

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Dobrodo»
v Gocvici pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski

dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 104 (12.136)

Trst, nedelja, 19. maja 1985

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

7096 AA

60100200

Velika udeležba tudi na proslavi 40-letnice v Kulturnem domu i Potrjena nenadomestljiva vloga dnevnika za dosego narodnostnih pravic in sožitje

VLADO KLEMŠE

GORICA — Zvesti bralci Primorskega dnevnika so sinoči do kraja napolnili dvorano Kulturnega doma v Gorici, da bi tako počastili 40-letnico izhajanja našega dnevnika, ki je dnevno glasilo vseh nas, že vso po-
vojno dobo. Tako kot večer prej v

Trstu, so tudi na proslavo v Gorici, ki je bila del enotne proslave naše-
ga dnevnika, prišli številni gostje, ta-
ko iz zamejstva kot iz matične do-
movine.

Slavosni govor je imel, tako kot
večer prej, odgovorni urednik Bogo
Samsa, ki je še posebej poudaril, da
bo s prehodom na novo tehnologijo
več prostora tudi za poročanje z Go-

riškega. Samsa se je spomnil tudi
nekdanjih sodelavcev soškega tedni-
ka Soče in Primorskega dnevnika:
Kristjana Baudaža, Damira Fajgla,
Iva Marinčiča, Viljema Namuta, Ne-
žice Vižintin, Mire Jelinčič, Erneste
Boltar, Karla Veluščka in Nede Dor-
nik.

V uvodnem delu slavnostnega ve-
čera sta zapela združena mladinska
zbor iz Gorice in Štandreža ob
spremljavi šolskega ansambla goriške
Glasbene matice, pod vodstvom Sil-
vana Križmančiča, in navdušila šte-
vilno občinstvo.

Urednik goriške strani Primorske-
ga dnevnika Marko Waltritsch je za-
tem v pozdravu gostom tako v ime-
nu uredniškega kolektiva, vseh de-
lavcev založbe in upravnega sveta
Založništva tržaškega tiska, v slo-
venščini in italijanščini podal nekaj
najpomembnejših podatkov o rasti in
vlogi slovenskega tiska v Gorici v
zadnjem stoletju.

Na svečanost so prišli številni žu-
pani ter občinski svetovalci iz vseh
krajev Goriške, zastopniki prosvetno-
kulturnih, športnih in drugih društev
ter partizanskega združenja. Prisotni
so bili nadalje dr. Mirko Primožič v

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Po sinočnjem porazu v Trevisu

Jadranu potrebno še tretje srečanje

TREVISO — Boj med Stefanelom
in Jadranom se ni končal v Trevisu.
Jadran je namreč izgubil po zelo
napetem, izenačenem in vsestransko
dopadljivem srečanju, v katerem je
navdušil gledalce, od katerih je bilo
kajih 400 iz Trsta.

Srečanje je bilo že od samega za-
četka svojstveno. Zbranost in moti-
ranost igralcev sta bili otipljivi v
ozračju športne hale v Trevisu. Obe
moštvi sta prikazali zelo dinamično
igro, kakršno običajno gledamo, ko
spremljamo višje tekmovalne nivoje.
V prvem polčasu je bilo stanje vse-
skozj izenačeno, Jadranovci so poskr-
beli za preobrat v 18. min., ko so iz
izenačenja prešli v vodstvo in ga ob-
držali do odmora. Domačini so tudi

tokrat Marka Bana zaprli v nepro-
pustno obrambno mrežo, tako da je
skoraj vse svoje koše dosegel iz pro-
stih metov. Večji del bremena v na-
padu sta prevzela Čuk, ki je natanč-
no metal iz razdalje in Klavdij Starc,
ki je bil pravi junak prvega dela
tekme in po našem mnenju daleč naj-
boljši na igrišču. Svoje moštvo je vo-
dil temperamentno, diktiral ritem
igre, ob vsem tem pa zelo uspešno
prevzel tudi vlogo realizatorja in do-
segel vrsto košev v ključnih trenu-
kih. V obrambi so bili naši v teža-
vah proti igri nasprotnikov centrov
Chinellata in Riga, ki sta spretno iz-
koriščala prostor pod košem za učin-
kovite prodore.

NADALJEVANJE NA 9. STRANI

Naš dnevnik glasnik boja

SERGIJ LIPOVEC

Pred 40 leti je človeštvo zaključilo
eno najtemnejših obdobij lastne zgo-
dovine. Z nepopisnimi žrtvami je pre-
magalo barbarstvo nacifašizma, an-
титеzo humanizma.

Tudi naš človek, pripadnik malega
naroda, je izšel ponosno in zmago-
vito iz te preizkušnje. Iz naroda hlap-
cev se je izoblikoval v zavestno in
svobodno skupnost. Prevzel lastno u-
sodo v lastne roke.

Na tem delu narodnostnega ozem-
lja se je moral kaj kmalu soočiti s
silami, ki so mu ponovno oспорavale
pravico do obstoja tam, kjer je že
stoletja živel, delal, ustvarjal.

Iz svobodnih gozdov, kjer se je ka-
lila samozavest našega ljudstva, je
izšel predhodnik našega današnjega
slavljenca Primorskega dnevnika. Pi-
sati, tiskati in širiti sredi vojnega
viharja dnevno glasilo je bilo izred-
no dejanje. Izredno po zasnovi, za-
vesti, kako potrebna je taka pove-
zava ljudstva v življenjskem boju
za obstoj, izredno po drznosti, po-
gumu in iznajdljivosti ob izvedbi ta-
ke zamisli.

Sredstva množičnega obveščanja
predstavljajo izredno moč. Dejansko,
vsakodnevno ustvarjajo, usmerjajo in
tudi manipulirajo mnenja množic. V
družbi, v kateri živimo, vsakodnevno
občutimo moč teh sredstev. O nas
ne poročajo, ali zelo malo, oziroma
poročajo izkrivljeno, v premnogih
primerih zavestno in načrtno izkriv-
ljajo resnično stvarnost tja do gro-
bih in lažnivih sovražnih napadov.
Nepošteno poročanje o manjšinski
skupnosti ima za cilj izbrisati, izni-
čiti našo prisotnost.

Kako je v takem okolju pomemb-
no, bistveno imeti lasten dnevnik!
Zavest in zavzetost naših ljudi je
dala tej pomembnosti kratko in je-
drnato oznako — naš dnevnik. Gla-
silo težnje, potrebe skupnosti, katere
del je. Izraz življenjske sile ljudi, nji-
hovih nacionalnih, socialnih, kultur-
nih potreb in ciljev.

V 40 letih dosedanjega izhajanja je
bil dnevnik glasnik in tudi pobudnik
naših bojev. Zapisovalec naše zgo-
dovine. Osveščevalec novih generacij.
Generacij, ki so s ponosom prevze-
male junaško preteklost in na tej os-
novi dojemale, da ima pravico do
življenja tisti, ki se te pravice za-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pozitiven sklep novega kroga avdicij pri odboru senatne komisije

Vrsta italijanskih organizacij za zaščito Slovencev kot pogoj za ustvarjalno sožitje

Natta: preokret po volitvah

RIM — V dolgem intervjuju za današnje
partijsko glasilo je generalni tajnik KPI Ales-
sandro Natta opravil pravi preokret v politiki
KPI. V njem je namreč pripisal glavno kriv-
do za volilni neuspeh dejstvu, da »sedaj in v
smislu politične resitve« se je pokazalo, da
»demokratska alternativa nima osnove in
stvarnih možnosti uresničitve«. Ker torej vo-
lilci niso videli v tej liniji (izključitev KD
od oblasti) realne alternative, se je po mne-
nju tajnika KPI njih del ustrašil politične
negotovosti. To protislovje v politiki KPI terja
torej novih prijemov in resno soočanje z dru-
ženimi in političnimi silami, vključno KD,
hkrati pa večjo demokratizacijo v stranki,
ki naj omogoča kovanje novih zavezništov
na temelju stvarnih predlogov

BOJAN BREZIGAR

RIM — »Iznešena stališča so se mi zdela zelo
realistična, avdicija je bila pozitivna in stanje je
bilo predstavljeno v manj dramatični obliki. Kaže
torej, da stvarnost le ni tako skrajno napeta.« To
so besede poročevalca o zakonu za globalno za-
ščito slovenske manjšine v Italiji socialističnega
senatorja Renata Garibaldija po koncu sedanjega
kroga avdicij predstavnikov raznih organizacij in
združenj iz dežele Furlanije - Julijske krajine, ki
so prikazali stvarnost v precej drugačni luči kot
pa pred mesecem dni nacionalistične organizacije
začeni z odborom za obrambo italijanstva Trsta.

Ta izjava je še zlasti razveseljiva, ker so imeli
pred temi avdicijami senatorji vtis, da si stojita
nasproti dva tabora: slovenski, ki ga je zastopala
slovenska delegacija in italijanski, ki so ga hoteli
zastopati tržaški in videmski nacionalisti. Seda-
nje avdicije pa so prikazale stvarnost v drugačni
luči, ki je pedvornno mnogo bliže resnici. To pa je
vsekakor zelo pomembno, saj so senatorji lahko
jasno slišali, da tudi velik del italijanskega Trsta
ter nekatere zelo pomembne in prestižne organi-

zacije zahtevajo dober zaščitni zakon in poudarja-
jo, da bi prav tak zakon odvzel nacionalističnim
krogom razloge za tako žolčne protislovenske
izpade.

Če naj podamo pregled posegov predstavnikov
organizacij, ki jih je senatna komisija zaslišala
v petek popoldne, bomo začeli pri številnem za-
stopstvu CGIL (predstavnik vsedržavnega vodstva
Beniamino Lapadulla, deželni tajnik Giannino Pa-
dovan ter Roberto Treu, Paolo Macaluso in Gio-
vanni Poljanec), ki je govorilo predvsem o go-
spodarskih vprašanjih in o vprašanjih zaposlo-
vanja, še zlasti o zaposlovanju pripadnikov manj-
šine. Poudarili so, da je treba pri javnih natečajih
predstavnikom manjšine priznati dodatno točko-
vanje, da lahko nadoknadijo izgubo, ki so jo ut-
peli zaradi slabšega poznavanja italijanskega je-
zika. Pri posameznih ustanovah pa je treba ugotovi-
ti za katera mesta je potrebno znanje slovenščine in
razpisati ustrezne natečaje. CGIL je tudi poudaril
pomen šolstva za manjšino in potrebo po slovenskih
šolah v videmski pokrajini, obenem pa je predla-
gal uvedbo neobveznega pouka slovenščine v ita-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Čestitke ob 40-letnici Primorskega dnevnika

Z najboljšimi voščili, da bi Primor-
ski dnevnik, naslednik Partizanskega
dnevnika, dosledno nadaljeval po po-
ti napredka, vzajemnega razumeva-
nja in prijateljstva med tu živječima
narodoma, skovanega v težkih bojih.

Za pokrajinski odbor VZPI-ANPI

Arturo Calabria

Dušan Košuta

V imenu medobčinskega sveta Zve-
ze združenj borcev NOV in v svojem
lastnem iskreno čestitam Primorske-
mu dnevniku ob njegovi 40-letnici.

Predsednik

Rastko Bradašnja

Naše Združenje aktivistov, kot tu-
di Zveza vojnih invalidov NOV prav
gotovo ne moreta manjkati med tisti-
mi, ki se veselijo lepega jubileja Pri-
morskega dnevnika in mu želijo še ve-
liko delovnih uspehov. Primorski
dnevnik je bil in je glasnik Slovencev
v Italiji, a tudi glasilo vseh tistih,

ki so se v narodnoosvobodilnem bo-
ju odločno in jasno opredelili za boj
proti nacifašizmu in ki so ga, za
ceno številnih žrtev, tudi premagali.
Člani obeh organizacij si želijo, da
bi dnevnik na tej poti tudi nadalje-
val in tako ostal tudi mladim rodo-
vom za vzgled pri utrjevanju zvesto-
be idealom miru, svobode in napred-
ka, ki so vodili borbe in aktiviste v
boju proti nacizmu in fašizmu.

Združenje aktivistov osvobodilnega

gibanja za Tržaško ozemlje

Zveza vojnih invalidov NOV-Trst

Dovolite, da vam z nekaj skromni-
mi vrsticami izrazimo občutenje in i-
skrene čestitke ob pomembnem jubi-
leju. Kot telesnokulturni delavci ču-
timo ob tem za našo dolžnost, da vam
izrazimo tudi našo največjo hvalež-
nost za velik posluž in tenkočutnost
s katerima spremljate ob vsakem ko-
raku razvoj naše zamejske telesne

kulture.

Zelimo vsemu kolektivu še veliko
plodnih ustvarjalnih let, da bi še na-
prej opravljal neprecenljivo vlogo po-
sredovanja življenjskega utripa naše
manjšine širši slovenski javnosti.

Združenje slovenskih
športnih društev v Italiji

Predsednik Odo Kalan

Ob pomembnem jubileju Primor-
skega dnevnika se pridružujemo šte-
vilnim čestitkam, ki potrjujejo vlogo
edinega dnevnika slovenske narodno-
stne skupnosti v Italiji za povezo-
vanje le-te v enotni kulturni prostor ob
upoštevanju in ustvarjanju dobros-
sedskih odnosov in sodelovanja z ve-
činskim narodom.

Zveza slovenskih kulturnih društev

Ob velikem prazniku Primorskega
dnevnika tebi in celotnemu kolektivu
iskreno čestitam z najboljšimi želja-
mi vsem in v prepričanju, da bo Pri-

morski dnevnik svojo neprecenljivo
nacionalno, kulturno, politično, infor-
mativno poslanstvo uspešno opravljal
tudi v bodoče.

Predsednik republiškega komiteja
za informiranje SRS Slovenije

Marjan Siftar

Ob svoji 40-letnici prejmite iskrene
čestitke svojih kolegov pri La voce
del Popolo in celotne založbe EDIT,
ki spremljajo vaše delo ter zavze-
lost s simpatijo, ki je veliko večja
od gole kolegialnosti.

Za uredništvo La Voce del Popolo

Ezio Mestrovich, glavni urednik

Ob pomembnem jubileju vašega ča-
sopisa, dosednjega borca za pravice
Slovencev v Italiji vam izrekamo naj-
toplejše čestitke ter želimo, da bi tu-
di v bodoče uspešno opravljali svojo
vlogo povezovalca dveh kultur in dveh
narodov, ki živita na našem ozemlju.
Uredništvo Novega Matajurja

● Vrsta italijanskih organizacij za zaščito

NADALJEVANJE S 1. STRANI

lijanskih šolah; končno pa je ta sindikalna organizacija opozorila na potrebe slovenskega gledališča in na uvedbo televizijskih oddaj v slovenščini.

O gospodarskih aspektih je govoril tudi predstavnik zveze izseljencev ALEF poslanec Giovanni Migliorini, ki je opozoril na množičnost izseljenstva med Slovenci v videmski pokrajini ter je na poudaril, da je treba izseljencem, ki se vračajo v domovino, omogočiti obnovo društvenega tkiva in ustrezno zaposlitev v domačem kraju.

Zelo pomemben je bil poseg predsednika tržaške ACLI Tarcisia Barba, ki je poudaril, da še obstaja nacionalistična miselnost fašistične dobe, ki teži k čimvečjemu omejevanju prisotnosti slovenske manjšine v italijanski državi. Treba bi bilo zato iti dlje od strpnosti, kajti medsebojno spoznavanje je na mejnem področju velika vrednota, zato tudi ni možna nikakršna oblika preštevavanja, saj človekovih pravic ni mogoče odmerjati množičnosti neke skupnosti. Sicer pa je predsednik ACLI prepričan, da je do novih nacionalističnih pritiskov prišlo tudi zaradi pomanjkanja zakona, ki bi Slovincem, italijanskim državljanom, zajamčil njihove pravice. Tu je bilo poudarjeno, da nihče ne postavlja v dvom suverenosti italijanske države, ampak je govor samo o načinu, kako se je demokratična Italija doslej lotevala vprašanj sožitja med Italijani in Slovenci.

Predstavnici Zveze žensk Italije UDI Ester Pacor in Nerina Drasič sta načeli številne aspekte s socialnega področja, na primer potrebo po prisotnosti slovenskih operaterjev v družinskih posvetovalnicah in bolnišnicah (še zlasti v otroških bolnišnicah), obenem pa sta poudarili nujnost, da mora zakon zaščititi Slovence v vseh 35 občinah, upoštevati vse aspekte in vse sektorje živ-

ljenja slovenske skupnosti, da ne sme vsebovati nikakršnih določil o preštevanju manjšine in da je treba pri sestavljanju besedila upoštevati želje in potrebe manjšine.

V imenu združenja ARCI sta Adriana Janezic in Maurizio Villani spregovorila o mednarodnih razsežnostih kulturnega sodelovanja, ki so na območju dežel Alpe - Jadran zelo velike. Poudarila sta, da to združenje deluje v vsej deželi ter da ima med svojimi člani poleg Italijanov tudi Slovence, Furlane in Nemce, ter da organizira še zlasti v Trstu dvojezične manifestacije, ki so bile vedno zelo uspešne. To sodelovanje je treba upoštevati in ga razširiti, demokrati in sožitju, ki nastajata spontano pa je treba pomagati tudi z ustreznimi zakonodajo.

V imenu združenja trgovcev in lastnikov javnih lokalov Confesercenti je Bruna Giorgini dejala, da je slovenščina v tržaskih trgovinah že dolgo let v rabi in da obstaja cela vrsta dvojezičnih napisov, ki nikogar ne motijo. Znanje slovenskega jezika je na obmejnem pasu zelo pomembno, ker omogoča neposredno komuniciranje, to je pa pri trgovini izredne važnosti. Sovinistična kampanja, ki so jo sprožili nekateri krogi bi na odnose lahko kvarno vplivala in to je treba z ustreznim zakonom preprečiti.

Predstavnika kulturnega in športnega združenja UNION Luciano Ferluga in Vili Mikaz pa sta senatorja seznanila z delom tega združenja, ki sta ga navedla kot zgled sožitja in možnost medsebojnega spoznavanja in sodelovanja. Zakon za globalno zaščito, sta poudarila, bi odzvel nacionalistom orožje in bi odprl novo obdobje miru tako znotraj tržaške stvarnosti kot tudi v okviru širše obmejne stvarnosti.

S temi posegi se je torej končal ta krog avdij. Senatna komisija ima sedaj dovolj gradiva, da začne s sestavljanjem zakonskega besedila. B. BREZIGAR

NOVOST ZA VSAKO STOPNJO NAGLUŠNOSTI

NEOPAZEN SLUŠNI APARAT

Da bi povrnili sluh milijonom ljudem po vsem svetu, so se v zadnjih letih mnogo trudili in napredovali, toda do danes problema le niso rešili.

Izdelovalec slušnih aparatov MAICO - U.S.A. je leta in leta ta problem natanko raziskoval in dosegel res presenetljive rezultate. Sanje vseh tistih, ki slabo slišijo so se uresničile. Končno so izdelali neopazen slušni aparat, ki zagotavlja jasno in udobno poslušanje. Osebe, ki jim je sluh opešal, s tem novim aparatom slišijo glasove svojih domačih in lahko prisluhnejo televiziji in filmu. Gre za absolutno novost, ki jo lahko vsakdo brezplačno preizkusi.

Obiščite nas. Zadostovalo bo nekaj sekund in spet boste jasno, brez živčnosti, razumeli glasove, tudi če bi vam jih prišepetavali. Ob vsakem prikazovanju aparatov MAICO-U.S.A. posebni popusti. Za poskuse obiščite nas brez vsakršne obveznosti.

v TRSTU naš urad vsak dan
Ul. Maiolica 1 (zraven od 9.00 do 12.30
pokrite tržnice) ter od 15.30 do 19.00,
telefon 793490 ob sobotah
od 9.00 do 12.30

v GORICI Lekarna dr. Provvidenti v petek, 24. maja
Travnik 34 od 9.30 do 12.00
telefon 84972

● Potrjena nenadomestljiva vloga

NADALJEVANJE S 1. STRANI

predstavištvu SKGZ, delovni kolega Luciano Ceschia, nekdanji tajnik sindikata italijanskih novinarjev in sedanji ravnatelj dnevnika Alto Adige v Bocnu, Drago Mirošič, generalni konzul SFRJ v Trstu, Slavko Fras, predsednik društva novinarjev Slovenije, Jože Šušmelj, podpredsednik skupščine socialistične republike Slovenije, Štefan Cigoj, član predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Marjan Šifter, minister za informacije Slovenije, Božo Kovač, direktor beograjske Borbe in član predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Danilo Bašin, župan občine Nova Gorica. Goriški italijanski kolegi so poslali pozdrave.

Sledili so pozdravi; zelo kratki in zelo učinkoviti. Dr. Mirko Primožič je podčrtal vlogo, ki jo ima naš dnevnik v vsakdanjem boju Slovencev v zamejstvu za doseg naših pravic. Božo Kovač je dejal, da naš dnevnik bralcu v matični domovini razkriva vse težave, s katerimi se ubada narodnostna manjšina v zamejstvu. Luciano Ceschia je dejal, da je Primorski dnevnik imel zelo pomembno vlogo v razvoju demokratične ureditve v naših krajih in da bi tudi italijansko časopisje moralo pri nas igrati podobno vlogo. Slavko Fras pa je dejal, da Slovincem v matični domovini pomeni Primorski dnevnik simbol neuklonljivosti slovenskega častnikarstva na naši narodnostni zahodni meji. »Primorski dnevnik je znanilec življenjske volje Slovencev v Italiji«.

Zatem se je upravnik našega dnevnika zahvalil raznašalcem, za njihov vsakdanji trud.

Slavnostno prireditev je sklenil mešani pevski zbor Oton Župančič iz Štandreža, ki je dovršeno zapel nekaj pesmi pod vodstvom Elde Namutove.

● Naš dnevnik

NADALJEVANJE S 1. STRANI

veda in to terja, če mu jo kdo krati. Generacije, ki so prevzemale in še prevzemajo zavestno boj za narodni obstoj kot boj za kulturo človeka v najširšem smislu. Kulturo kot osveščeno posest lastnega jaza. Posest zavesti preko katere dojemamo lastno zgodovinsko vrednost, lastne pravice in dolžnosti. Poznati samega sebe, lastne korenine, zgodovinsko pot, pomeni biti gospodar samega sebe. Ustvarjalno spreminjati okolje in

odnose, v katerih živimo.

Današnja stvarnost terja od našega človeka, da se še vedno bori za priznanje narodnostnih pravic. Da zahteva odpravo krivic. Ta dolgotrajni boj ga ni izčrpal in ga tudi ne bo. Ker je ta boj tako globoko povezan in prepleten z bojem za vsestransko človeško osebnost in njegovim svobodnim izražanjem.

Današnje generacije se morajo soočati z vsemi starimi in novimi družbenimi protislovji. Z množicami ljudi, ki so brezposelni, ki umirajo od lakote, z neprestanimi vojnami, z morečo težo atomskega konflikta. Z nadvlado močnejšega na šibkejšim. Z družbenimi gospodarskimi pretresi. Z radikalnimi tehnološkimi spremembami, ki dajejo močnejšemu vedno več moči. Vendar je v tej nadaljnji koncentraciji moči tudi že zametek protislovja, zametek propadanja te koncentracije moči. V novih generacijah je naloga, da odkrivajo ta protislovja. Z intenzivno potrpežljivo in vztrajno kritiko, kulturno prodornostjo. Kritiko lastnega, individualnega v poti do sinteze, do solidarnosti skupnega, da se presežejo dosežena civilizacija in odnosi z naslednjo stopnjo, ustvarjeno po lastni potrebi in podobi. Vse to zahteva stalna izredna dejanja.

To pa se ne da doseči, če se ne pozna zgodovina vseh naporov in njihovega zapovrstja, če se zavestno ne obvladajo protislovja doseženega. Če ne spoznavamo same sebe prek drugih in drugih prek analize nas samih. In to delamo, generacija za generacijo. Zato smo še tu. Kakor je bilo zapisano na Travniku.

V tem osveščanju, srčki obstoja in razvoja naše skupnosti, kako nenadomestljivo vlogo je imel v teh štiridesetih letih naš dnevnik. Tudi prek njega, vsakodnevno pa v prvi vrsti prek njega, spoznavamo sami sebe, se organiziramo, si zastavljamo in dosegamo cilje. Uveljavljamo našo različnost, se identificiramo z vrednotami in ideali. Izražamo našo zahtevo in boj, da morajo biti narodi prijatelji. Da morajo skupno, konstruktivno graditi lastno bodočnost in živeti drug poleg drugega. Predpogoj temu pa je, da mora imeti vsak narod popolno svobodo v razvijanju svojih nacionalnih izrazov, biti enakopraven. Samo na tej osnovi je možna vsečloveška kultura. Neenakopravnost, prevladovanje močnejšega, asimilacija, so negacija tega cilja. Bolj kot bo naša kultura razkošna, za toliko bo bogatejša občeloveška kultura. To zahtevamo. Tako delamo. Tako ustvarjamo nove oblike sožitja.

SERGIJ LIPOVEC

JUGOSLOVANSKI AEROTRANSPORT

VOZNI RED POLETJE 85

velja do 26. oktobra 1985

ODHODI IZ LJUBLJANE V

dan	odhod	prihod	št. leta
AMSTERDAM (AMS)	7	11.20	13.15 JU228
BEOGRAD (BEG)	6	05.40	06.35 JU457
1 2 3 4 5 6	06.30	07.25	JU721
7	08.20	09.15	JU721
3	10.10	11.05	JU723
1	10.50	11.45	JU723
2 4 5	18.00	18.55	JU725
6	18.00	18.55	JU367
3	18.20	19.15	JU725
1	20.05	21.00	JU725
CHICAGO (CHI)	4	11.20	16.00 JU538
CLEVELAND (CLE)	4	11.20	14.50 JU538
COPENHAGEN (CPH)	6	10.20	15.00 JU364
DUBROVNIK (DBV)	5	17.15	18.10 JU902
7	10.55	12.00	JU906
FRANKFURT (FRA)	1 2 4 5	15.00	16.20 JU354
LONDON (LON)	7	08.30	09.30 JU212
2 5	11.25	12.35	JU212
NEW YORK (NYC)	2	12.40	16.00 JU508
SARAJEVO (SJJ)	3	13.40	14.30 JU908
SKOPJE (SKP)	1	06.15	07.20 JU910
4	10.20	11.20	JU910
5	17.15	19.40	JU902
7	17.15	19.40	JU904
1	19.00	21.15	JU904
SPLIT (SPU)	3	10.20	11.05 JU900
2	17.15	18.00	JU900
7	17.15	18.00	JU904
1	19.00	19.45	JU904
STOCKHOLM (STO)	6	10.20	12.55 JU364
TUNIS (TUN)	5	23.40	00.35* JU456
ZÜRICH (ZRH)	2	11.30	12.45 JU256

Legenda:

1 2 3 4 5 6 7 dnevi v tednu

* prihod naslednji dan

Vozni red je samo informacija in se lahko spremeni brez predhodnega obvestila.

PRIHODI V LJUBLJANO IZ

dan	odhod	prihod	št. leta
AMSTERDAM (AMS)	7	14.00	15.40 JU283
BEOGRAD (BEG)	7	06.40	07.40 JU722
6	08.40	09.40	JU364
2 3 4	08.40	09.40	JU720
1	09.20	10.20	JU720
5	09.55	10.55	JU720
4	16.30	17.30	JU722
3	16.40	17.40	JU724
1	18.35	19.35	JU722
2 4 5 6	19.40	20.40	JU726
3	19.55	20.55	JU726
5	22.10	23.10	JU456
CHICAGO (CHI)	4	18.30	11.20* JU541
CLEVELAND (CLE)	4	16.50	11.20* JU541
COPENHAGEN (CPH)	6	15.45	17.30 JU367
DUBROVNIK (DBV)	7	09.25	10.25 JU907
5	09.50	10.50	JU903
FRANKFURT (FRA)	1 2 4 5	12.00	13.15 JU355
LONDON (LON)	2	10.25	13.25 JU213
5	13.35	16.35	JU213
NEW YORK (NYC)	4	18.00	08.00* JU509
SKOPJE (SKP)	7	08.20	10.45 JU905
3	08.30	09.35	JU911
5	08.30	10.50	JU903
7	20.20	21.25	JU911
SPLIT (SPU)	2	09.55	10.40 JU901
7	10.00	10.45	JU905
3	11.45	12.30	JU901
1	17.40	18.25	JU901
STOCKHOLM (STO)	6	13.50	17.30 JU367
TUNIS (TUN)	6	02.10	05.10 JU457
ZÜRICH (ZRH)	2	13.25	16.25 JU257

JAT LJUBLJANA, Miklošičeva 34
(061) 314-340, 314-341

JAT LETALIŠČE BRNIK

(064) 21-112

JAT TERMINAL TRG OF

kjer je ljubezen, je tudi

Povsod tam, kjer srečujete ljubezen do doma, do lepo oblikovanih predmetov, do elegantnih linij in barv, do določenega stila in praktičnosti,

boste srečali tudi darilo iz trgovine **Zurlan**

saj je nenadomestljivo v vsakdanjem življenju, pa tudi pri najpomembnejših trenutkih.

POROČNI SEZNAMI

Zurlan

Ul. CARDUCCI 20

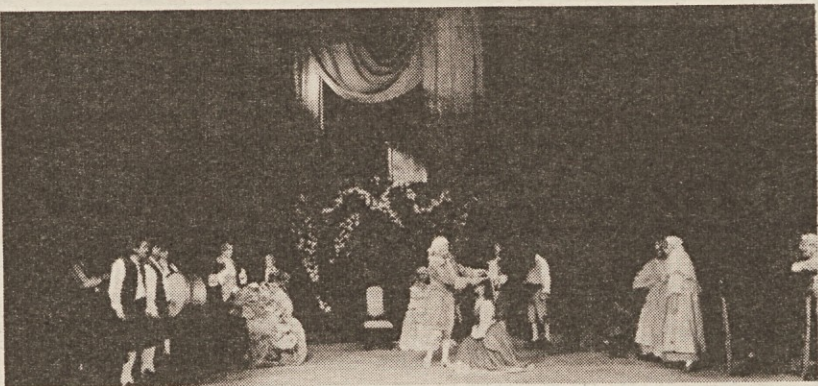
Ul. VIDALI 9

Ul. MADONNINA 5

Matiček gostuje v Beneški Sloveniji

V okviru tečajev slovenskega jezika, ki potekajo od oktobra v vsej Benečiji, bo Slovensko stalno gledališče iz Trsta uprizorilo drevi v Špetru Slovenov, komedijo Antona Tomaža Linhartarja »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«, v režiji Jožeta Babiča. Predstava bo v novih prostorih Zavoda za slovensko izobraževanje v Špetru, začela pa se bo ob 20. uri. Na sliki prizor iz Linhartove veselice.

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Zaradi inflacije proti monopolistom

Letna stopnja inflacije se je aprila povzpela na 80 odstotkov. Dosegla je rekord, ki ga jugoslovansko gospodarstvo v zadnjem obdobju ne pozna, čeprav je stopnja inflacije v vseh zadnjih letih dokaj visoka. Lani se je npr. zaustavila pri 52 odstotkih, zdajšnja gibanja cen pa kažejo, da lahko letos celo preskoči 100 odstotkov. Zaradi takšne inflacijske spirale letijo čedalje ostreje zahteve na zvezno vlado, da mora ukrepati. Takšne zahteve so bile npr. zelo glasne tudi na zadnjem zveznem partijskem zasedanju, ki je bilo posvečeno uresničevanju protinflacijskega programa, že pred tem pa je zvezna vlada napovedala, da pripravlja nov paket gospodarskih ukrepov, s katerimi bo skušala zadržati rast inflacije. Kaj pripravlja zvezna vlada, pa je skušal na zasedanju zvezne skupščine razložiti podpredsednik zvezne vlade Janez Zemljarič sredi tega tedna.

Očitno so zvezni vladni najhujši trn v peti zdajšnje podražitve, ki so inflacijo tako močno porinile navzgor. Gre predvsem za tiste podražitve, ki so močno presegle jugoslovanski povpreček in zaradi katerih so se posamezni izdelki podražili kar za sto, dvesto ali celo več odstotkov. Tudi zvezni vladni je povsem jasno, da ti proizvajalci izgrajajo tako samo gospodarsko politiko kot tudi kupce. Na najlažji način hočejo priti do zaslužka, ki jim ga omogočajo razmere na trgu ali pa razmere v samem gospodarstvu. Predvidevajo, da se je vsaj 10 odstotkov vseh izdelkov podražilo bistveno več, kot pa bi bilo upravičeno. Proizvajalci so uporabili možnost, da sami prosto določajo cene svojih izdelkov, temeljito pa so pri tem izkoristili tudi svoj položaj. Najbolj so se namreč podražili tisti izdelki, ki na trgu nimajo nikakršne konkurence, bodisi zato, ker je v državi samo en izdelovalec takih izdelkov, bodisi zato, ker so se posamezni proizvajalci istovrstnih izdelkov skupno, monopolno dogovorili za občutne podražitve.

Proti takim proizvajalcem zvezna vlada nikakor ne najde pravega orožja. Dovolj pove podatek, da so tudi v obdobju popolne zamrznitve cen takšni proizvajalci znali najti pomankljivosti in uveljaviti svoje zahteve. Zdaj je zvezna vlada poslala v ožen zavod za cene, ki mora proučiti podražitve od februarja do zdaj in tam, kjer bo ugotovil, da so bile podražitve pretirane, bodo morali cene vrniti na februarjsko raven. Gre za vse tiste izdelke, ki so se v tem času podražili za več kot 20 odstotkov. Pri tam pa je zvezna vlada vendarle

upoštevala, da so se nekateri izdelki zaradi različnih vzrokov morali podražiti bolj kot za 20 odstotkov in je zato določila, da morajo cene vrniti na februarjsko raven tisti, ki so imeli lani ugodnejši gospodarski (poslovni) položaj kot drugi in tisti, ki prodajajo izdelke doma dražje, kot pa je njihova svetovna cena.

S to, tako imenovano kontrolo cen naj bi se zdaj ukvarjali v zavodu za cene in inšpektorji. Takoj se zastavlja vprašanje, zakaj tega niso nadzorovali že doslej. Odgovor: to smo delali že doslej, pregledali smo cene za 36 tisoč izdelkov in prijavi 4 tisoč proizvajalcev zaradi pretiranih podražitev. Te prijave pa draginje niso prav nič zaustavile, zato ZIS zahteva, da je treba cene avtomatično vrniti na februarjski nivo. Takoj pa trčimo v novo vprašanje — ali bo upravnim organom res uspelo kar v nekaj dneh opraviti tako obsežne analize. Znano je namreč, da so se ob pretirani podražitvi zdravil zagrebške tovarne Pliva kar dober mesec pregovarjali ali je tolikšna podražitev upravičena ali ne, preden so sprejeli sklep, da zdravil ne sme podražiti toliko, kot je nameravala.

Ze kot sami kupci bi radi, da bi takšna akcija prinesla kakšen sad — torej pocenitev nekaterih izdelkov. V bistvu pa ta poteza prav nič ne odpravlja žarišč inflacije, kot jih tudi ne bodo še nekateri drugi kontrolni ukrepi, ki jih je napovedala zvezna vlada. Pri tem mislimo na zahtevo, da morata s podražitvami nekaterih izdelkov (če so podražitve znatne, podjetja pa kljub temu v nezavidnem poslovnem položaju) soglašati dve tretjini kupcev, da mora dati za nekatere podražitve soglasje zvezni zavod za cene, za nekatere pa vlada. Upravni nadzor nad nekaterimi cenami bo torej vsaj začasno dokaj močan, doslej pa tak nadzor navadno ni prinesel nič otipljivega.

Zato bolj zaupamo napovedim o

nekaterih drugih ukrepkih. Zvezna vlada skuša z njimi razbiti predvsem monopolni položaj posameznih proizvajalcev. V to smer je naravnana odločitev, da bo vlada skušala posredovati na trgu z uvozom nekaterih izdelkov in tako ustvariti večjo konkurenco na trgu. Namerava tudi nekoliko sprostiti prodajo preko konsignacijskih skladišč, kar naj bi spet ugodno delovalo na tržna gibanja. Obdavčiti ali kar imobilizirati nameravajo tudi zaslužek, dosežen z monopolnim ravnanjem. Večjo selekcijo naj bi naredili na posojilnem področju, ko takim proizvajalcem ne bi več dajali posojil npr. za financiranje zaloga. Napovedujejo pa tudi, da bodo znižali davke na prodajo nekaterih najpomembnejših izdelkov, kar pa ni uperjeno proti monopolistom, ampak skušajo na ta način nekoliko omiliti pritisk draginje na delavčeve plače. Pripravljajo še nekaj ukrepov, ki naj bi pomagali k temu, da bi industrija naredila več. Taka je npr. napoved, da bodo deležna davčnih olajšav tista podjetja, ki delajo v več izmenah, s čimer skušajo doseči, da bi proizvodne zmogljivosti ne bile izkoriščene samo v eni izmeni. Premajhno izkoriščenost naj bi preprečevali tudi s kreditno politiko, kroženje blaga (monopolisti ga močno zavirajo) pa naj bi pospešili drugačni pogoji za financiranje zaloga.

Te napovedi so mnogo bolj obetavne kot pa odločanje za nadzor, čeprav ne oporekamo želji, da je treba tudi z nadzorom delati red. Obetavne so zato, ker skušajo vendarle jemati kot osnovo za delovanje ekonomsko merilo. Takih osnov je bilo v preteklosti žal veliko premalo. Vprašanje pa je, kako hitro bo zvezna vlada vse te ukrepe uspela sprejeti in uveljaviti. Zamuda je namreč že zdaj velika.

JOŽE PETROVČIČ

A. GERLI
L. Conestabo

cvetje in rastline

TRST

Drevored XX Settembre 4

Tel.: 796362

SKUPŠČINA OBČINE SEŽANA

družbenopolitične
organizacije
in krajevne skupnosti

čestitajo
delovnemu kolektivu
»Primorskega dnevnika«
ob 40-letnici

PREPROGE ZA KOPALNICE PREPROGE ZA KOPALNICE

BRISACE BRISACE

VELIKA PRODAJA
KOPALNIH FROTIRNIH HALJ

ZA BAZEN - SAVNO - SPORT - DOM

HALJE ZA VSAKOGAR
IN ZA VSE PRILOŽNOSTI

ITALPLAST - Trg Ospedale 7 - TRST - Tel.: 795919

PREPROGE ZA KOPALNICE PREPROGE ZA KOPALNICE

CALZATURE BATTISTI

NOVA
TRGOVINA
ČEVLJEV

Stefani Claudio

TRST — Ul. Battisti 23 — Telefon 723206

ČASOPISNO TISKARSKO PODJETJE

PRAVICA - DNEVNIK

TISKARNA LJUDSKE PRAVICE

61000 LJUBLJANA, Kopitarjeva 2

Telefon: (061) 323-841

Telex: ljudne 31177

časopisni tisk — knjigoveznica

ofsetni tisk — plastificiranje

knjižni tisk — klišarna

Naročila opravljamo solidno in po konkurenčnih cenah

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh 3.

Ceprav Korenovi vsako pomlad ob svojem odhodu poprosijo sobo za prihodnjo zimo, se Kostrčeva jeseni vedno s strahom sprašujeta. Ali jih letos ne bo k nama? Prav lahko bi se zgodilo, da bi se Ivan na Martino prigovarjanje odločil za svet; ali pa bi nemara našli kje kako službo tudi pozimi. Saj razen tega, da imajo pri njima res poceni sobo, nimajo tu nič takega, kar bi jih vleкло sem, zlasti, ker je mladim ljudem mnogo ljubši svet, kakor pa takale samota, kjer ni niti ljudi v bližini.

Kostrčeva sta se že zdavnaj sama obsodila na to samoto, že tedaj, kar sta se poslednjič vrnila iz sveta in sklenila, da zaradi Ane, ki ni bila zdrava, ne pojdet nikamor več. To je že daleč, skoraj tako daleč kakor mladost. Prav tako daleč je tudi v življenjem samim, z njegovimi težavami in bridkostmi, a tudi z njegovimi radostmi. Odmaknilo se je in dobro vesta, da se ne vrne nikdar več.

Prav tako daleč je tudi dejstvo, da sta nekoč imela otroke. Ti pa so zapustili ta otok in se zgubili po svetu. Nekaj časa so jima pošiljali svoje otroke, ki sta jih vzgajala. Otroci so počasi pomrli drug za drugim, vnuki pa so se kakor njihovih staršev zgubili v svetu in pozabili na kraje ob Muri, na močvirne jarke, klice čapelj, šumenje vode, na cvetove lokvanja po mirnih kotanjah. Niso se več vračali. Samo eden je prihajal, sicer tudi redko in nenapovedan, često neželen, a prihajal je s čudovito vztrajnostjo in ljubeznijo ter se ustavljal pri njima, dokler ni odšel prav tako tiho, kakor se je prikazal, tiho kakor odidejo ptice jeseni. In ta edini njun vnuk, Peter Kostrca, je bil razbojnik. Kadar so prišli v ta kraj žandarji in prestrašili Ano v molitvi, so prišli, da bi samo pogledali, če se ne mudi tu ta preklicani Peter Kostrca. Nikdar ga niso našli, ker takrat, ko je bil tu Peter Kostrca, jih ni bilo od nikoder in Peter se je lahko mirno sprehajal po gozdovih ali pa se grel na soncu poleg svoje mamice, kakor bi bil najbolj pošten človek.

Peter Kostrca je bil podoben vsem velikim razbojnikom na svetu. Taki razbojniki so tolažba in spodbuda malim, strah in trepet pa velikim in bogatim ljudem. Zato mali ljudje po vaseh ali v tistih posameznih kočah ob Muri ne bodo mogli nikdar razumeti zakaj jih oblast tako vneto in dosledno preganja. Saj taki razbojniki niso niti malo nevarni malim

ljudem, ki tudi ne morejo verjeti, da bi napravili kdaj kaj hudega; saj se ni skrivil še nikomur las na glavi. Zato so prijatelji takim razbojnikom in nezaupljivi do oblasti. Ako pridejo mimo žandarji in hočejo ujeti Petra Kostrco, ki se sprehaja kje po gozdovih ali poseda pri Kostrčevi peči, kakorkoli že zadrže žandarje, medtem pa pošljejo enega od otrok z naročilom:

»Teci in povej Petru Kostrci, da so žandarji tu!« In otrok leti na vso moč prek nevarnih močvirnih jarkov. Teče otrok in na smrt zasopel pade pred Petra in ga opozori. In tedaj Peter Kostrca seže malomarno v žep, obdari otroka s stotakom, ga poboža po glavi in se nasmehne. Dobro minuto kasneje ga ne bi nihče več našel.

Ni ga več in nihče ne ve, kod hodi in kaj dela. Izgubi se v svetu, da že skoraj vsi pozabijo nanj in ga navajajo samo v pravljicah ob zimskih večerih. Morda bi lahko izvedeli, ako bi brali časnike, zakaj časniki često prinašajo celo njegove podobe. Toda ljudje teh krajev se kaj malo menijo, kako si oblast prizadeva ujeti Petra Kostrco. Veliko bolj jim leži pri srcu vprašanje kruha, ki ga lepa in rodovitna zemlja daje premalo za velike družine, zaradi česar morajo vse življenje garati v svetu kot hlapci in deklet, dokler se ostarili, bolni in utrujeni ne ustavijo za vedno tu, želeč si samo, da bi doživeli še eno pomlad, da bi pretolkli to grdo in nadležno zimo.

Utrinka s slovesnosti ob jubileju našega dnevnika

Objavljamo še dva posnetka s petkove slovesnosti ob 40-letnici izhajanja Primorskega dnevnika, ki se ji je v Kulturnem domu v Trstu odzvala resnično velika množica bralcev, sodelavcev, novinarskih kolegov in gostov iz Italije in Jugoslavije. Prvi je utrinek s svečanega dela prireditve, ki so ga uvedli prijetni zvoki mladega harmonikarskega ansambla Glasbene matice s Proseka. Drugi pa je prizor z družabnega srečanja ob kozarcu vina in prigrizku, ki je prirsčno zaključilo to vašo in našo štiridesetletnico

Raznašalci Primorskega dnevnika: »Veseli smo priznanja in radi opravljamo to delo«

Če je bila petkova proslava 40. obletnice izhajanja Primorskega dnevnika praznik za številne goste od tod in iz matične domovine in za še bolj številne bralce, je bila prav gotovo še posebno občutena in doživljata za okrog 50 raznašalcev in raznašalk iz tržaške pokrajine, ki so ob tej priložnosti prejeli priznanje za svoje požrtvovalno delo pri širjenju in uveljavljanju našega dnevnika. Takšnih priznanj so bili na sinočnji proslavi v Kulturnem domu v Gorici deležni tudi raznašalci za goriško področje.

Lepo bi bilo seveda, če bi lahko objavili razgovore z vsemi raznašalci ob tem, zanje in za njihovo delo pomembnem prazniku. Na žalost je to, zaradi pomanjkanja prostora, nemogoče izvesti. Prepričani pa smo, da se bodo vsi nagajenci v teh kratkih intervjujih, ki smo jih pripravili le z nekaterimi, spoznali in razumeli, da smo želeli z našim skromnim prispevkom poudariti pomen njihovega dela in jim še enkrat izreči zahvalo.

Tri starejše raznašalce smo našli v dvorani Kulturnega doma, ko je bila le-ta šele v pričakovanju številnih udeležencev.

»Imenujem se Dragica Peric, doma pa sem iz Praprota. Že 22 let raznašamo v naši družini Primorski dnevnik. Najprej ga je raznašal moj mož. Ko je umrl, so to delo sprejele moje hčerke, nato sin, potem sem začela z raznašanjem tudi sama. Rad opravljam to delo in ni mi težko niti tedaj, ko je slabo vreme. In ker dnevnik nima počitnic, jih nimam niti sama. Le če se slabo počutim, me nadomesti sin ali pa prosim za uslugo sosedo. Zelo vesela sem, da dobim priznanje in bom na nocojšnji proslavi, dokler bo trajala.«

»Jaz pa sem Ema Škrk iz Trnovce. Raznašam Primorski dnevnik že okrog 25 let. Z velikim veseljem opravljam to delo in nič težko mi ni

vstajati zgodaj zjutraj, da opravi raznašanje. Vesela sem priznanja, ki ga bom nocoj prejela. Vesela sem tudi, da se bomo raznašalci na tej proslavi srečali, kot smo se že srečali na skupnih izletih.«

Ivan Čač iz Bazovice raznaša Primorski dnevnik že od leta 1968 dalje. »24 let sem bil tudi v službi na Primorskem dnevniku. Po opravljeni službi, ki je bila večkrat nočna, sem vedno najprej poskrbel, da sem raznesel časopis in šele nato sem si privoščil počitek. Vsako jutro razdelim časopise na štiri pakete, ker sem si tudi vas razdelil na štiri dele. Raznašanje časopisa mi vzame približno tri ure dela, če je slabo vreme, še kaj več. Seveda se z naročniki tudi kaj pogovorim o dnevniku, poslušam njihove kritike ali pohvalo. Vesel sem priznanja, ki ga bom nocoj dobil ter si samo želim, da bi za nas raznašalce organizirali še kak izlet.«

Ko se je začela po uradni proslavi družabna prireditev, smo med udeleženci našli tudi na skupino mladih raznašalcev, ki so veseli in zadovoljni držali v rokah priznanje.

»Imenujem se Maks Bandelj z Opčin ter raznašam Primorski dnevnik le ob nedeljah. To delo opravljam že dve leti. Med tednom ne zmorem, ker sem še študent. Naročniki me lepo sprejemajo, ponekod mi tudi kaj ponudijo. Na vsak način rad opravljam to delo in sem tudi zadovoljen za priznanje.«

Andrej Piščanc odhaja prav v teh dneh k vojakom. Sam raznaša naš

dnevnik na Opčinah. »Vozim se tja z motorjem in sem redno opravljal to delo tudi ko sem zbolel. Vesel sem priznanja.«

Še dve mladi raznašalki smo srečali, in sicer Tatjano Andlovic, ki raznaša dnevnik v mestu in Valentino Antonij, ki je raznašalka za Rožan in Ul. Commerciale. Obe sta študentki, prva raznaša časopis že štiri, druga pa eno leto. »Zadovoljni sva za priznanje. Ni nama težko raznašati časopis, čeprav morava zgodaj vstajati in opraviti delo čimprej. Proslava nama je bila všeč in tudi sedaj se na tem družabnem večeru počutiva dobro.«

Naj bo ta naš prispevek, kot smo že na začetku napisali, priložnost, da izrečemo čestitke vsem raznašalcem.

N.L.

Zanemarjena kopališča v Barkovljah

Občinski komunistični poslanec Fausto Monfalcon je na odbornika za ekonomat naslovil vprašanje v zvezi z odpravo škode, ki so jo lani povzročili visoki valovi na kopališčih v Barkovljah. Monfalcona predvsem zanima, zakaj je občina poskrbela za obnovo le dela kopališča »pri topolnih«, medtem ko sta prvi dve javni kopališči v tem sklopu popolnoma zapušteni, čeprav je poletna sezona pred vrati.

V Zgoniku 21. razstava vin

V Zgoniku so v polnem teku priprave na občinsko razstavo vin, ki bo že 21. po vrsti. Pripravljalni odbor, v katerem so predstavniki občinske uprave in krajevnih društev, je določil, da bo vinska razstava z bogatimi kulturnimi, športnimi in zabavnimi programom na sporedu 30. maja, 1. in 2. junija na običajnem razstavnem prostoru pred županstvom. Čeprav lanska letina ni bila med najboljšimi, so za razstavo prijavili 13 vzorcev belega vina in 11 vzorcev terana. Posebna enološka komisija je po pokušnji na predselekciji pripustila k razstavi točno 2 tretjini vin, in sicer 9 primerkov belega vina in 7 vzorcev terana.

Točajke, ki so dopolnile 15. leto starosti in ki razpolagajo z zdravstveno knjižico lahko vložijo prošnjo za sodelovanje na razstavi, ki bo 27. t.m. B. S.

● Italijansko združenje za poklicno navtično izobraževanje in izpopolnjevanje prireja jutri in v torek seminar z naslovom »Državlanske obveznosti do poklicnega navtičnega izobraževanja in izpopolnjevanja«.

Ob koncu štirih predavanj Narodne in študijske knjižnice

Okrogla miza o tržaškem vprašanju

Za zaključek serije štirih predavanj o tržaškem vprašanju leta 1945, ki jih je Narodna in študijska knjižnica pripravila v mesecu aprilu, bo v sredo, 22.5., ob 18. uri v konferenčni dvorani trgovinske zbornice v Ulici San Nicolò 5 okrogla miza na isto temo.

Na dosedanjih štirih predavanjih, ki so popolnoma uspela, je Dušan Biber govoril o britansko-ameriški politiki v zvezi z italijansko-jugoslovansko mejo v letih od 1940 do 1945, Dušan Nečak o Jugoslaviji in Trstu v letu 1945, Elisabeth Barker o mednarodnem okviru tržaške krize leta 1945 in Gianpaolo Valdevit o tržaškem vprašanju in začetku hladne vojne v letih 1945 do 1947.

Za zaključno okroglo mizo o tržaškem vprašanju si je NSK zagotovila prisotnost vidnih osebnosti z jugoslovanske in italijanske strani. Tako bo italijansko stran zastopal Fausto Bacchetti, ki je bil italijanski veleposlanik v Parizu, Tel Avivu in na Dunaju, na italijansko - jugoslovanskih mirovnih pogovorih v Parizu pa je bil tudi neposredno udeležen. Poleg te-

ga je bil l. 1945 podpredsednik ministrskega sveta in italijanski obrambni minister, Jugoslovansko stran bosta zastopala Joža Vilfan in Vladimir Velebit.

Vilfan je po rodu Tržačan in je imel med vojno pomembne dolžnosti v NOB na področju slovenske obale. Na mirovnih pogajanjih v Parizu je bil tudi generalni sekretar jugoslovanske delegacije, veleposlanik v Indiji in Angliji, imel pa je tudi številne odgovorne funkcije v organih Socialistične republike Slovenije. Vladimir Velebit je bil že med vojno v jugoslovanski diplomatski službi, po vojni je bil veleposlanik v Rimu in Londonu, opravljal pa je tudi funkcijo izvršnega sekretarja evropske gospodarske komisije OZN v Ženevi.

Nedvomno ta zasedba zagotavlja zanimivo okroglo mizo, ki bo lahko v marsičem razjasnila takratne poglede obeh strani v zvezi s tržaškim vprašanjem in problemom dokončne ureditve italijansko - jugoslovanske meje po 2. svetovni vojni.

Spominska svečanost v šempolajski šoli

V ponedeljek, 6. maja, so učenci celodnevne osnovne šole iz Šempolaja, kot vsako leto, priredili spominsko svečanost v čast borcu Stanku Grudnu, po katerem je šola poimenovana. Spomnili so se tudi 40-letnice osvoboditve in obnovitve slovenske šole. Vsi učenci so sodelovali z recitacijami in petjem partizanskih ter domoljubnih pesmi. Ob tej priložnosti so položili cvetje pred spomenik Stanka Grudna, ki je daroval svoje mlado življenje za svobodo in našo lepšo bodočnost. Z enominutnim molkom pa so se spomnili vseh žrtev nacifašizma

Srečanje predsednikov trgovinskih zbornic AA

V torek, 21. maja, bo v veliki dvorani Trgovinske zbornice v Trstu konferenca predsednikov trgovinskih zbornic iz območja Alpe Jadrana. Gre za vsakoletno srečanje, ki bo letos peto po vrsti in bo prvič v naši deželi.

Plenarno zasedanje, ki bo obravnavalo vprašanja znanstvene raziskave, tehnoloških izsledkov in njihovega uvajanja v dejavnost malih in srednjih industrijskih obratov, bo potekalo v torek v dopoldanskih urah s pričetkom ob 9. uri. Popoldanski del zasedanja pa bo obsegal skupna vprašanja prevoza, turističnega sodelovanja in tehnično-industrijskih pobud.

● Jutri ob 17.30 bo v časnikarskem krožku okrogla miza na temo »Trst: agroturizem in gastronomija«. Okroglo mizo prireja italijanski touring klub v sodelovanju s tržaško delegacijo italijanske kuharske akademije.

● Danes ob 11. uri bo iz milškega portiča odpeljala jadrnica z Angelo in Paolom Rizzijem, ki bosta sodelovala na Brooklyn Cupu. Jadrnica je dolga 11 m in nosi ime po novoustanovljenem konzorciju Riviera di Muggia.

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA
DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

Roma — Via G. B. Martini 3

OBVESTILO LASTNIKOM OBVEZNIC

OBVEZNIŠKA POSOJILA S ŠESTMESEČNIMI OVREDNOTENIMI OBRESTMI IN POVIŠANJI GLAVNICE

Sporočamo, da sta v smislu pravilnika spodaj navedenih posojil vrednost kupona in poviška kapitala v izplačilu — glede na šestmesečje 1.6.1985/31.11.1985 sledeča:

POSOJILO	Izplačljiv kupon 1. 12. 1985	POVIŠEK KAPITALA	
		6-mesečna razlika 1. 6. 1985 31. 11. 1985	Skupna vrednost dne 1. 12. 1985
1980 - 1987 ovrednoteno (Henry)	6.55%	—	—
1982 - 1989 ovrednoteno III, emisija (Redi)	8,—%	—1,414%	+ 1,259%

Podrobnejše obrazložitve zgoraj navedenih vrednosti so objavljene v Uradnem listu.

Emporio FIORENTINO
TRST - Ul. S. Maurizio 16 (Trg Ospedale) - Tel: 794669

SIROKA IZBIRA
HALJ IN SPALNIH SRAJC

ZLATARNA PORCELAN - KRISTAL
Sossi Viviana

Narodna ulica 44 — OPČINE (Trst)
DARILA — POROČNI SEZNAMI —
BONBONIERE (poroke, krsti, obhajila, birme in druge priložnosti)

ČISTILNICA TATIANA
Ulica Melara 15/b
Tel. 912-741 — TRST

SPECIALIZIRANA V ČIŠČENJU
KRZEN IN BARVANJU USNJA V
LASTNEM LABORATORIJU.

Čistimo: vsa oblačila in vse tkanine za opremo stanovanja.

Tajniki tržaške koalicije o povoljnih perspektivah

»O novih koalicijah odločamo mi!«

O bodočih koalicijah in o morebitnih novih zavezništvi v Miljah in v Devinu - Nabrežini je treba odločiti v Trstu in ne na krajevni ravni. Tako so se na petkovem srečanju izrekli pokrajinski tajniki šestih strank (KD, LpT, PRI, PSDI, PLI in SSK), ki vodijo tržaško občino in pokrajino in ki bi hoteli sedaj to koalicijo avtomatično prenesti povsod tja, kjer za to obstajajo pogoji in, kot se temu pravi, številke za sestavo take večine. V to smer, tudi na podlagi vsedravnih volilnih rezultatov, pristajajo zlasti demokristjani, katerim se seveda pridružujejo melonarji, ki so, kot so pokazale volitve, v popolnem razkroju in igrajo tako zadnje (izsiljevalne) karte na političnem prizorišču. Koaliicijske stranke bodo v prihodnjih dneh skušale v ta pogajanja pritegniti tudi socialiste in bodo v zameno za vstop v tržaška odobora od njih zahtevale ustrezne protivednosti tako v Miljah in pa predvsem v devinsko-nabrežinski občini. Tukaj je KD pripravljena na vse, samo da bi po desetih letih klavrne opozicije spet lahko vstopila v občinski odbor. Celotna politična igra, če jo lahko tako imenujemo, je kot vidimo zelo zapletena, tudi zato ker

bi nanjo utegnili vplivati tudi pogajanja za vstop LpT v deželni odbor, čeprav baje sam predsednik dežele Biasutti ni več tako navdušen za sodelovanje z melonarji.

Na tapeti sta bodoči upravi v Miljah in v Devinu - Nabrežini. V miljski občini delajo tržaške koaliicijske stranke račune brez krčmarja, saj pozabljajo, da je tukaj Lista Fraušin v celoti ohranila svojo moč, kar pomeni, da bi bile za sestavo nove sredinske večine spet potrebne volitve. Ostaja sicer možnost alternativne koalicije, ki pa bi slonela na odločilni pomoči fašista, ki jo je vsaj PSI že odločno odklonila. Tudi v Miljah pa niso vse krajevne sekcije tržaških zaveznikov v celoti na stališčih pokrajinskih tajništva, kot dokazuje izjava novoizvoljenega svetovalca PRI, ki pravi, da se bodo miljski republikanci pogajali »na stvarnih programih in ne na apriorističnih blokih«.

Zelo kočljiv je tudi položaj v devinsko-nabrežinski občini, kjer hočeta KD in LpT za vsako ceno potisniti komuniste v opozicijo in ustvariti »trdno« zavezništvo s socialisti. Slovensko skupnostjo in PSDI. Demokristjani zelo napredujejo dejstvo, da je

KPI izgubila enega svetovalca in pravijo, da je to »znak, da se morajo tudi v Nabrežini stvari spremeniti«. Demokristjanom vsekakor pri tem manevru mešajo strune prav melonarji, ki preko svojega tržaškega tajnika Giuricina razglašajo, da LpT ne bo nikoli volila župana slovenske narodnosti. Podobno kot v Miljah, je tudi v Nabrežini opaziti, da si krajevne sekcije nekaterih strank želijo avtonomijo odločanja in ne od vrha vsiljenih rešitev, ki mnogokrat povsem prezirajo posebnosti krajevnih stvarnosti. To velja zlasti za devinsko nabrežinsko sekcijo SSK, ki je na vojitvah dosegla zelo dober uspeh ter ni za las izvolila četrtega svetovalca. Tajništvo devinsko-nabrežinske sekcije SSK je z zadovoljstvom vzelo na znanje, da je koalicija KPI - SSK - PSI ohranila absolutno večino glasov, kar po mnenju SSK pomeni, da so volivci jasno pokazali, da si naprej želijo domačo upravo, kar je stranka že predlagala med volilno kampanjo. Zelo važno pa je dejstvo, da je devinsko-nabrežinska SSK sklenila, da se o bodoči upravni in politični usodi te občine odloča v Nabrežini in ne v Trstu ali celo v Vidmu, kot hočejo nekateri. (st)

Še danes zjutraj kongres združenja obrtnikov CNA

Včeraj se je začel, danes popoldne pa se v prostorih Trgovinske zbornice nadaljuje IV. pokrajinski kongres Vsestranske konfederacije obrtnikov (Confederazione nazionale dell'artigianato), ki ga je s pozdravi članom in gostom ter uvodnim razmišljanjem odprl predsednik pokrajinskega združenja CNA Renato Chicco.

Osrednje poročilo je prebral pokrajinski tajnik konfederacije Roberto Cosolini, ki je razčlenil položaj obrtništva na vsedravnih in krajevni ravni ter podrobno in s podatki opisal posamezne probleme, ki ga tarejo. Ko se je med tolikimi vprašanji dotaknil odnosov s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem, jih je ocenil kot pozitivne in usmerjene v nadaljnji razvoj sodelovanja. CNA kot demokratični organizaciji italijanskih in slovenskih obrtnikov je veliko do tega — je dejal Cosolini — da bi ustvarili take odnose sodelovanja in soočanja, ki bi poleg koristi vsem obrtnikom, tudi na našem področju konkretno odrazili, da so tolika razdvajanja povsem umetne narave in da jih moramo premostiti z ustvarjanjem ozračja spoštovanja in sožitja. V razpravo, ki je sledila tajnikovega poročila, je med drugimi pose-

gel tudi organizacijski tajnik SDGZ dr. Odo Kalan, ki je predlagal, da bi vse tri obrtniške organizacije, vključno z Zvezo obrtnikov (Associazione artigiani) skupno nastopile za razčiščenje vprašanja deželnega zakona št. 30, ki penalizira tržaško obrtništvo, kar daje prednost proizvodni obrti pred storitveno.

Kongres CNA se nadaljuje danes popoldne, o zaključnem delu pa bomo poročali v torek.

Dopolnilna blagajna v arzenalu S. Marco

Tovarniški svet tržaškega arzenala San Marco je za sredo, 22. 5. napovedal v časnikarskem krožku tiskovno konferenco, na kateri bodo pojasnjeni razlogi za uvedbo izredne dopolnilne blagajne v tem podjetju od 27. maja dalje. Kriza v tem podjetju že dalj časa traja in s to tiskovno konferenco nameravajo delavci in tovarniški svet spomniti poslance, deželo in javne uprave, na njihove obljube, da bodo skušali s skupnimi močmi obdržati obstoječe proizvodne sektorje in isto število zaposlenih v arzenalu.

Kresovanje in kultura na repentabrski proslavi

V okviru prireditve, ki so jih za proslavitev 40. obletnice osvoboditve organizirali člani VZPI - ANPI, KD Kraški dom in občinska uprava je bilo v petek na sporedu polaganje venec ob vseh spomenikih padlim na Repentabru. Nato se je velika množica občanov zbrala na Devskem hribu, kjer je mladina prižgala kres ob spremljavi harmonikarjev Sergija Guština in Petra Doljaka. Ob kresu je Stane Raztresen občuteno podal nekaj odlomkov iz slovenske literarne zakladnice ter se zaustavil ob pomenu spomenikov NOB. Poudaril je njihov primarni delež pri obujanju spominov iz vojnih časov in nadaljevanju tradicije NOB. V svojem go-

Ob 40-letnici osvoboditve
Uspela skupna proslava
KD Primorsko in Rapotec

Društvi KD Primorsko iz Mačkolj in KD Jože Rapotec iz Prebenega sta imeli sinoči skupno proslavo 40. obletnice osvoboditve, ki se je začela s sprevedom od srenjske hiše do spomenika padlim. Na čelu spreveda sta bila oba društvena tabora, nato bivši bor-

ci in aktivisti in veliko domačinov. Pred spomenikom so položili venec obeh društev ter venca VZPI-ANPI in ZZI. Nekaj priložnostnih besed je spregovoril David Stepančič. V borovem gozdiču je nato stekel program prireditve, ki ga je začel z govorom v imenu obeh društev Danica Smoljak, ki je poudarila pomen proslave, pa tudi koristnost sodelovanja med obema društvoma. Govoru je sledil nastop Pihalnega orkestra Breg, ki ga vodi Niko Persič, nastop otrok iz Prebenega z recitalom na temo miru, nastop mešanega zbora Primorsko, ki je pod vodstvom Antona Baloha zapel pet partizanskih pesmi. Za konec so se predstavili še mladi člani obeh društev »Partizanskim mitingom«, ki ga je režiral Sergij Verč, za glasbeno opremo pa je poskrbela Nadja Kriščak.

O prireditvi bomo še poročali.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega

Ivana Komarja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu in ga spemili na zadnji poti.

Posebna zahvala gre nosilcem krste, pevskemu zboru Slavec, župniku Kosmaču, cerkvenim pevkam, darovalcem cvetja ter v dobrodelne namene.

SVOJCI

Ricmanje, 19. maja 1985

14. 5. 1981

14.5.1985

Ob 4. obletnici smrti

Edija Gojce

se ga spominjajo

vsi njegovi

Gropada, 19. maja 1985

Sporazum med tovarniškim svetom in vodstvom štivanske papirnice

Z namenom, da bi razčistili vprašanje, ki je sledilo polemikam v zvezi s prisotnostjo azbeznega prahu v tovarni, sta se v petek sestali predstavništvi tovarniškega sveta in vodstva štivanske papirnice. V prisotnosti pooblaščenega upravitelja podjetja inž. Lignane, sta obe strani razpravljali tudi o nekaterih drugih neresenih problemih; omenili bi na primer sporno vprašanje o 4. točki draginjske doklade, ki jo bo podjetje v prihodnje začelo redno izplačevati. V zvezi z zdravstveno oskrbo na delovnem mestu pa se je vodstvo podjetja obvezalo, da bo določena dela odslej dalo v zakup izključno specializiranim tvrdkam. V sporazumu, podpisanem v petek, je vodstvo poleg tega sprejelo zahtevo o ojačenju preventivne zdravstvene službe v obratu ter o pogostejših stikih med sindikati in delodajalci. V tiskovnem poročilu, izdanem kmalu po podpisu sporazuma, je vodstvo podjetja kljub vsemu negativno ocenilo alarmizem, ki se je po njegovem mnenju pretirano razširil v zadnjih tednih. Na podlagi izvidov, opravljenih šele pred nekaj dnevi, je navedlo tudi podatke o stopnji okuženosti zraka v notranjosti tovarne, ki naj bi bila — kot je rečeno v komunikaciji — zadovoljiva. V zvezi z varnostjo na delovnem mestu bi ob koncu omenili, da se je ravno v teh dneh začela v Trstu sodna obravnava ob nesreči, ki je pred petimi leti povzročila tri smrtne žrtve v papirnici. V.

†

Dne 14. t.m. je za vedno zapustila svoje drage

Jolanda Štoka
por. Škamperle

Ob težki izgubi žalujejo

tašča Marija, Anica in Danilo z družinami ter teti Lojzka in Genka z družinama.

Detroit, Kontovel, Prosek, 19. maja 1985

†

Po težki bolezni nas je zapustila naša draga

Ivanka Vodopivec
vd. Pirc

Pogreb bo jutri, 20. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v zgoniško cerkev.

Žalostno vest sporočajo: sinova Ludvik in Milko z družinami, sestre, brat, Ruža in Sonja z družinama ter drugo sorodstvo.

Salež, 19. maja 1985

†

Nenadoma nas je zapustil naš dragi

Miro Kjuder

Pogreb bo v torek, 21. maja 1985, ob 12. uri iz glavne mrtvašnice v cerkev na Katinari.

Žalostno vest sporočajo: žena Cilka, sestra Zora, brata Anton in Emil z družinami.

Lonjer, 19. maja 1985

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega in nepozabnega

Borisa Kralja

se iskreno zahvaljujemo gospodu župniku Zivcu za tolažljive besede, vaški mladini, godbi na pihala »Viktor Parma«, godbenemu društvu Prosek, godbi na pihala »Vesna« iz Križa, godbenemu društvu iz Nabrežine, vsem vaškim organizacijam, darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin. Posebna zahvala naj gre sosedom in sorodnikom.

Neutolažljiva družina

Trebče, Pliskovica, 19. maja 1985

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so počastili spomin našega dragega

Karla Uršiča

ter sočustvovali z nami.

Žalujoča žena ter sin z družino

Trst, 19. maja 1985

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Silvestra Werka

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

SVOJCI

Trst, 19. maja 1985

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikem sočustvovanju se iskreno zahvalimo vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin naše drage žene in mame

Rozalije Ota

Mož in sinova z družinama

Boljunec, 19. maja 1985

**SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU**

Kulturni dom

**GOSTOVANJE PRIMORSKEGA
DRAMSKEGA GLEDALIŠČA IZ
NOVE GORICE**

**Michael Frayn
HRUP ZA ODROM
(NOISES OFF)
(Komedijska)**

Režija **BORIS KOBAL**

DANES, 19. maja, ob 16. uri
ABONMA RED C in G (prva
in druga nedelja po premieri)
v četrtek, 23. maja, ob 16. uri
ABONMA RED H in I (mlad.)
ob 20.30
ABONMA RED D in E (mladin-
ski v sredo in četrtek)
v petek, 24. maja, ob 20.30
ABONMA RED A (premierski)

**SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU**

OB 40-LETNICI OSVOBODITVE

MITING

Zamisel in izbor:

MIROSLAV KOŠUTA

Režija:

JOŽE BABIČ

v četrtek, 23. t.m., ob 20.30 v
v Ljudskem domu v TREBČAH.

gledališča

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
SSG gostuje v Trebčah (Ljudski dom),
v četrtek, 23. t.m., ob 20.30 **OB 40-LET-
NICI OSVOBODITVE** z Iepjenko **MIT-
TING**; pravljica **SNEŽNA KRALJICA** za
osn. šole in vrtnice, jutri, 20. t.m., ob 9.
uri — osnovna šola M. Samsa (Domjo),
ob 10.30 — osnovna šola I. Trinko Za-
mejski (Ricmanje), v torek, 21. t.m.,
ob 9. uri — osnovna šola F. Bevk (Op-
čine), v sredo, 22. t.m., ob 9. uri —
osnovna šola v Borštu, ob 10.30 osnov-
na šola v Mačkoli, v četrtek, 23.
t.m., ob 9. uri vrtnice na Opčinah, ob
10.30 osnovna šola A. Gradnik (Repent-
tabar) in v petek, 24. t.m., ob 10. uri
— Slovenski center (Milje).

**PRIMORSKO
DRAMSKO GLEDALIŠČE**

Jutri, 20. t.m., ob 10.30 in ob 20.30:
L. Pirandello »Šest oseb išče avtorja«
— gostovanje PDG v Gorici (Ita-
lija).

VERDI

V petek ob 20.30 tretji koncert spo-
mladanske simfonije sezone. Dirigent
J. Kovatchev. Solisti M. De France-
sca, K. F. Dün, L. Glavina.

ROSSETTI

Danes ob 16. uri red 2. nedelja, v
abonmaju: odrezek št. 10. Teatro Sta-
bile iz Genova bo predstavil Ibsenovo
delo »Rosmersholm«. Režija: Marco
Sciaccalupa. Prodaja vstopnic pri gla-
vni blaginji.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Velika dvorana
Jutri, 20. t.m., ob 19.30: Mladi mla-
dim - Simfonični orkester glasbenega
konservatorija G. Tartini iz Trsta.

Mala dvorana

Jutri, 20. t.m., ob 20. uri: Mazač -
projekcija poljskega filma. Režija J.
Hofman.

Kam v nedeljo, 26. maja?

Vsi na

PRAZNIK ČEŠENJ

v Mačkoli

**SKD VIGRED prireja še danes v Šempolaju
IV. VAŠKI PRAZNIK**

PROGRAM

DANES, 19. maja — ob 10. uri odprtje kioskov; ob 10.30 tekmoval-
je v briškoli; ob 18. uri kulturni program: nastop otroškega pevskega
zbor VIGRED, nastop kantavtarja SERGIJA ŠTOKE in IVA TULA,
nastop humorista ANDREJA JELAČINA pod imenom TONI KARIO-
LA. Gost večera košarkarska ekipa JADRAN; ob 20.30 ples z ansam-
blom POMLAD.

NARODNA IN STUDIJSKA KNJIŽNICA
prireja okroglo mizo

TRŽAŠKO VPRAŠANJE

SODELUJEJO VELEPOSLANIKI:

FAUSTO BACCHETTI — JOŽA VILFAN — VLADIMIR VELEBIT
Trgovinska zbornica v Trstu, Ul. S. Nicolò 5, ob 15. uri v sredo, 22. maja

EKONOMIST

Društvo slovenskih ekonomistov v Italiji

vabi na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v petek, 24. t.m., ob 19. uri v restavraciji Daneu na OPČINAH.

DNEVNI RED: poročilo o delovanju, blagajniško poročilo, razprava,
določitev članarine, volitve upravnega odbora in razno.

**Prireditve in sporočila
kulturnih društev
in organizacij**

Glasbena matica vabi na nastop, ki
bo v torek, 21. t.m., ob 18. uri na
šoli GM - Ul. R. Manna 29. Podru-
žnica Glasbene matice na Opčinah va-
bi na 1. zaključni nastop, ki bo v sre-
do, 22. t.m., ob 20.30 v Prosvetnem
domu na Opčinah.

**SKD Tabor — Opčine — Prosvetni
dom** v petek, 24. t.m., ob 20.30 koncert
mešanega pevskega zbor M. Pertot iz
Barkovlj. Dirigent Aleksandra Pertot.
Vabljeni.

Društvo slovenskih upokojencev v
Trstu vabi na predavanje in pogovor,
ki ga bo imela prof. dr. ANICA
KRANJC, gerontologinja na univerzi v
Ljubljani, v torek, 21. t.m., ob 17.
uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv.
Franciška 20/II. Prosimo točnost.

Mladinska skupina P. Tomažič obve-
šča, da bo seja jutri, 20. t.m., ob 19.
uri v Bazovici ter tudi vaja ob 20.30.

kino

Ariston 17.00 — 22.15 »L'amour a
mort«. Režija Alain Renais. Fanny
Ardant, Sabine Azema.

Eden 15.30 — 22.10 »Il puledro... ca-
priccio di Paola«. Prepovedan mladi-
ni pod 18. letom.

Fenice 16.30 — 22.15 »China blue«. K.
Turner. Prepovedan mladini pod 18.
letom.

Excelsior 18.00 — 22.15 »Witness« (Il te-
stimone). H. Ford.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00
»Gulag 77«.

Dvorana št. 2 16.00 — 22.00 »Ama-
deus«.

Dvorana št. 3 16.00 — 22.00 »Intimi
racconti di una moglie«. Prepovedan
mladini pod 18. letom.

Mignon 16.30 — 22.15 »Je vous salue
Marie - Il libro di Maria«. Režija:
Jean Luc Godard. Prepovedan mladi-
ni pod 18. letom.

Grattacielo 16.00 — 22.15 »Il ritorno dei
morti viventi«. Prepovedan mladini
pod 18. letom.

Aurora 16.30 — 22.00 »Innamorarsi«.

Capitol 16.30 — 22.00 »Urla del si-
lenzio«.

Vittorio Veneto 15.30 — 22.15 »Tutti den-
tro«. Alberto Sordi.

Lumiere 16.30 — 22.00 »The great
rock 'n' roll swingle«.

Alcione 16.00 — 22.00 »Jok«.

Radio 15.30 »Calore nel ventre«. Pre-
povedan mladini pod 18. letom.

včeraj - danes

Danes, **NEDELJA**, 19. maja
VNEBOHOD, PETER CEL.

Sonče vzhaja ob 5.29 in zatone ob
20.33 — Dolžina dneva 15.04 — Lu-
na vzhaja ob 5.10 in zatone ob 20.23.

Jutri, **PONEDELJEK**, 20. maja
BERNARD

Vreme včeraj: temperatura zraka 21
stopinj, zračni tlak 1017,4 mb raste,
brezvetrje, vlaga 63-odstotna, nebo ob-
lačno, morje skoraj mirno, tempera-
tura morja 17,7 stopinje.

RODILI SO SE: Analisa Provedel,
Sara Barbo, Sara Casa, Gabriele Viez-
zoli, Chiara Carofiglio, Leslie Barnabà,
Antonella Bratovich, Mattia Schiavon.

UMRLI SO: 73-letna Giuseppina Ga-
sparic vd. Mendel, 76-letna Maria Fer-
mo por. Pizzamus, 77-letna Libera Do-
ria, 65-letni Miroslavo Kjuder, 83-letni
Giuseppe Fifaco, 73-letni Antonio Bo
naccorsi, 79-letni Oreste Pregarc, 79-
letna Giovanna Vodopivec por. Pirc, 71-
letna Luisa Novio.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761,
predpraznična od 14. do 20. ure in pra-
znična od 8. do 20. ure.

**Sinkikat slovenske šole
organizira
POSVET O REFORMI
VIŠJE SREDNJE ŠOLE**

ki bo v torek, 28. t.m., ob 20. uri
v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv.
Franciška 20, Trst

Vljudno vabljeni šolniki, politični
in kulturni delavci in vsi, ki jih
zanima bodočnost slovenske višje
srednje šole.

SPORED: uvodno poročilo, stali-
šča posameznih strank in orga-
nizacij, razprava in zaključki.
Osnutek zakona je vsem na vpog-
led v Narodni in študijski knjiž-
nici, Ul. sv. Franciška 20, Trst.
od 9. do 18. ure.

**KD I. CANKAR
priredi**

v četrtek, 23. maja, ob 20.30

PREDAVANJE z diapozitivi čas-
nikarja Lojzeta Abrama:

**»S POHODA
POD ANAPURNAMI«**

šolske vesti

Na srednjih šolah Cankar v Trstu
in Gregorčič v Dolini je v teku vp-
isovanje v tečaj 150 ur za šolsko leto
1985/86. Vsi zainteresirani za dosego
diplome nižje srednje šole, ki bi že-
leli obiskovati tečaj se lahko prijavijo
v tajništvi omenjenih šol do 8. ju-
lija letos.

razna obvestila

**Društvo slovenskih lovcev FJK Do-
berdob** sporoča svojim članom, da se
bo strelsko tekmovanje za memorial
Rudija Pahorja odvijalo 26. maja ob
9. uri in ne kot je bilo napovedano
2. junija. Vljudno vabljeni!

V **Društvo slovenskih izobražencev** -
Peterlinova dvorana, Donizettijeva uli-
ca št. 3, bo jutri, 20. maja, srečanje
in razgovor s sk. ateljem LOJZETOM
LEBIČEM, ki ga bo predstavil prof.
Pavle Merku. Začetek ob 20.30.

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Op-
čine, Milje (Mazzinijev drevored 1).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel.
226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel.
225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan:

LOTERIJA

BARI	33	16	83	37	21
CAGLIARI	89	10	34	3	28
FIRENCE	65	61	29	25	28
GENOVA	50	35	74	16	4
MILAN	20	33	56	89	35
NEAPELJ	30	33	81	84	53
PALERMO	28	14	55	58	3
RIM	54	55	17	56	38
TURIN	33	47	25	71	46
BENETKE	34	16	52	49	15

ENALOTTO
X 2 2 X 1 1 X X X X X
KVOTE
12 — 32.640.000 lir
11 — 1.162.000 lir
10 — 96.000 lir

20 LET ŠD BREG

24. - 25. - 26. - 27. maja

PETEK, 24. maja — ob 20.30 disko z ansamblom IDEA iz Kopra

SOBOTA, 25. maja — ob 15.30 nogometni turnir
ob 16. uri ženski odbojkarški turnir
ob 18. uri med Brežani — športne igre med vasmi
ob 20.30 ples z ansamblom NOČNI SKOKI iz Kopra

NEDELJA, 26. maja — ob 9.30 odbojkarški turnir
ob 10. uri netekmovalni pohod po vaseh dolinske občine
ob 10.30 nogometni turnir — finale za 3. mesto
ob 15.30 nogometni turnir — finale za 1. mesto
ob 18. uri slovesnost ob 20-letnici ŠD Breg in v počastitev 40-letnice
osvoboditve
ob 20.30 ples z ansamblom NOČNI SKOKI iz Kopra

PONEDELJEK, 27. maja — ob 20.30 ples z ansamblom POMLAD

Kulturno-zabavni spored se bo odvijal v gledališču »F. Prešeren« v Bo-
ljuncu; športne tekme pa v občinskem športnem centru v Dolini. Poskrb-
ljeno bo za prigrizek in domačo kapljico.

mali oglasi

OSMICO je odprl Alojz Kante - Pra-
prot 18. Toči belo in črno vino.
ZAZIDLJIVO PARCELO med Gorico in
Tržičem, 4.000 kv. m ob glavni ce-
sti prodam. Tel. po 20. uri 003861/
454926.

POHIŠTVO BIECHER, Ul. dell'Istria
27, tel. 040/750113 prodaja po zelo u-
godnih cenah novo in rabljeno pohi-
štvo. Izredna ponudba okrasnih pred-
metov.

NUDIM POMOČ pri učenju šoloobvez-
nim otrokom, vključno do 5. razreda
ali pomagam v gospodinjstvu. Pisati
na Oglasi oddelke Primorskega
dnevnik pod šifro »5. razred«, Ul.
Montecchi 6, 34137 Trst.

ZLATO, zlate kovance kupi ali ugod-
no zamenja zlatarna SOSIČ - Narod-
na ul. 44 - Opčine, Trst.

DIPL. INŽ. iz Svice, 43 let, neoznjen,
brez otrok, premožen, išče žensko do
35 let brez otrok, z znanjem nem-
ščine ali francoščine, za poznejšo po-
roko. Rendez-vous 18. in 19. maja ob
18. uri v recepciji hotela Cotinen-
tal, Ul. S. Nicolò 25, Trst.

PRODAM štedilnik na drva in plin
REX. Tel. 040/71149.

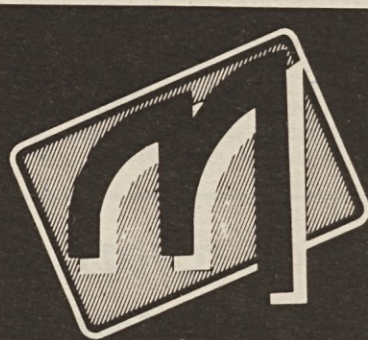
KREME IN OLJA ZA SONČENJE fir-
me SHISEIDO - 5 let raziskav, da
bo vaša koža na soncu zdravo rja-
va brez opeklin, madežev in kožnih
vnetij. Kozmetika 90 - Opčine.

OSMICO je odprl Robert Pipan v Mav-
hinjah.

PRODAM nov čoln elan, 4,90 m z vse-
mi predpisanimi dodatki, cena
2.800.000 lir. Telefon 224426.

JAWA motor, letnik '79 prodam po u-
godni ceni. Tel. 040/228-932.

DAF 33 in FORD CAPRI 1500 prodam
cele ali po kosih. Jugoslovanskim
kupcem nudim vso tehnično pomoč
pri demontaži. Tel. 040/228-932.

LA MAGLIA

TRŽIČ — Ul. Roma 58

Telefon 0481/73174

TECNOFOTO

Ul. Conti 12
Tel. 772-298
Trg sv. Jakoba 14
Tel. 741-485

**BARVNE
FOTOGRAFIJE
ŠE ISTI DAN**

**OD VEDNO ZASTOPNIK
»FUJICROME«**

**DIAPOZITIVI
V 2 URAH**

DESPAR

TRGOVINA JESTVIN

Sifanno Michele

PROSEK 124 - Telefon 251-026

Prvorojenka

NATAŠA

*Da bi zrasla krepka, zdrava in
vesela v radost mamič Rosani
in očetu Mavriciju, želijo
slovenski kulturni društvi
Union, S. Škamperle, Skup-
nost vinogradnikov Podlo-
njerja, Vrdele, Sv. Ivana ter
združenje Union.*

izleti

KRUT obvešča udeležence izleta v
Kanalso dolino in Režijo, da je odhod
avtobusa v sredo, 22. t.m., ob 7.30, iz
Trsta, Foro Ulpiano - sodna palača.
Priporočamo se za točnost.

Srenja Boršt priredi v soboto, 25.
t.m. izlet na Gorenjsko, v Kranj, Dra-
žgoše po Poljanski dolini v Cerkno
in bolnico Franjo. Odhod iz Boršta ob
6.30. Vpisuje Marjo Zahar, tel. 040/
228481 do ponedeljka, 20. t.m.

Sekcija VZPI - ANPI, KD Lipa in
ŠD Zarja iz Bazovice organizirajo v
nedeljo, 7. julija, izlet na Brione. Ce-
na 45.000 lir. Program: odhod iz Krva-
vega potoka, ogled Brionov, kosilo, o-
gled Pulja, povratek skozi tunel Učka
do Opatije in nazaj v Bazovico. Vpi-
sovanje do 10. junija pri Ivanu Čaču
tel. 226-539, Stanku Vodopivcu tel.
226-133, Marij Grgič tel. 226-436 in v
krožku ŠD Zarja vsak dan od 18. ure
dalje.

razstave

V galeriji na Korzu Italia 9 bodo v
sredo, 22. t.m., ob 18. uri odprli raz-
stavo slikarja Giacomo Ciramija.

V soboto, 25. t.m., ob 18.30 bodo v
galeriji Cartesius odprli peto skupinsko
razstavo znanih tržaških slikarjev. Raz-
stava bo trajala do 6. junija.

Razstava v znamenju medsebojnega
zaupanja v pokrajinskem kraškem mu-
zeju v Repnu bo odprta danes, ob 16.
do 18. ure ter v torek, četrtek in so-
boto, ob 18. do 20. ure.

POTOVALNI URAD

»Aurora«

prireja naslednje izlete in poto-
vanja:

od 26. junija do 3. julija
KJEV, LENINGRAD, MOSKVA
(z letalom), Cena 895.000 lir;

od 29. junija do 6. julija
z avtobusom na otok RAB. Cena
245.000 lir

od 4. do 7. julija
v BUDIMPEŠTO. Cena 339.000 lir;

od 19. do 21. julija
v ZAGREB in na PLITVIČKA
JEZERA. Cena 155.000 lir;

20. in 21. julija
v CELJE in ROGAŠKA SLATINO.
Cena 76.000 lir.

Informacije in rezervacije pri
potovalnem uradu »AURORA« —
Ul. Milano 20, telefon 60261.

radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv

Nedelja, 19. maja

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal	18.40 Dnevnik 2 - gol flash
9.55 Sveta maša	18.50 Mixerstar
13.00 - 14.00 Dnevnik ob 13. uri	19.50 Dnevnik 2
13.30 Dnevnik - vesti	20.00 Dnevnik 2 - Domenica sprint
14.00 - 19.50 Domenica in...	dogodki in osebnosti športnega dne
14.50 Športne vesti	20.30 Shaker - 8. del
15.25 Discoring 84 - 85	21.50 Dnevnik 2 - dossier
16.00 - 16.30 68. giro d'Italia	22.40 Dnevnik 2 - večerne vesti
16.55 Športne vesti - neposredno iz studia	22.50 Tednik o medicini
18.20 90. minuta	23.20 Rubrika življenja in kulture Židov
18.50 Italijansko nogometno prvenstvo	23.50 Dnevnik 2 - zadnje vesti
20.00 Dnevnik	
20.30 Spartacus - film	Tretji kanal
22.00 Športna nedelja	9.45 Film opera - La sonnambula
23.15 Tutte strade della California - TV film	11.00 La Spezia: TV kronika 58. srečanja alpincev
0.10 Dnevnik in vremenske razmere	11.55 - 13.20 Dnevnik 3 - neposredni šport
	13.20 Casta diva: Silvana Pampanini - 2. del
Drugi kanal	14.05 - 18.30 Dnevnik 3 - šport
9.30 La certosa di Firenze - vzgojna oddaja	18.30 The creatures
10.00 Omaggio a J. S. Bach	19.00 Dnevnik 3
10.35 Più sani, più belli - tednik o zdravju in estetiki	19.20 Deželni šport
11.10 Sono un disertore - film	19.40 Rockline - angleška hit parade
13.00 Dnevnik 2 - ob 13. uri	20.30 Domenica gol
13.25 Dnevnik 2 - C'è da salvare	Kronike - komentarji in razgovori
13.30 Piccoli fans	21.30 Prima guerra mondiale
14.30 Gran paese - variete	22.15 Dnevnik
15.10 Dnevnik 2 - šport neposredno	22.40 Nogometno prvenstvo A lige
17.45 Rezultati in lestvice prvenstva	23.25 Dancemania
18.10 Italijansko nogometno prvenstvo	

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana	21.30 Avtorally Saturnus - reportaža
8.40 Poročila	21.50 Športni pregled
8.45 Živ zav - risanke	22.40 Poročila
9.40 Grizli Adams - ponovitev	
10.10 Življenje in dogodivščine Nicholas Nicklebyja	Koper
11.05 Tamburaški orkester Zoran Mulić	10.00 Letalski miting in vojaška parada JLA
11.35 Oddaja za stik z gledalci	12.15 Tržnica - predstavitev in prodaja
12.00 Kmetijska oddaja	14.15 Videomix - glasbena oddaja
13.00 Poročila	16.20 Odbojka - kvalifikacije za evropsko prvenstvo
14.55 Mostovi	17.50 Kralj griča - TV film
15.25 Kam gredo divje svinje - ponovitev	19.00 Tuje dežele - dok. oddaja
16.25 Poročila	19.40 Kiklop - nanizanka
16.30 Visok pritisk	20.25 Večer operete
17.25 Dvojna prevara - ameriški film	22.10 Avtomobilizem - SP formule I
18.50 Knjiga	23.10 Check up - rubrika
19.05 Risanka	
19.24 TV in radio nocoj	Zagreb
19.30 Dnevnik	17.05 Most pri Remagenu - ameriški film
19.50 Vremenske razmere	18.55 Smrkci - risanke
20.00 Ljubezenske zgodbe	19.30 Dnevnik
21.10 Svetovni pokal v dresurnem jahanju - reportaža iz Lipice	20.00 Brisani prostor - nadaljevanka
	21.15 66 deklet - reportaža
	21.50 Športni pregled
	22.35 Dnevnik

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5	ITALIA 1
8.30 Campo aperto - kmetijska rubrika	8.30 Chappy - risanke
9.30 Verska rubrika	10.15 L'assedio di fuoco - film
10.00 Programi prihodnjega tedna	12.15 Bit - zgodba računalnika
10.30 Nonsolomoda - ponovitev	13.00 Sport
11.30 Superclassifica show	14.00 Domenica sport
12.20 Informativni tednik	16.00 DeeJay television
13.30 Buona domenica - vodi Maurizio Costanzo	19.00 Hazzard - TV film
14.30 Orazio - TV film	20.00 Mister T - risanke
14.50 Buona domenica - vodi Maurizio Costanzo	20.30 Drive in
17.15 Buona domenica - vodi Corrado	22.20 Frenzy - film
19.00 Signore e signori buonasera - TV film	0.15 Premiere - filmski tednik
19.30 Buona domenica - vodi Corrado	0.30 Salto mortale - film
20.30 Così scorre il fiume - nadaljevanka	
22.30 Volilni rezultati	TELEPADOVA
23.30 Informativni tednik	14.00 Operazione ladro - TV film
0.30 Chicago story - TV film	15.00 Luisana mia - TV film
	15.30 Lacrime di gioia
RETEQUATTRO	18.00 Risanke
8.30 Drevo raste v Brooklynu - film	19.30 Cuore selvaggio - TV film
10.15 Dagli Appennini alle Ande - film	20.00 Marcia nuziale - TV film
12.00 Vegas - TV film	20.30 Il bambino e il grande cacciatore - film
13.00 The Muppet show	22.30 Diego al 100%
13.30 Last of the wilde - dokumentarec	23.30 Fuorigioco - neposreden prenos
14.00 Amici per la pelle - TV film	0.30 La sfida degli implacabili - film
15.00 Attenti a quei due - TV film	
16.00 Cinque settimane in pallone - film	TRIVENETA
17.30 L'assassinio del senatore Long - film	9.30 Risanke
19.15 Retequattro per voi	12.30 TV film
19.30 Bravo Dick - TV film	12.50 Horoskop
20.00 Con affetto tuo Sidney - TV film	13.30 Rassegna di antichità e preziosi
20.30 Una notte con vostro onore - film	16.30 Rassegna di tappeti
22.30 Vegas - TV film	20.30 L'enigma che viene da lontano - nadaljevanka
23.30 I cacciatori - film	21.30 Squadra speciale anticrimine - TV film
1.30 L'ora di Hitchcock - TV film	22.00 Rassegna di quadri
	TELEFRIULI
	11.15 Si o no - mercatino telefonico
	13.40 Športni tednik
	14.55 Turnir v briškoli
	17.00 Fogolar
	19.30 Telefriuli šport
	20.30 Orson Welles - TV film
	21.40 Gorgo - film
	23.15 Barnaby Jones - TV film

Ponedeljek, 20. maja

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal	13.30 Capitol - TV serija
10.00 Televideo	14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
11.55 Vremenske razmere	14.35 - 16.00 Tandem
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti	Aktualnosti in igre
12.05 Pronto... Raffaella?	16.00 Risanke
Opoldanski program z R. Carrà	16.25 Tečaj angleškega jezika
13.30 Dnevnik	16.55 I fratelli Karamazov - 7. del
13.55 Dnevnik - 3 minute o...	17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.05 Pronto... Raffaella?	17.35 Vediamoci sul due
Zadnji poziv	18.10 Odprti prostor
14.15 Civiltà	18.25 Športna poročila
15.00 Risanke	18.40 Cuore e batticuore - TV film
15.15 Evrovizija - 68. giro d'Italia	19.45 Dnevnik
16.30 Športni ponedeljek	20.20 Športna poročila
17.00 Dnevnik - Kratke vesti	20.30 Di tasca nostra - tednik
17.05 Pomeridiana	21.25 Colombo - TV film
18.40 Il fiuto di Sherlock Holmes	22.40 Dnevnik - Večerne vesti
18.50 Italia sera - dogodki in osebnosti	22.50 Quelli della notte
19.35 Almanah in Vremenske razmere	00.15 Dnevnik - Zadnje vesti
20.00 Dnevnik	
20.30 Spartacus - film	Tretji kanal
22.10 Dnevnik	15.50 Nogometno prvenstvo A in B lige
22.20 Il ritorno degli uccelli	18.15 L'Orecchiocchio - glasbena odd.
23.00 30 minut kronike	19.00 Dnevnik 3
23.45 Srečanje s kinematografijo	19.30 Deželni šport
23.55 Dnevnik in Vremenske razmere	20.05 Artisti allo specchio
	Vzgojna oddaja
Drugi kanal	20.45 Rossini!
10.00 Televideo	22.25 Dnevnik
11.55 Che fai, mangi?	22.35 Ponedeljkov proces
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri	23.40 Dnevnik
13.25 Dnevnik 2 - C'è da vedere	

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana	16.40 Risanke
8.45 - 10.35 Šolska TV	16.55 Zdravnik in otrok
17.30 Poročila	18.00 Avtomobilizem - SP formule 1
17.35 Nihče ni kakor jaz - nanizanka	19.00 Odprta meja
18.05 Ringa ringa raja	
18.25 Podravski obzornik	V današnji Odprti meji bodo na sporedu tudi naslednje vesti:
18.45 Zdravo mladi	TREVISO — Košarkarska tekma: Stefanel - Jadran
19.15 Risanke	TRST - GORICA — Proslavi ob 40-letnici Primorskega dnevnika
19.24 TV in radio nocoj	TRST — Razgovori med strankami o sestavi odborov v okoliških občinah
19.30 Dnevnik	ŠPETER SLOVENOV — Nastop gojenec Glasbene šole
19.55 Vremenske razmere	ŽABNICE — Srečanje slovenskih zdravnikov
20.05 Rabljeva pesem	ŠPORT
20.55 Mednarodni filmski festival Cannes '85	TRST — Osnovnošolska olimpiada
21.35 Glasbeni večer	LONJER — Kolesarska dirka za pokal Lonjerja
Bienale Zagreb '85	CAMPANELLE — Nogomet: Chiarbola - Gaja
22.30 Dnevnik	
Zagreb	19.30 TV D - Stičiče
17.35 TV koledar	19.50 Hčere in očetje
17.45 Srečanja s pisatelji	20.25 Športni pregled
18.00 Vstop v Arkadijo - otroška serija	21.00 Makedonija - 1100 let razsvetljenjstva
18.15 Izobraževalna oddaja	22.00 TV D - Vse danes
18.45 Zdravo mladi	22.50 TV film
19.30 Dnevnik	
20.00 Mark in Antonij - drama	
21.00 Paralele - zunanje politična odd.	
21.30 Izbrani trenutek	
Koper	
14.20 Za uho in oko - glasbena oddaja	
15.00 Pet letnih časov - nanizanka	
16.10 Neznana obzorja - dok.	

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5	16.00 Bim Bum Bam - risanke
8.30 Quella casa nella prateria	18.00 L'uomo da sei milioni di dollari
TV film	TV film
9.30 I cari parenti - film	19.00 Charlie's Angels - TV film
11.30 Tuttinfamiglia - kviz	20.00 Il grande sogno di Maya
12.10 Bis - vodi Mike Bongiorno	risanke
12.45 Il pranzo è servito - kviz	20.30 Zodiaco - glasbeni spektakel
13.25 Sentieri - nadaljevanka	22.50 College - TV film
14.25 General Hospital - TV film	23.20 Bit - računalniška zgodba
15.25 Una vita da vivere - nadalj.	24.00 La costanza della ragione - film
16.30 Il selvaggio mondo degli animali	1.25 Mod Squad i ragazzi di Greer
17.00 Due onesti fuorilegge - TV film	TV film
18.00 Il mio amico Arnold - TV film	TELEPADOVA
18.30 Help - glasbena igra	13.00 Risanke
19.00 I Jefferson - TV film	14.00 Marcia nuziale - TV film
19.30 Zig Zag - kviz	14.30 Adolescenza inquieta - TV film
20.30 Il buono, il brutto, il cattivo	15.00 Luisana mia - TV film
film	15.30 Lacrime di gioia - TV film
22.30 Johnatan, dimensione avventura	16.00 Rubrika
23.30 Sport: golf	18.00 Risanke
00.30 Chicago story - TV film	19.30 Cuore selvaggio - TV film
RETEQUATTRO	20.00 Marcia nuziale - TV film
8.50 Brillante - TV novela	20.30 Marlowe, il poliziotto privato
9.40 All'ombra del grande cedro	film
TV film	22.30 Diego 100% - TV film
10.30 Alice - TV film	23.30 Sport: nogomet
10.50 Mary Tyler Moore - TV film	Padova - Cagliari
11.15 Piume e paillettes - novela	1.00 Film
12.00 Febbre d'amore - TV film	TRIVENETA
12.45 Alice - TV film	12.15 Risanke
13.15 Mary Tyler Moore - TV film	13.00 Le spie - TV film
13.45 Tre cuori in affitto - TV film	14.00 Squadra speciale anticrimine
14.15 Brillante - novela	TV film
15.10 Batman - risanke	14.30 Speciale spettacolo
15.30 L'uomo ragno - risanke	14.45 Cadavere in cantina - film
16.10 I giorni di Brian - TV film	16.00 Filmski program
17.00 All'ombra del grande cedro	16.30 Risanke
TV film	17.30 Natura selvaggia
18.00 Febbre d'amore - TV film	18.00 Barbary coast - TV film
18.50 Piume e paillettes - novela	19.00 Dr. Kildare - TV film
19.25 M'ama non m'ama - igra	19.30 TV film
20.30 Il viaggio - film	20.30 A Sud dei tropici - TV film
22.30 Quincy - TV film	21.00 Laramie - TV film
23.30 L'uomo dell'Est - film	22.00 Rassegna di tappeti
1.10 L'ora di Hitchcock - TV film	
ITALIA 1	TELEFRIULI
8.30 L'uomo da sei milioni di dollari	13.55 I cento giorni di Andrea
TV film	TV film
9.30 Gli incensurati - film	16.00 Risanke
11.30 Sanford and Son - TV film	16.50 Patrol boat - TV film
12.00 Agenzia Rockford - TV film	18.55 I cento giorni di Andrea
13.00 Chips - TV film	19.20 Dnevnik
14.00 DeeJay Television	20.00 Sir Francis Drake - TV film
14.30 La famiglia Bradford - TV film	20.40 Nogomet: Verona - Avellino
15.30 Sanford and Son - TV film	22.30 Poročila
	23.10 Bandiera gialla - film

RADIO

Nedelja, 19. maja

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 14.00 Poročila; 8.30 Glasbene podobe; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 - 13.00 Nedeljska matinea: Glasbeni potpuri; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Mladinski oder; 11.15 Glasbeni potpuri; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Nediški zvon; 15.00 - 19.00 Šport in glasba ter prenos z naših prireditvev.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

8.00, 13.30, 15.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro, Radijski koledar; 7.30 Za zdravje, Prometni servis; 8.15 Polje, kdo bo tebe ljubil - kmetijska oddaja; 9.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Sosednji kraji in ljudje; 13.15 Prispevek iz zamejstva; 13.45 Prispevek iz Primorske; 14.00 II. prispevek iz zamejstva; 14.15 Marika in Pepa; 14.30 - 16.00 Glasba po željah; 16.00 Naših 40 let; 16.30 Primorski dnevnik; 18.00 Športna nedelja; 19.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 19.30 Radijski dnevnik; 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Radijski koledar; 7.00 Dober dan; 8.45 Siamo tutti nel pallone; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Blitz; 10.35 Prost vstop; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.35 Popevka tedna; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Glasbeno popoldne; 15.00 Open; 16.30 Športno skupaj; 18.00 Classifica LP; 18.45 Time music; 19.30 Športna nedelja; 20.00 Zaključek sporeda.

LJUBLJANA

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00 Poročila; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Zdravo, tovariši vojaki; 8.07 Radijska igra za otroke, Skladbe za mladino; 9.00 Poročila; 9.05 Še pomnite, tovariši; 10.05 Nedeljska matinea; 11.00 - 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.10 Obvestila in zabavna glasba; 13.20 Za naše kmetovalce; 14.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.30 Humoreska tega tedna, Jack London: Mesto Aralala; 15.00 Pri nas doma - Lojtreca domačih; 15.30 Nedeljska reportaža; 15.55 Pojo amaterski zbori; 16.20 Pogovor s poslušalci; 17.05 Priljubljene operne melodije; 17.50 Zabavna radijska igra, Mark Twain: Beli slon, Glasbena medigra; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba.

Ponedeljek, 20. maja

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 9.00 Dobro jutro po naše: Narodnozabavna glasba; 7.40 Pravljica; 8.10 Nediški zvon; 9.00 - 13.00 Dopoldanski program: Glasbeni mozaik; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.35 Beležka; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 Sestanek ob 12.00: Smer: slovenske gore; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 13.40 Glasbena priloga; 14.10 - 17.00 Radijsko popoldne: Otroški koticke; »Ciciban, na dan, na plan!«; 14.30 Glasbeni listi; 15.00 Iz šolskega sveta; 15.30 Glasbeni listi; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 16.15 Glasbeni listi; 17.10 - 19.00 Zadnji sklop: Mi in glasba; »Kogojevi dnevi '84«; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 II. jutranja kronika; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; 13.40 Glasbene šole; 14.00 Novosti naše diskoteke; 14.40 Iz kulturnega sveta, Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 V podaljšku - pregled športnih dogodkov; 17.35 Primorska poje '85; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Radijski koledar; 7.00 Dober dan; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Zdravo otroci; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Glasbeno popoldne; 15.00 Zdravo otroci - ponovitev; 16.15 Edig Galletti; 16.55 Pismo od...; 18.00 Women in rock; 18.32 Klasična glasba; 20.00 Zaključek sporeda.

V pohvalo našim raznašalcem

MARKO WALTRITSCH

Karlo Boneta z Dola, Arturo Bresciani iz Podgore, Laura Cescon iz Gorice, Amedej Cotič iz Sovodenj, Janko Cotič iz Sovodenj, Jožef Černic z Vrha, Anton Devetak iz Štandreža, Natalja Juren-Ferletič s Poljan, Roman Juretič iz Ščednega, Silvan Komic iz Števerjana, Ana Kuzmin iz Doberdoba, Robert Marušič iz Rupe, Gabrij in s Peči, Darinka Mikluš z Oslavja, Karlo Mikluš iz Pevme, Dario in Vittoria Pacor iz Tržiča in Ronke, Merj Pavšič iz Gorice, Elda Peric iz Doberdoba, Marija Pieri iz Jamelj, Fiorella Terčič iz Štavrca.

Ti, ki smo jih pravkar navedli so naši sedanji raznašalci. Njihova imena ne boste zasledili v vsakdanjih kronikah v delu občinskih svetov, o nastopih gledaliških skupin in pevskih zborov, o delovanju sindikalnih vodstev, političnih strank. Poznate pa jih boljše kot tiste o katerih pišemo saj jih srečujete vsak dan. Z njimi se tudi marsikdaj pogovorite takrat ko vam prinesejo dnevnik v hišo. S tistimi, ki jutraj hitro raznesejo naš dnevnik po hišah, da potem gredo na delo ali v šolo, se nimate časa pogovoriti. Vidite ga le tedaj ko vam ob koncu meseca ali ob začetku leta napravi obračun za prinesejo Primorski dnevnik. S starejšimi pa se marsikdaj potoleže.

Brez naših raznašalcev Primorski dnevnik ne bi bil tako razširjen kot je, saj vsak dan prihaja v veliko večino slovenskih hiš, saj ga ne bi brala velika večina slovenskih ljudi tu pri nas Goriškem in v vsem zamejstvu. Na pot gredo vsak dan, ob vsakem letnem času, ob vsakem vremenu. Na pot gredo tudi ob nedeljah in praznikih, takrat ko so drugi na dopustu, na izletu, na počitnicah. Primorski dnevnik dobimo na vratih naše hiše, tako v mestu kot na podeželju navsezgodaj, marsikdaj ko smo še sredi sanj.

Brez naših raznašalcev ne bi izvedeli za to ali drugo novico. Veliko jih je med njimi takih, ki nam kmalu potem ko so obredili vas, telefonirajo, da se je v njihovem kraju pripetilo to ali ono, da bi veljalo nekaj napisati o tej častitljivi obletnici domačina, o zlati poroki, o tej ali drugi zanimivosti. Takrat se raznašalci spremenijo v naše dragocene dopisnike. Spomnili se bomo tu le enega med njimi, ki ga ni več med nami, Sovodenjca Mirko Kuzmina, ki nam je vsako jutro, potem ko je obredel vse svoje »kliente« telefoniral v redakcijo in nam vselej povedal nekaj zanimivega.

Raznašalci pa so tudi tisti, ki nas sproti obveščajo o tem kaj mislijo bralci o Primorskem dnevniku, kaj jim je všeč, kaj ne, kaj bi si še želeli.

Skratka, brez njih, ne bi bil Primorski dnevnik takšen kakršen je. Nočemo s tem reči, da je vsestransko dober. Boljši bi lahko bil. Boljši bi lahko bil, ko bi imeli v vsaki vasi ljudi, ki bi nas sproti, kar po telefonu obveščali o tem kar se pri nas vsak dan dogaja. Boljši in precej bi bil ko bi imeli več prostora na razpolago. Na drugih straneh naše jubilejne številke boste brali kaj se v naši hiši pripravljajo na tehnološko področju. Ko bomo to, upamo že do konca letošnjega leta, izpeljali, bomo imeli vsak dan več prostora na razpolago. Takrat pa bo še večje sodelovanje raznašalcev in vseh naših bralcev še bolj zaželeno. Takrat bomo z našim dnevnikom lahko dosegli tudi tiste naše ljudi, ki še danes stojijo ob strani. Na vsak način pa bodo nam, ki delamo v redakciji, raznašalci tudi vnaprej najtrdnješa opora pri razširjanju našega in njihovega Primorskega dnevnika.

Gledališče jutri v Kulturnem domu

V Kulturnem domu v Gorici bo jutri zvečer izredna, izvenabonmajska gledališka predstava. V goste pride Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice s Pirandellovo igro »Šest oseb išče avtorja«. Začetek ob 20.30.

V spomin na tisti zares lep dan

Pred letom dni smo bili na manifestaciji na Travniku

Pred letom dni, v nedeljo 20. maja 1984, smo se zbrali na goriškem Travniku. Veliko več kot deset tisoč nas je bilo. Prišli smo iz vseh krajev našega zamejstva, iz mest in s podeželja, iz Gorice, Trsta in Benetice. Prišli smo enotno, da bi enotno izpričali našo trdno voljo dobiti tak zaščitni zakon, ki bi nas zadovoljil, ki bi nam ustrezal, ki bi nam zagotavljal nemoten razvoj. Marsikaj se je od takrat spremenilo. Nam v dobro ker so v rimskem parlamentu vendarle pričeli razpravljati o nas, ker so se pričeli soočati z našo realnostjo. Nam v slabo ker so se prav po travniški manifestaciji na nas spravili vsi ostanki prenapetega nacionalizma in šovinizma, tisti, ki nočejo da bi

Slovenci, ki tu živimo od pamtveka, uživali najbolj osnovne človečanske pravice, v prvi vrsti pravice vsestranskega uporabljanja našega jezika, seveda v spoštovanju zakona in pravic drugorodne večine.

Na naši sliki, ki smo jo vzeli iz velikega števila uspeha dnevnika, prikazana ta naša trdna in neomajna volja hoditi po poti začrtani lani na Travniku v Gorici, po poti enotnih hotenj v zahtevi po globalnem zaščitnem zakonu, po poti skupnih nastopov vsakokrat ko je to potrebno, po poti spoštovanj raznih komponent, ki so v naši narodnostni skupnosti, po poti sodelovanja z večinskim italijanskim narodom.

V soboto v Kulturnem domu

Svečanost ob 10-letnici dela zbora Andrej Paglavac

V Kulturnem domu v Gorici bomo imeli v soboto prijetno prireditve: proslavo desete obletnice delovanja pevskega zbora Andrej Paglavac iz Podgore. O podgorskih pevcih smo obširno pisali v našem dnevniku pred nekaj tedni, zaradi tega jih ne bomo tu predstavljali. Predstavitve sploh ne potrebujejo, saj so znani ne le na Goriškem, marveč tudi drugod v zamejstvu in tudi v Sloveniji. Znani so tudi zaradi neke svoje posebnosti. Njihov pevovodja, Marjan Ciglič po rodu iz Podgore, kjer je preživel svoja mlada leta, živi že skoraj štirideset let v Novi Gorici. Tam je vodil že nekaj pevskih zborov, kar dela še danes. Ko so Podgorci pred desetimi leti obnovili pevski zbor so ga povabili, naj pride spet mednje. Rade volje se je odzval. Sedaj vodi kar dva zbora, podgorskega in zbor Soča v Novi Gorici. Kje pa je posebnost? V tem, da nekateri pevci iz Nove Gorice prihajajo pet tudi v Podgoro, nekateri Podgorci pa hodijo na vaje v Novo Gorico in tudi nastopajo v tamkajšnjem zboru. Zaradi tega vidimo marsikdaj pevce iz enega in drugega kraja nastopati pod eno ali drugo firmo.

Kaj bo na programu sobotne prireditve, ki se bo pričela ob 20.30? Najprej nastop moškega pevskega zbora Andrej Paglavac. Sledila bo podelitev Gallusovih značk pevcem, ki se s to zvrstjo ljudske kulture ukvarjajo že več let (prenekateri pevci so že prej sodelovali v podgorskih zborih). Za konec bomo lahko poslušali še skupni nastop zborov Andrej Paglavac in Soča.

Povejmo še, da bomo v foyerju Kulturnega doma lahko videli razstavljene karikature podgorskih pevcov, ki jih je napravil eden med njimi: Vanko Delpin.

Pevski zbor Andrej Paglavac so v Podgori ustanovili pred desetimi leti. Takrat so se v Podgori vršile priprave za otvoritev spomenika padlim partizanom in garibaldincem iz tega kraja. Primerno je bilo, da bi domač zbor nastopil na otvoritveni svečanosti. Zbor in društvo pa so poimenovali po zaslužnem narodnem in političnem ter kulturnem delavcu iz Podgore Andreju Paglavcu.

Center za davčne prijave

Za vlaganje davčnih prijav — rok kakor znano poteče 31. t.m. — se občani v Gorici lahko obrnejo do posebnega centra, ki so ga uredili v telovadnici zavoda Lenassi, v Ulici Cappuccini 17. Center bodo odprli jutri, posloval pa bo od 8.30 do 12.30 ter od 16. do 18. ure.

Občani lahko pošljejo prijavo dohodkov tudi s priporočenim pismom, naslovljenim na okrožno rav-

nateljstvo za neposredne davke (Ufficio Distrettuale delle Imposte Dirette) in sicer v kraju, kjer imajo davčni domicil. Na omenjeni urad se občani lahko tudi obrnejo za vsa pojasnila v zvezi z izpolnitvijo prijave. V Gorici je ta urad v Ulici Filzi 3, odprta pa je ob delavnikih od 9. do 12.30. Davkoplačevalci v podeželnih občinah prijave lahko izročijo na županstvu.

Sedaj v **Caffè Baru Elvio Ferigo**
v Gorici — Korzo Italia 49

je tvoj denar več vreden. Zakaj? Ker skodelica kave stane le 400 lir. In to kakšne kave! Občutil boš vso polnost okusa, arome in vonja. Poskusi še danes! In če bo kava najboljša, boš to povedal tudi svojim prijateljem.

Odpri so jo v petek v Doberdobo

Prijetna in nova pobuda: razstava knjižnih ilustracij

Za prijetno in novo pobudo na kulturnem področju je poskrbela doberdobska občinska uprava v sodelovanju z občino Ronke in Javnim večnamenskimi kulturnim središčem. V prostorih občinske knjižnice v Doberdobo so namreč v petek zvečer odprli razstavo knjižnih ilustracij Kamile Volčanšek in Kostje Gatnika. Razstava bo v Doberdobo odprta do četrтка, 23. t.m., zatem pa jo bodo prenesli še v Foljan, Štaranec, Ronke, Šempeter in Zagorje. Na otvoritvi, v petek zvečer, sta bila prisotna tudi ilustratorja, ki sta v dopoldanskem času obiskala osnovni šoli v Romjanu in Doberdobo ter se dalj časa pogovarjala z učenci o tem, kako nastajajo grafike, slike, ki dajejo mladinski literaturi še posebno privlačen pečat. Na slovesnosti, ob odprtju razstave, je govoril prof. Karlo Černic, odbor-

nik za šolstvo in kulturne dejavnosti v doberdobski občini. Naglasil je pomen dogodka (tako razstavo prireja prvič) in potrebo, da se s takimi pobudami nadaljuje. Krajši pozdrav je prinesel tudi odbornik za kulturne dejavnosti občine Ronke, Sorancje. Ta občina je namreč soorganizator razstave.

Naj omenimo še, da so program izpopolnile glasbene točke, ki jih je izvajala flavtistka Teresa Tomatis in da si je razstavo že prvi dan z zanimanjem ogledalo lepo število domačinov. Razstava bo v Doberdobo do četrтка, 23. t.m., zatem jo bodo prenesli. Danes je ogled od 11.30 do 12.30, naslednje dni pa od 15. do 16. ure.

DRUŠTVO »F. B. SEDEJ«

prireja

BRIŠKI PRAZNIK V BOROVCIH

Danes, 19. maja, ob 19. uri — ples z ansamblom Lojzeta Slaka. V primeru slabega vremena bo koncert ob 18. uri.

KULTURNI DOM GORICA

Luigi Pirandello:

ŠEST OSEB IŠČE AVTORJA

JUTRI, 20. maja, ob 20.30 gostuje Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Režija: MILE KORUN

Tatovi v stanovanju skozi priprto okno

Tatovi so se v petek zvečer, med 21. in 22. uro, »oglasili« v stanovanju Luigine Brumat v Gorici (Ulica Leopardi 24). V stanovanje so prišli na dokaj preprost način, skozi priprto okno. V spalnici so se polastili nekaterih dragocenih predmetov v vrednosti od 3 do 4 milijone lir. Stanovanje Brumatove je v pritličju, zato je bilo tatovom delo pravzaprav zelo olajšano, saj jim ni bilo treba niti ulamljati.

Zlomil si je kolk

Precej hude telesne poškodbe z zlomom kolka na levi nogi, je v prometni nesreči utrpel 55-letni Romano Kaučič iz Gorice, Tržaška cesta 93. Zdravil se bo tri mesece. Nesreča se je zgodila v petek, nekaj po 20. uri v križišču Ulice Cipriani in Cappuccini v Gorici, kjer je prišlo do trčenja med motornim kolesom, s katerim se je peljal Kaučič in Renaultom 5, ki ga je upravljal 20-letni Giuseppe Timolone iz Gorice, Tržaška cesta 173.

Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ prireja letovanje v Puntizeli pri Pulju od 22. junija do 3. julija za otroke od 8. do 16. leta. Pojasnila in vpisovanje na sedežu SKGZ v Gorici, Ul. Malta 2, tel. 84644 do 27. maja. Uradi so odprti vsak delavnik, razen ob sobotah, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

izleti

Ženski odsek KD Jezero priredi v nedeljo, 26. t.m., izlet v Kranj in na Jezersko. Vpisovanje pri Mili. Vabljeni!

SPD - Rekreativna priredi v nedeljo, 26. t.m. zjutraj poldnevni trening izlet v goriško okolico, 2. junija pa celodnevni izlet na Javornik nad Črnim vrhom. Za podrobnejše podatke in potrditev, telefonirati na 81363 vsaj dva dni pred napovedanimi datumoma.

Društvo krvodajalcev iz Doberdoba priredi v dnevi od 27. do 30. junija štiridnevni avtobusni izlet na Dunaj in v Prago. Informacije dobite pri Mariu Pericu, tel. 78.000.

ANTON TOMAŽ LINHART

TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI

komedija v dveh delih (petih slikah)

Danes, 19. t.m., ob 20. uri v ZAVODU ZA SLOVENSKO IZOBRAŽEVANJE V ŠPETRU SLOVENOV.

PRAZNIK ŠPARGLJEV V ŠTANDREŽU

Sobota, 25.5. otvoritev in ples.

Nedelja, 26.5. ob 16. uri slikarski ex-tempore; ob 19. uri godba na pihala iz Anhovega, petje in veseloigra. Sledi plesna zabava.

Sobota, 1.6. prosta zabava.

Nedelja, 2. 6. ob 19. uri balet, petje in veseloigra. Sledi plesna zabava.

Prireja in vabi prosvetno društvo »Štandrež«.

V sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete

OB 40-LETNICI OSVOBODITVE

MITING

Zamisel in izbor:

Miroslav Košuta

Režija: JOŽE BABIČ

V petek, 24. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu v GORICI.

kino

Gorica

VERDI 15.30—18.30—21.30 »Amadeus«.
VITTORIA 16.00—22.00 »Tommy e Laurie la coppia erotica«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 15.30—22.00 »Top secret«.

Tržič

EXCELSIOR 14.30—22.00 »Terminator«.
COMUNALE Zaprt.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'Udine, Trg sv. Franciška 4, tel. 84124.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Sant Antonio, Ul. Romana 147, tel. 40-497.

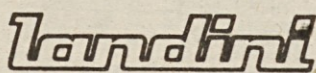
POGREBI

Jutri v Gorici ob 9.30 Luigia Zandomeni iz bolnišnice San Giusto v cerkev pri Sv. Ani na glavno pokopališče.

AGROMARKET GORICA

Ul. Favetti 5 — Telefon: (0481) 84741

VSE VRSTE TRAKTORJEV — BALIRKE ZA SENO — KOSILNICE — FREZE — ŽAGE — ATOMIZERJI — MOTOKULTIVATORJI — ENOLOŠKI STROJI itd.

Naši kmetijski stroji so posebej primerni za dela na kraških poljih.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

La Goriziana

S. R. L.

GORICA - VIA D. D'AOSTA 180 - TEL. 20-787, 20-866
Prevzemamo prevoz vsakovrstnega blaga

VN Montecarla v formuli ena SENNA SPET V PRVI VRSTI

MONTECARLO — Brazilc Senna je tudi včeraj dokazal, da je trenutno najhitrejši in bo tako startal v prvi vrsti današnje dirke za VN Monaca, četrte letošnje preizkušnje v formuli ena. Bil pa je deležen tudi ostrih kritik. Potem ko je dosegel najboljši čas, je namreč ostal na prosti (do konca uradnih poskusnih voženj je ostalo 30 minut) in namerno oviral ostale, da ga niso prehiteli. Vsekakor je bila proga izredno hitra in je danes pričakovati izredno izenačen in napet boj. Vrstni red:

1. VRSTA: Senna (Braz.) lotus renault 1'20"450; Mansell (VB) williams honda 1'20"536; 2. VRSTA: Alboreto (It.) ferrari 1'20"563; Cheever (ZDA) alfa romeo 1'20"729; 3. VRSTA: Prost (Fr.) mclaren TAG 1'21"077; Boutsen (Bel.) arrows BMW 1'21"308; 4. VRSTA: Rosberg (Fin.) williams honda 1'21"320; De Cesaris (It.) ligier 1'21"347; 5. VRSTA: De Angelis (It.) lotus renault 1'21"456; Warwick (VB) renault elf 1'21"531; 6. VRSTA: Berger (Av.) arrows BMW 1'21"665; Patrese (It.) alfa romeo 1'21"813; 7. VRSTA: Piquet (Braz.) brabham BMW 1'21"817; Lauda (Av.) mclaren TAG 1'21"907; 8. VRSTA: Johansson (Šve.) ferrari 1'22"635; Laffite (Fr.) ligier 1'22"880; 9. VRSTA: Tambay (Fr.) renault elf 1'22"912; Brundle (VB) tyrrell ford 1'23"827.

NA RALLYJU SATURNUS

Quartesan pred Kūzmičem

PORTOROŽ — Italijan Quartesan s sovoznikom Vianellom je presenetljivo zmagal na letošnjem rallyju Saturnus, ki je prvič štel tudi za evropsko prvenstvo. Vsi so sicer pričakovali, da bosta za prvo mesto obračunavala Brane Kūzmič in Nizozemec Jan Van Der Marel, ki pa sta se morala zadovoljiti z drugim oz. tretjim mestom. Kūzmič je imel veliko težav že v prvem delu rallyja, ko mu je počila guma na hitrostni preizkušnji Vojsko, v delu rallyja po cestah v slovenski Istri pa mu tudi ni šlo najboljše.

LESTVICA

1. Quartesan Vianello (porsche 911 SC) 3.25"46"; 2. Kūzmič - Šali (renault 5 turbo) po 1'19"; 3. Van Der Marel - Beltzer (opel manta 400) 3'01"; 4. Blahna Schovanek (lada vfts 2105) 8'22"; 5. Filičnov Develj (moskvič 1600) 9'33"; 9. Lulik Vidmar (opel manta 200) 18'48"; 13. Satler Strle (Jugo 55) 25'55"; 15. Zrnc Baagari (renault 11turbo) 28'59". (F. Kmetič)

»Azzurri« uspešni

LEVERKUSEN — Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Leverkusenu je italijanska košarkarska reprezentanca v prvi tekmi s 87:49 (36:22) premagala Poljsko.

Karpov - Kasparov septembra

Izvršni svet mednarodne šahovske zveze je potrdil sklep, da bo dvobojski za naslov svetovnega prvaka med Karpovom in Kasparovom septembra. Šahista bosta skupno odigrala največ 24 partij.

Kolesarska dirka po Italiji Saronniju etapa in roza majica

MILAN — Na včerajšnji drugi etapni kolesarske dirke po Italiji od Busto Arsizia do Milana (ekipno na kromometer za skupnih 38 km) se je uveljavila ekipa Del Tongo Giuseppe Saronnija, ki je za 11 sekund prehitela Gis Gelati Francesca Moserja in za 16 sekund Carrero Inoxpran Roberta Visentinija. Saronni je poleg tega iztrgal roza majico Moserjup. Skupna lestvica je sedaj taka:

1. Saronni (It.) 6:46'28"; 2. Moser (It.) po 3"; 3. Hoste (Bel.) 10"; 4. Bombini (It.) 14"; 5. Visentini 15"; 6. Calovi (It.) 17"; 7. Bontempi (It.) 20"; 8. Pevenage (Bel.) 20"; 9. Mayer (Av.) 27"; 10. Lang (Pol.) 30"; 11. Mutter (Švi.) 31"; 12. Leali (It.) 33"; 13. Loro (It.) 33"; 14. Maechler

Včeraj popoldne se je združena ženska odbojarska ekipa Friulexport v Čenti uvrstila v današnji veliki finale za naslov deželne prvake v kategoriji deklic. Naše igralko so v izločilnem srečanju gladko premagale pordenonskega pokrajinskega prvaka Virtusa iz Vigonova in se bodo danes za prvo mesto pomerile z videmskim prvacom Sangiorgino, ki je ravno tako brez posebnih težav odpravila tržaški Fincantieri.

Obe polfinalni tekmi sta se končali s čistim 3:0, toda močnejši vtis je nedvomno zapustil prav Friulexport. Naše igralko so proti Vigonovu stopile na igrišče tako kot je treba: odločno, samozavestno in zbrano. V prvih dveh setih so vsega zgrešile en sprejem servisa in le nekaj servisov. V prvem setu je pri stanju 11:2 komisar turnirja Gorican Brezigar opazil, da je imel Vigonovo na igrišču šesterto, kot napovedano, zato sta sodnika Furlankam odvzela obe točki in naše igralko niso zamudile priložnosti, da bi nasprotnika pustile na ničli. Enak je bil tudi drugi set, v katerem je Vigonovo

vsega osvojil dve točki. Tretji set je bil bolj izenačen, ker je Friulexport popustil. Nasprotnice so pokazale, da znajo igrati zadovoljivo odbojko, pri stanju 11:8 pa so kapetanka Pertotova in tovarišice pritisnile na plin in tekme je bilo konec. Bolj kot slabosti nasprotnika, so v tej tekmi prišle do izraza vse kvalitete Friulexporta, ki je zaigral zrelo in povsem umirjeno.

Kot rečeno je v drugem polfinalu po pričakovanjih slavila zmago Sangiorgina, ki je pokazala moderen koncept igre in s tehničnega vidika dokaj pripravljene igralko, katerim pa morda primanjkuje nekoliko moči. Upati je, da bo Friulexport danes zaigral v enakem slogu, v tem primeru mu zmaga ne more uiti.

VČERAŠNJA IZIDA

Sangiorgina - Fincantieri 3:0 (15:7, 15:2, 15:6)

Friulexport - Vigonovo 3:0 (15:0, 15:2, 15:8)

DANAŠNJI SPORED

9.30 v Čenti, Ul. Pascoli; finale za 3. mesto, sledi finale za 1. mesto med Friulexportom in Sangiorgino.

Dom Agorest za D ligo

Če bodo odbojkarice Doma Agorest v jutrišnji tekmi zadnjega kola 1. ženske divizije v Gradišču premagale Torriano, bodo izbojevale napredovanje v D ligo, kar bi bilo za mlado goriško šesterto lep uspeh. Tekma se bo pričela ob 18. uri.

Košarkarji Brega za napredovanje

Danes ob 10.30 se bodo v prvi tekmi finalnega dela 1. moške divizije za napredovanje v promocijsko prvenstvo košarkarji Brega v Dolini pomerili z moštvom Lavoratori del Porto. Finalnega dela se udeležuje šest ekip, v višjo ligo pa napredujeta dve.

Jutri Bor — Inter 1904

Jutri ob 19. uri bodo v telovadnici nižje srodne šole pri Sv. Sergiju Borovi košarkarji, ki nastopajo v prvenstvu »propaganda«, odigrali tretjo tekmo finalnega dela za naslov pokrajinskega prvaka. Pomerili se bodo z nevarnim Interjem 1904. »Plavi« so še nepremagani.

kratke vesti - kratke vesti

Medeot trener Segafreda

Profesor Waldi Medeot je novi trener prvoligaške košarkarske ekipe v Gorici. Z upravitelji društva je podpisal enoletno pogodbo. Goriško peterko bo vodil že na mednarodnem košarkarskem turnirju v Montecarlo (od 31. maja do 2. junija). Medeot je doslej treniral košarkarske ekipe v Benetkah in v Padovi.

Danes v priredbi KK Adria

Za pokal Lonjerja

V Lonjerju bo danes s startom ob 13.30 že devetnajsta izvedba kolesarske dirke cikloamaterjev za Pokal Lonjerja, ki ga prireja domači KK

Adria. V krožni vožnji se bodo kolesarji podali do Razklanega hriba, od koder bodo prevozili 65 km dolgo prog po Krasu s ciljem v Lonjerju.

Jugoslovan Bulić končni zmagovalec

Jugoslovan Bruno Bulić, član genovskega kluba »Serravalle - confezion«, je zmagovalac 24. izvedbe kolesarske amaterske dirke po Furlaniji - Julijski krajini. Bulić je belo majico iztrgal klubskemu tovarišu Musettiju, s katerim je predvčerajšnjim sam prispel na cilj predzadnje etape. Včeraj je Musetti zaostal, Bulić pa je na cilj etape od Prate do Majana prišel v skupni boljših, 13 sekund za etapnim zmagovalcem Parolinom, kar je bilo dovolj za končno zmago.

Mednarodno konjeniško tekmovanje V Lipici domačini izredni

LIPICA — V drugem dnevu mednarodnega jahalnega turnirja v dresuri, v okviru katerega je tudi druga tekma za novoustanovljeni svetovni pokal FEI v dresuri, so se jugoslovanski tekmovalci odlično odrezali. V konkurenci, v kateri so predstavniki iz Italije, Nizozemske, Švice, ZRN, Avstrije, Romunije in Sovjetske zveze je namreč domačin Dušan Mavec zmagal v Grand prixu, Alojz Lah je bil tretji, Ladislav Fabris pa osmi. Vsi trije so se uvrstili v današnji veliki finale, ki bo ob 13. uri; ob 9. uri pa se bodo pomerili tisti, ki se niso uvrstili v veliki finale.

Jugoslavija še upa

Če bo v današnjem zadnjem nastopu na mariborskih kvalifikacijah za nastop na moškem odbojarskem EP Jugoslavija najmanj s 3:1 premaga-

la Madžarsko lahko še iztrži vizitko za pot na Madžarsko in sicer na račun Finske, ki je sicer »playe« sinoči premagala s 3:2 (11:15, 11:15, 15:13, 15:12, 16:14). Prvo mesto bo zanesljivo osvojila Španija. (G.F.)

Italijansko teniško prvenstvo

RIM — V četrtfinalu italijanskega mednarodnega teniškega prvenstva so takole igrali: Wilander (Šve.) - Sundstroem (Šve.) 7:5, 6:2; Becker (ZRN) - Gunnarsson (Šve.) 6:4, 6:4; Noah (Fr.) - Clerc (Arg.) 6:1, 7:5; Mecir (ČSSR) - Mezzadri (It.) 6:1, 6:2; polfinale: Mecir - Wilander 6:2, 6:4; Noah - Becker 6:3, 6:3.

Zmaga Jugoslavije

Na evropskem nogometnem kadetskem prvenstvu je Jugoslavija z 1:0 premagala Italijo. Gol je v 68. minuti dosegel Veradislavič.

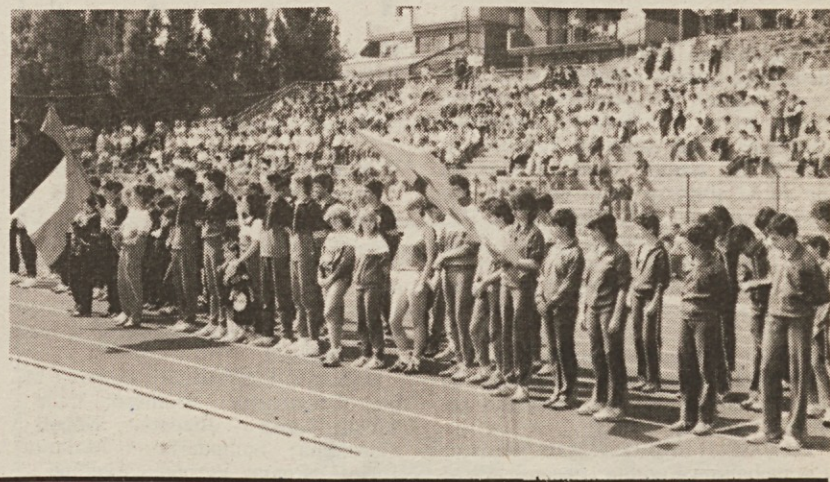
Na otvoritvi prenovljenega stadiona na Kolonji Spregledanemu Boru kar osem prvih mest

TRST — Atletski stadion na Kolonji so včeraj popoldne predali namenu ob prisotnosti mestnih oblasti in številnega občinstva. Žal se je med slovesnostjo pripetila boleča napaka, ko je ob mimohodu tržaških atletskih društev napovedovalka sprejela SZ Bor, ker so odgovorni društvo črtali iz seznama, češ da ni prisotno. Zatem so ugotovili, da odgovorni za cerimonial ni opazil ekipe Bora in jo je enostavno črtal. Ko je bila slovesnost že mimo, so organizatorji napako popravili in športni funkcionarji so se obvezali, da bodo preko domačih občil zadevo primereno razložili.

Ekipo Bora pa so med tekmovalcem še kako opazili, saj so v 39 skupnih tekmah borovci in borovke osvojili kar 8 prvih mest. Zmagali so Lidija Glavina v skoku v višino, Dejan Oberdan v metu krogla, Veroni-

ka Gerdol v metu kopja in diska, Alan Oberdan v metu kopja, Igor Sedmak v skoku v daljino, Mitja Možina v teku na 100 m in Analisa Bau-

čar v metu krogla. Tekmovanje je bilo zelo dobro obiskano in je obsegalo vse mladinske kategorije. (K. B.)

• nadaljevanje s 1. strani • nadaljevanje s 1. strani

Jadran

Po odmoru je vse kazalo, da bo igra spet tako navdušujoča. Utrujenost in tekmovalni stres pa sta očito terjala svoj delež, tako da so bili jadranovci v napadu mnogo manj zbrani in zato tudi manj natančni, saj so v drugih dvajsetih minutah dosegli samo 31 košev, kar je v primerjavi z izkupičkom iz prvega polčasa daleč premalo. Domačini so bili vsaj v tem boljši, predvsem v pomembnih trenutkih srečanja. Do ključnega preobrata je prišlo v 17. min. d.p., ko so si gostje priigrali 7 točk prednosti, kar je bila dotlej tudi največja prednost večera. Jadranovci so sicer skušali nadoknaditi zamujeno s široko obrambno postavitvijo. Domačini pa se niso pustili presenetiti, tako da je treba vse preložiti na soboto (ob 21. uri), ko si bomo v Trstu ogledali tretje in odločilno srečanje. Ključna faktorja sta bila, po našem mnenju, Jadranova pavza v napadu in pa dobro razpoloženje centrov Chinellata in Riga, ki sta bila ob Co-

roju in Gianolli v vseh elementih igre odlična. V Jadranovih vrstah bi pohvalili dobro igranje Klavdija Starca, Čuka ter Žerjala, ki je v končni prvega dela tekme povzročil preobrat in pripomogel k Jadranovemu vodstvu. Marko Ban že spet ni mogel prispevati svojega običajnega deleža, predvsem zato, ker so ga domači obrambni igralci že spet ostro in zelo učinkovito krili.

Izjavi po tekmi

TRENER JADRANA ANDREJ ŽAGAR: »Zaradi slabšega začetka drugega polčasa, ko smo domačinom dovolili, da so nam ušli, namesto, da bi bilo obratno in ko nismo za ključili z metom na koš iz pozicij, ki so bile dokaj izdelane, zaradi česar je prišlo do nekaj slabših podaj, ki so jih domačini s pridom izkoristili, se bo boj v Trstu začel znova.«

TRENER STEFANELA BRUSATIN: »V prvem polčasu sta nas spet presenetila Jadranov napad in hitrost njegovih igralcev, vendar pa je bil prvi polčas še precej izenačen. Menim,

da je v drugem polčasu prišlo do preobrata, ker smo ubrali samsko obrambo in tako zaustavili nasprotnikove strele. Klavdija Starca in ostale, Bana pa prisilili na igro v kotu. Nadalje smo izkoristili še nekaj uspešnih protinapadov, tako da smo dosegli odločilno razliko.«

Stefanel TV — Jadran 94:83 (49:52)

STEFANEL: Gallina 8, Gregori 6, Botter, Gianolla 16 (1:3), Coro 23 (4:4), Chinellato 16 (4:6), Corò 4 (2:2), Baiocco, Tronchin 3 (3:4), Rigo 18 (2:4).

JADRAN: Klavdij Starc 25 (4:6), Žerjal 7 (2:3), Čuk 24 (4:7), Vremec, Gulič, Sosič, Ivo Starc 2, Rauber 4 (2:2), Ban 16 (9:12), Daneu 5 (1:6).

SODNIKA: Pellicoli iz Bergama in Salmoraghi iz Vareseja; GLEDALCEV: 1.200; PM: Stefanel 16:25, Jadran 22:36; PON: Rauber 35, Corò 39, Žerjal 39, Daneu in Gallina 40.

TRI TOČKE: Gianolla in Corò za Stefanel, Klavdij Starc, Žerjal in Ban vsi po 1; ON: Stefanel 30, Jadran 31.

Zamejsko balinarsko prvenstvo Doslej brez zastoja

Peto zamejsko balinarsko prvenstvo se je odslej odvijalo brez vsakega zastoja, saj so prvi dve koli odigrani po programu.

Poletova četverka je v srečanju z Gajo dokazala, da upravičeno sodi med najresnejše kandidate za letošnji naslov prvaka. Kljub temu pa je vse prej kot nepremagljiva, vsaj glede na rezultate zadnjih dveh kol: v drugem srečanju večera, ji je namreč Gaja povzročila nekaj preglavic in je bila zmaga domačinov v dvomu prav do zadnjih lučaje. Vsekakor je treba omeniti, da ima Polet daleč najmočnejši igralški kader in zelo porredkoma se pripeti, da nastopa v najmočnejši postavi.

Krasovci so gostovali v Bazovici, kjer so prisilili Zarjo na pravično delitev točk. Prvo srečanje so gostje iz Zgonika zelo tesno osvojili, potem ko so že zgubljali 0:7. V drugem pa so Bazovci z odličnim Maksom Križmančičem, povsem nadigrali presenečene Zgoničane

Prvo srečanje med Sokolom in Kraškim domom pa je potekalo enosmerno v korist domačinov, saj se Repenci v začetku sploh niso znašli na nabrežinskem igrišču. Drugače je bilo v drugi tekmi, ko so gostje vodili do rezultata 6:2, a jim je v ključnih trenutkih sreča obrnila hrbet in so domačini dosegli kar 9 zaporednih točk ter vknjižili obe točki.

IZIDI 2. KOLA: Polet - Gaja 2:0 (11:1, 11:9); Zarja - Kras 1:1 (10:11, 11:1); Sokol - Kraški dom 2:0 (11:0, :6); počitek: Danica.

SPORED JUTRIŠNJEGA 3. KOLA: na Vrhu ob 9.30: Danica - Polet; v Padričah ob 19.00: Gaja - Zarja; v Zgoniku ob 19.00: Kras - Sokol; počiva: Kraški dom. (Z.S.)

Cividin prvak

RIM — Z zmago v povratni tekmi proti Forstu iz Brixna s 26:21 je tržaški Cividin Jagermeister osvojil letošnji italijanski naslov v rokometu.

Pester spored praznovanja 20-letnice Športnega društva Breg

Športno društvo Breg iz dolinske občine šteje letos svoje 20. leto neprekinjenega delovanja. Obletnica je zelo važna, če pomislimo, da je delovanje takega društva vse prej kot enostavno. Že od vsega začetka si je ustanovni odbor zadal nalogo, da mora društvo širiti in krepiti zavest med mladimi, predvsem preko športnih dejavnosti. Zato je bilo v prvih letih pri društvu samem mnogo poskusov uvedbe najrazličnejših panog: od že klasične moške in ženske odbojke in nogometa, do šaha, namiznega tenisa, rekreacije in otroške telovadbe, celo smučanja, pozneje še košarke. Seveda je razumljivo, da vsi poskusi niso uspeli. Društvo samo pa se lahko po 20 letih ponaša s tem, da svojo razvejano dejavnost uspešno nadaljuje, tudi zaradi sistematične razdelitve na

sekcije, ki same vodijo posamezne društvene in športne dejavnosti.

Tako so pri Bregu že dalj časa nogometna, odbojarska, košarkarska, smučarska, rekreacijska sekcija in še sekcija za izvenšportne dejavnosti, ki imajo vsaka svoj delovni in organizacijski odbor.

S tako organizacijo in z dobro voljo ŠD Breg še vedno uspeva. Cilji in ideali so ostali tisti prvotni: društvo mora skrbeti za vzgojo mladih v zavdnem, odprtem in prijateljskem duhu zamejskega prostora in mora nuditi čimveč različnih športnih panog, da mladi med njimi lahko izbirajo najustreznejšo.

Ne nazadnje pa ostaja še ideja društva, ki od vsega začetka tudi v svojem imenu združuje vse vasi Brega samega.

Tako bo ŠD Breg letos na primeren način proslavilo svojo 20-letnico. Ob tej priložnosti bo izšel zbornik, ki vsebuje pregled delovanja od samega začetka skozi vse sezone do danes.

Poleg tega so v zborniku še pričevanja vseh dosedanjih predsednikov društva in bogata oprema slik. V okviru štiri dni trajajočega praznika, ki ga bodo vsak dan pestrili vselej nova glasba, jedaja in pijača za vse okuse in seveda večerni ples, se bodo odvijali razni turnirji, pohodi, pa tudi igre za športno razvedrilo. V soboto, 25. in v nedeljo, 26. maja bosta v občinskem športnem centru v Dolini skoraj vzporedno potekala dva turnirja: mednarodni turnir v ženski odbojki in turnir v nogometu, ki se ga bodo udeležile poleg Brega nekatere enajstere z bližnjega Krasa.

Poleg obeh turnirjev je na sporedu tudi netekmovalni pohod po vaseh v Bregu, ki ga v nedeljo jutraj prireja rekreacijska sekcija. V soboto ob 18. uri se bodo okoli občinske telovadnice zbrale ekipe iz vseh okoliških vasi: začele se bodo prave brežanske igre brez vaških meja, šport za šalo in zares!

Najslóvesnejši trenutek pa bo gotovo osrednja slavnost v nedeljo popol-

dan, ko se bo od telovadnice do občinskega gledališča F. Prešeren v Boljuncu razlilo morje plavih trenirk. Zbirališče bo na nogometnem igrišču ob 18. uri. Povorka, sestavljena ne le iz športnikov, ampak tudi iz vseh prijateljev ŠD Breg, bo najprej šla do osrednjega spomenika, kjer bodo s polaganjem venca v počastitev padlih za svobodo 20-letnico tesno povezali s proslavljanjem 40-letnice osvoboditve. V gledališču pa se bo nato začelo podeljevanje nagrad in priznanj ekipam in vsem, ki so se ali se bodo na katerikoli način izkazali.

Od petka do ponedeljka bo vsem prisotnim priskrbljena zabava in ples ob zvokih priznanih ansamblov. (dan)

V Jugoslaviji važne tekme

V jugoslovanski prvotigaški ligi ponuja 29. kolo (šest do konca) niz zanimivih tekem za vrh, uvrstitev v UEFA in za dno. Za UEFA je najpomembnejši derbi med Crveno zvezdo

(četrt s 30 točkami) in Partizanom (dve točki več).

DANAŠNJI SPORED: Rijeka - Dinamo (Z); Sutjeska - Hajduk; Velež - Osijek; Iskra - Priština; Dinamo (V) - Željezničar; Sloboda - Vojvodina; Vardar - Budućnost; C. zvezda - Partizan; Sarajevo - Radnički.

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika
Viki
foto·kino
kontaktne leče

Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

Uspela osnovnošolska olimpiada

V Borovem športnem centru je bil včeraj prvi del tradicionalne osnovnošolske olimpiade, ki jo prireja Športna šola Trst, udeležilo pa se je je tokrat več kot 350 otrok. Prireditelj je iz leta v leto čedalje bolj priljubljena in tudi vse bolj organizirana. Kljub velikemu številu otrok so troboj (met krogle, skok v daljavo z mesta, tek) izpeljali brezhibno in v relativno kratkem času, kar priča o že pridobljenih izkušnjah prirediteljev. Če pomislimo, da so bili sodniki, časomerilci in zapisnikarji skoraj iz-

ključno starši, je to še toliko bolj pomembno, saj je vloga le-teh pri telesnokulturnem udejstvovanju otrok te starosti neprecenljive vrednosti. Izkazale so se tudi učiteljice, škoda le, da so bile nekatere od desetih šol, članic ŠŠT, še brez lastnega dresa z napiškom. Tudi v pristopu šol pa je vsekakor napredek viden. O osnovnošolski olimpiadi, ki bo svoj sklepni del z nagrajevanjem imela v soboto, 25. t.m., bomo seveda še poročali. (ak)

(Na sliki: prizor z včerajšnje osnovnošolske olimpiade).

Triestina doma proti Empoliju

Triestina se bo danes ob 16. uri na domačem igrišču pomerila z Empolijem. Čeprav so nasprotniki solidna ekipa, ki si je menda že zagotovila obstanek v ligi, velja za Tržačane le eno geslo: zmaga. Trener Giacomini bo za to srečanje imel na voljo vse igralce, saj sta tudi Moro in Dal Prà (dokaj hitro) okrevala. Pogoji za uspeh so torej dani, tudi ker bi se lahko zgodilo, da bo Empoli že zaigral brez prave motivacije, zlasti še, če bo tudi danes v Trstu toplo vreme, ki lahko marsikateri ekipi v tem končnem delu prvenstva zrahlja voljo do boja, zlasti še, če nima kakšnih posebnih ambicij.

DANAŠNJI SPORED: Bari - Arezzo; Campobasso - Catania; Cesena - Pisa;

Monza - Genoa; Padova - Cagliari; Parma - Pescara; Perugia - Lecce; Sambenedettese - Varese; Taranto - Bologna; Triestina - Empoli.

V A ligi le za pokal UEFA

Zadnje kolo italijanske A lige bo odločalo le o uvrstitvah v pokal UEFA (počakati pa bo treba tudi na finale pokala prvakov med Juventusom in Liverpoolom), kajti Verona je že prvak, Ascoli pa ima slabih deset odstotkov možnosti, da se reši pred izpadom.

DANAŠNJI SPORED: Como - Milan; Cremonese - Udinese; Inter - Ascoli; Lazio - Juventus; Napoli - Fiorentina; Sampdoria - Atalanta; Torino - Roma; Verona - Avellino.

obvestila

JK ČUPA
priredi v juniju, juliju in avgustu jadralne tečaje na jadrnicah in jadrnih deskah za otroke in mladino. Vpisovanje do 31. t.m. na sedežu ZSSDI v Trstu - tel. 767304.

FC PRIMORJE
sklicuje v ponedeljek, 27. maja t.l., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju 20. redni občni zbor, ki bo v Soščevi hiši - Prosek 306.

AD BÖR - INFORDATA
sporoča, da bo seja odbora, 21. t.m., ob 19.30 na stadionu 1. maj.

ZSSDI
obvešča, da bo jutri, 20. t. m., ob 20.30 na sedežu ŠD Zarja v Bazovici seja nogometne komisije.

TPK SIRENA
obvešča, da je tajništvo kluba na razpolago članom in prijateljem vsak dan (razen ob sredah, nedeljah in praznikih) od 18. do 20. ure. Telefon 422696.

KOŠARKARSKI KLUB SZ BOR
odsek za minibasket obvešča, da bo sestanek vseh staršev otrok, ki gojijo to panogo, jutri, 20. t.m., ob 19.30 v dvorani KD »I. Škamperle« na stadionu »1. maj«.

domači šport

Danes

Nedelja, 19. maja 1985

ODBOJKA

DEŽELNI FINALE DEKLIC
9.30 v Centi, Ul. Pascoli: nastopa tudi Friulexport

1. ŽENSKA DIVIZIJA
11.30 na Proseku: Kontovel Electronic Shop - CUS

UNDER 15 MOŠKI
11.00 v Tržiču: Fincantieri - Val; 9.00 v Standrežu: Jamlje - Lucinico

NOGOMET
16.00 v Turjaku: Isonzo - Vesna;

16.00 na Opčinah: Opicina - Zarja

3. AMATERSKA LIGA
16.00 v Trstu, Ul. Campanelle: Chiarbola - Gaja

ZAČETNIKI

10.00 v Dolini: Breg - Fortitudo; 9.15 na Proseku, igrišče Ervatti: Portuale - Primorje

KOŠARKA

TURNIR MLADINCEV
9.00 v Novi Gorici, šola 9. korpusa: nastopa tudi ZSSDI

KOLESTARSTVO
POKAL LONJERJA
13.30 v Lonjerju: nastopa tudi Adria

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA
DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

PONUDBA OBČINSTVU ZA 1000 MILIJARD LIR

OBVEZNIC Z OVREDNOTENIMI OBRESTMI 1985-2000

(II. emisija)

Z DRŽAVNIM JAMSTVOM

za 150% izplačilo nominalne vrednosti kapitala in plačilo obresti do 30% letne nominalne vrednosti

Koriščenje s 16. majem 1985 - Posticipirano izplačevanje obresti, brez odtegljajev, 16. maja in 16. novembra - Amortizacija v 2 šestmesečnih obdobjih s povračilom 16. novembra 1999 in 16. maja 2000 polovice obveznic, ki prvotno sestavljajo vsak vrednostni papir - Svežnji: po 1.000 in 5.000 obveznic nominalne vrednosti 1.000 lir.

OVREDNOTENE ŠESTMESEČNE OBRESTI

Donos šestmesečnih obresti obveznic je enak šestmesečni obrestni meri, zaokrožen na 0,05%, ki odgovarja letni obrestni meri, kot je razvidno iz matematičnega poprečja donosa 6-mesečnih navadnih blagajniških zapisov (BOT) in efektivnega povprečnega donosa vzorca davkov oproščenih vrednotnic »Titoli esenti da imposte«, ki ga izračunava zavod Banca d'Italia.

Obresti za prvi kupon, vnovčljiv 16. novembra 1985, znašajo **6,70 %**

POVIŠANJE KAPITALA

Pri izplačilu se bo prinosnikom priznal, poleg nominalne kvote, še celoten odstotni povešek, ki odgovarja seštevku vseh poviškov, ki so nastali ob vsakem šestmesečju, v katerem so obveznice ostale v veljavi, z aplikacijo 10% alikvotne obrestni meri, določeni za isto šestmesečje po zgoraj navedenem postopku.

Za šestmesečje 16. maj - 15. november 1985 znaša pov. išek 0,67% (kar odgovarja 10% obresti za prvi kupon)

Emisijska cena

1.000 lir

Efektivni donos

Spremenljiv glede na ovrednotenje. Za prvo šestmesečje, poleg poviška na račun kapitala, ki odgovarja 0,67%, znaša letni donos

13,85 %

DAVČNE OPROSTITVE

Obveznice so oproščene vseh davkov, taks in sedanjih ter bodočih davščin v korist države ali krajevnih ustanov, vključno davka na dediščino in darila. Obresti in drugi dohodki od obveznic so oproščeni davka na dohodek fizičnih in juridičnih oseb ter krajevnega davka na dohodek.

DRUGE PREDNOSTI

Obveznice so izenačene z občinskimi in pokrajinskimi listinami. Blagajne vlog in posojil in so zato: vštete med vrednostne papirje, na katere je emisijski zavod pooblaščen dajati predupne; dovoljene kot jamstveni pogoji pri javnih upravah; vključene med vrednostne papirje, v katere so kreditne, zavarovalne in podporne ter moralne ustanove pooblaščen, tudi mimo zakonskih predpisov, pravilnikov in statutov, vlagati svoja razpoložljiva sredstva; zakonito kotirane na vseh italijanskih borzah.

Te obveznice daje na prodaj javnosti, po zgoraj navedeni emisijski ceni, bančni konzorcij, ki ga vodi MEDIOBANCA in pri katerem sodelujejo sledeči zavodi:

BANCA COMMERCIALE ITALIANA - CREDITO ITALIANO - BANCO DI ROMA - ISTITUTO DI CREDITO DELLE CASSE DI RISPARMIO ITALIANE - ISTITUTO CENTRALE DELLE BANCHE POPOLARI ITALIANE - ISTITUTO CENTRALE DI BANCHE E BANCHIERI - ISTITUTO DI CREDITO DELLE CASSE RURALI ED ARTIGIANE - BANCA NAZIONALE DEL LAVORO - ISTITUTO BANCARIO SAN PAOLO DI TORINO - BANCO DI NAPOLI - MONTE DEI PASCHI DI SIENA - BANCO DI SICILIA - BANCO DI SARDEGNA - CASSA DI RISPARMIO DELLE PROVINCE LOMBARDE - CASSA DI RISPARMIO DI TORINO - CASSA DI RISPARMIO DI ROMA - CASSA DI RISPARMIO DI FIRENZE - CASSA DI RISPARMIO DI GENOVA E IMPERIA - CASSA DI RISPARMIO DI VERCELLI - BANCA POPOLARE DI NOVARA - BANCA POPOLARE DI MILANO - BANCA POPOLARE DI BERGAMO - BANCA POPOLARE COMMERCIO & INDUSTRIA - BANCA NAZIONALE DELL'AGRICOLTURA - BANCO DI SANTO SPIRITO - BANCA TOSCANA - CREDITO ROMAGNOLO - NUOVO BANCO AMBROSIANO - ISTITUTO BANCARIO ITALIANO - BANCA CATTOLICA DEL VENETO - BANCA PROVINCIALE LOMBARDA - BANCA S. PAOLO-BRESCIA - BANCO S. GEMINIANO E S. PROSPERO - CREDITO VARESE - BANCA CREDITO AGRARIO BRESCIANO - CREDITO BERGAMASCO - BANCO DI CHIAVARI E DELLA RIVIERA LIGURE - BANCA DI LEGNANO - CREDITO LOMBARDO - BANCA SELLA - BANCA MERCANTILE ITALIANA - BANCA MANUSARDI & C. - BANCA C. STEINHAUSLIN & C. - BANQUE INDOSUEZ-ITALIA - CITIBANK N.A.

Naročila se bodo sprejemala od 20. do 22. maja 1985 pri zgoraj navedenih zavodih, razen v primeru nenajavljene predčasne zapore in se bo zadostilo zahtevam v mejah razpoložljivih obveznic, ki jih bo imel vsak zavod. Plačilo podpisanih obveznic se bo moralo izvršiti 23. maja 1985.

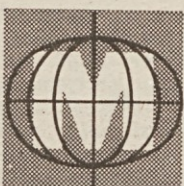
**FORNITURE
GRAFICHE
FERLUGA S. r. l.**

TRST — Ul. Orsera 21
Tel.: 828082/3

vam nudi:

- ◆ grafične stroje in opremo
- ◆ popolno opremo grafičnega repromateriala
- ◆ servisiranje pri nas kupljenih strojev in opreme

PRIPOROČAMO SE!

mercantile s.r.l.
UVOZ - IZVOZ

TRST - Ul. Torrebianca 18
Tel. 64-744 - 60-691 - Telex: 460470
Filiala: GORICA - Ul. Favetti 16

TRŽAŠKI TEHNIČNI KONZORCIJ

OBRтна ZADRUGA

Proizvodnja in kooperacija izdelkov in polizdelkov kovinomehanike,
fotografije, plastike, navtike in računalništva.

UVOZ - IZVOZ PO GENERALNEM IN AVTONOMNEM RAČUNU

TRST - UL. CICERONE 8/B - TEL. 62736

A. MLAKAR s.r.l.

**IMPORT
EXPORT**

**SERVISNA DELAVNICA OM
ZA POPRAVILO
DIESEL MOTORJEV**

GORICA
Ulica Terza Armata 103/105
Telef. 81-321 - Telex: 460484

KOIMPEX

34016 OPICINA - OPČINE (TRST) — ULICA NAZIONALE 63
Tel. 040/211424, 213992 — Telex: 460250 KOIMPEX - I

UVOZ - IZVOZ, MALOOBMEJNI PROMET, STROJI ZA LESNO INDUSTRIJO.
NADOMESTNI DELI, LAKI, LEPILA, REPROMATERIAL.
ZASTOPAMO NASLEDNJA PODJETJA:

LINO BUSELLATO — DIVISIONE MECCANICA CASTELLI — PADE s.a.s.
COSMEC s.n.c. — OMA S.p.a. — EUROMAC — IDIM S.r.l. — SORBINI
S.r.l. — SIMIMPIANTI S.r.l. — OSMA — BAIONI G. PAOLO — SCM

*uvoz - izvoz
predstavnistva*

adriaimpex S.p.a.

TRST — Ulica Geppa 9/III
Telefon: 68802 - 64489 - 62254
Telex: 460231

CARLI & C.
import/export

UVOZ - IZVOZ KOVIN
IN KOVINARSKIH IZDELKOV

TRST — Via S. Francesco 4/1
Tel.: 732687, 744556 — Telex: 460196

INTEX s.r.l.

IMPORT — EXPORT
PREDSTAVNIŠTVA

34132 TRST
Ul. Geppa 4 - Tel. (040) 62-011, 62-198
Tlx. 461148 INTETS I

ALPEK s.r.l.

IMPORT — EXPORT

34170 GORICA — Ul. Alviano 56
Tel. (0481) 30116 - 31041 Telex 460201

Trgovina s čevlji

Andrej Čotar

GORICA - Raštel 72

Telef. 83667

EKNOMEK GORICA — Korzo Italla 78
Tel. 81032

STROJI IN OPREMA ZA URADE
BLAGAJNE —
REGISTRATORJI SWEDA

Prizorčki iz urednikovanja Primorskega dnevnika

Po objavi prizorčkov iz urednikovanja Primorskega dnevnika, ki sem jih napisal za letošnje novoletno število, je uredništvo ugotovilo, da je tisti zapis naletel pri bralcih na ugoden sprejem. Zato me je povabilo, naj za letošnje dnevnikovo 40-letnico opišem še kakšen podoben prizorček.

OBISK PRI VIRGILU ŠČEKU

Če začnem s prvim letom svojega urednikovanja, 1947, moram povedati, da se večkrat spomnim na jesenski obisk pri pok. bivšem poslancu v rimskem parlamentu Virgilu Ščeku — v lokvarskem župnišču. »Onorevole Virgilio Šček« so ga imenovali v italijanskem tisku. Takrat je namreč že tretje leto sodeloval v našem dnevniku in zlasti znamenito je bilo njegovo odprto pismo De Gasperiju (ki je bil po prvi vojni Ščekov kolega v poslanski zbornici) in ki je predsedoval leto prej svoji drugi vladi, predzadnji z ministri KPI in bil v njej tudi zunanji minister ter vodja delegacije na pariški mirovni konferenci. Pogovarjala sta se o nadaljevanju njegovega sodelovanja in ko sem omenil škofa Santina, ki je vernikom prepovedal branje dnevnika, in znani incident, ki ga je škof doživel v Kopru, je pok. Šček — na moje presenečenje — vprašal:

»Kakšni komunisti pa ste? Zakaj ga niste vrgli v morje, kot je zaslužil?«

V hipu sem se spomnil nekega njegovega precej ostrega protimarksističnega članka pred skoraj četrt stoletja in zdelo se mi je, da tiči v njegovem retoričnem vprašanju ščepce ne preveč prikrita ironije. Zato sem približno takole odgovoril:

»Veste, bilo je spomladi leta 1942, ko sem se v neki pravkar osvobodjeni hrvaški vasi v Gorskem Kotarju pogovarjal z bivšim španskim borcem, profesorjem po poklicu (poznejšim diplomatom) o tem, kako lepo lojalno se je obnašal domači župnik, za katerega se je vedelo, da ni skrival simpatij za fašistično NDH, in kako zavzeto so šolske sestre, redovnice, pletle nogavice za partizane, mi je profesor, ki je bil takrat politični komisar pri poveljstvu goranskega partizanskega odreda, rekel: »Kar zadeva odnose do katoliških duhovnikov in redovnic, smo se v Španiji marsikaj koristnega naučili in ta odnos je vzrok, da je župnik — kot si videl — naravnost ganljivo opravil vse pogrebne obrede z mašo vred za padle partizane v boju za osvoboditev te vasi.«

Nato mi je pok. Šček povedal, da za dnevnik pripravlja članek o kraškem teranu in da bo poslal še kak polemičen »kurziv« o Santinu.

»Pa ne preostrega, prosim,« sem pripomnil. »Saj veste — zakon o tisku...«

Članek o teranu smo objavili v celoti, marsikateri protisantinski »kurziv« pa sem zadržal v uredniškem arhivu, kjer je verjetno še vedno shranjen z njegovo korespondenco vred. (Mogoče bo nekoč prišel prav za Ščekove zbrane spise).

MAJORJEVA PREPOVED

Prvi dogodek v letu 1948 — če preskočim zglasno tristrankarsko marčno izjavo o vrnitvi STO Italiji — ki mi je prav tako kot izjava ostal za vedno v spominu, je druga sodna razprava pred angloameriškim vojaškim sodiščem (na prvi je odgovarjal Dušan Hreščak) zaradi osmih za »ZVU in gen. Aireya škodljivih in žaljivih člankov«. Tožilec je bil neki ameriški stotnik, sodnik pa britanski major Bayliss (po poklicu londonski odvetnik), ki je razsodil in obsodil:

»Prvič sem vaš dnevnik obsodil zaradi enega članka na 200.000 lir globe. Zaradi nepopolnosti bo sedaj globa dvojna, torej za sedem člankov 2.800.000 lir.« Novinarska plača se je takrat vrtela okrog 30.000 lir mesečno.

No, bolj kot globa je za zgodovino naprov za uveljavljanje slovenščine na tržaškem tribunalu, kjer je imelo svoj sedež tudi vojaško sodišče, bolj važna majorjeva prepoved rabe slovenščine obema zagovornikoma, pokojnima dr. Angelu Kukanji in dr. Karlu Ferlugi. Poudarili so: »Uradni jezik tega sodišča je angleški s prevajanjem v italijansko, ki jo sicer razumem in v slovenščino, ki je ne razumem, toda samo za obtožbo, kolikor predpostavljam, da slovenski obtoženci ne obvladajo italijansko«. Oba odvetnika sta zaradi te nenadne prepovedi iz protesta zapustila sodno dvorano. Zato ju je pravni odsek ZVU kaznoval s prepovedjo nastopanja pred vojaškimi sodišči. Pred odhodom je dr. Ferluga majorju rekel: »Kako morete zahtevati, da se moram kot slovenski odvetnik pogovar-

jati s svojim slovenskim obtožencem s pomočjo prevajalca?«

Za mlajše bralce naj povem, da je bila raba slovenščine na tržaškem tribunalu dovoljena še nekaj mesecev po okupaciji Italije leta 1918 in da jo je na prvem procesu ob začetku leta 1945 dovolil prav major Bayliss, za kar se mu je prav dr. Kukanja javno (slučajno ravno on) zahvalil. Majorjeva prepoved je bila očitno posledica tristranske izjave. Meni pa ob spominu na tisto prepoved še vedno v ušesih zazveni grobi krič — v angleščini — sedaj že pokojnega majorja dr. Kukanja, ki je vstal in protestiral: »Odvetnik! Sedite!«

Namen visoke globe pa je bil finančno uničiti dnevnik. Toda naši bralci so s prostovoljnimi prispevki omogočili plačilo.

ODGOVOR NA SPOMENICO SIAU VARNOSTNEMU SVETU OZN

Še prav posebno važnost za zgodovino angloameriške okupacije, ki je trajala devet let in štiri mesece, pa ima tista sodna razprava zaradi izredno obširne in dolgega majorjeve obrazložitve obsodbe. V svojem zagovoru sem namreč izjavil, da ne more biti ne nesplošno ne žaljivo niti eden izmed vseh osmih inkriminiranih člankov, ker vsebujejo argumente iz Spomenice italijanske - slovenske antifašistične unije — SIAU — Varnostnemu svetu Organizacije združenih narodov o stanju v angloameriški coni Svobodnega tržaškega ozemlja. Vsebinske te spomenice ni bila nikoli označena ne za žaljivo, niti za škodljivo. Zato sem spomenico z vsemi osmimi prilogami izročil majorju, ki jo je uvrstil med sodne spise. Poveljnik ZVU general Airey je namreč prav Varnostnemu svetu ZN štirikrat letno pošiljal — v smislu mirovne pogodbe — svoja poročila, članki pa so vsebovali kritiko prav teh poročil, ki so jih sestavljali generalovi politični svetovalci — »advisory« (»advajzerji«) kot zastopniki britanskega zunanjega ministrstva. V vsakem poročilu je general poudarjal, da je edina možna rešitev tržaškega vprašanja za vrnitvijo vsega STO Italiji. Po tristranski izjavi pa je bila ta »rešitev« v poročilih še bolj poudarjana.

Zato je general s svojimi advajzerji potek sodne razprave pazljivo spremljal in majorju so dali vsa potrebna navodila za obsežno pobijanje spomenice SIAU za VS OZN. To je major storil v svoji dolgi obrazložitvi izrečene obsodbe. Obrazložitev je bral kar tri ure in ugotovil, da je samo en članek od osmih neškodljiv in ne žaljiv »kljub ostremu tonu«. Prvi del obrazložitve, ki je bil najdaljši je vseboval kot rečeno pobijanje argumentov v prilogah spomenice. Govo-

ril je — z omalovaževanjem — o znamenitem stavkovnem odboru, ki je organiziral stavko zaradi nezasišane fašističnega protislovenskega programa v Trstu (zažgali so med drugim slovensko knjigarno na Korzu in vhodna vrata na sedežu POO v Ul. Carducci 6), ki je bil podoben programu, ko je Giunta požgal Narodni dom. Govoril je o aretacijah antifašistov, o protestih petih garibaldincev itd. Številnih dejstev iz prilog seveda sploh ni omenil, nekatere priloge je enostavno preskočil in med njimi zlasti fotografsko dokazno gradivo, ki mu pač ni mogel dokazati žaljivosti; za prilogo o gospodarstvu je rekel, da ni kompetenten; vse dokaze kršitve določb mirovne pogodbe je sploh zanemarljivo. Predvsem pa ni upošteval besedila same spomenice. Nato je bolj na kratko obravnaval odlomke iz posameznih člankov, ki so jih prejšnji dan prevedene v italijansko, vse prebrali. Pri tem se je majorju najbolj ponesrečilo zagovarjanje generalove trditve v njegovem drugem ali tretjem poročilu Varnostnemu svetu, da dvomi o potrebi slovenskih šol.

Z zapisom spomina na to dolgo zavezniško obrazložitev hočem ugotoviti, da je šlo za edini (meni doslej znani) odgovor — pa čeprav samo posreden — ZVU na tisto našo izredno važno spomenico Varnostnemu svetu OZN. In še: Poleg Spomenice predsedstva Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje (PNOO), ki se je po umiku naše vojske preselilo iz vladne palače na Trgu Unità v palačo v Ul. Carducci 6, kjer je danes sedež deželne vlade, da torej spomenica SIAU iz leta 1948 sodi med tiste najvažnejše zgodovinske dokumente, mimo katerih zgodovinarji in sestavljanci zgodovinskih univerzitetnih doktorskih tez o tisti dobi ne bodo mogli — zlasti če bodo hoteli objektivno presoditi možnost sodelovanja naše OF kot sestavnega dela SIAU s tedanjim angloameriško aireyevsko in simonibragovsko ter bowmanovsko okupatorsko upravo.

Ni brez pomena niti, da je nevojaško sodišče v sosedni sodni dvorani istega dne obsodilo na sicer nizke denarne kazni zaradi tožbe predsednika SDZ (Slovenske demokratske zveze) dr. J. Agneletta voditelja OF B. Babiča, ki je bil takrat tajnik SIAU, D. Hreščaka in V. Godino. Ali je čudno, da je takrat naš dnevnik označil SDZ za angloameriško agenturo?

ZAČETEK RAZDORA

»Tito je bandit!« — tako mi je rekel sekretar novinarske celice v Trstu Komunistične partije za Svobodno tržaško ozemlje, ki sem ga srečal pred uredništvom »Il Lavoratore« v

II. nadstropju v Ul. Montecchi 6, potem ko smo konec junija 1948 popoldne prebrali v tedanjem večernem dnevniku »Ultimissime« prvo kratko novico o resoluciji Kominforma. Seveda sva se s tajnikom takoj sprla, saj je še dan prej v glasilu KP prav Tita močno poveljčal, zlasti pa mesec pred tem za njegov rojstni dan. Že po dveh dneh sem v »Il Lavoratore«, kjer je bil tajnik celice zaposlen, prebral prokominformovsko resolucijo sprejeto soglasno na celicnem sestanku novinarjev. Takoj mi je bilo jasno, zakaj me na sestanek ni povabil. Toda — kljub pritisku — Primorski dnevnik tiste resolucije ni nikoli objavil in samo dva člana uredništva sta na resolucijo Kominforma pristala. Čez en mesec ali dva pa so vidaljevci uvedli za nasprotnika te resolucije psvoke »titofašisti« in tudi »stekli psis«, za kar se niso nikoli opravičili.

To je bil prvi začetek razkola — tako rekoč prvega po objavi resolucije. Na seji vodstva KP STO pa je prišlo do razkola z glasovanjem o dveh resolucijah — večinski vidaljevski in manjšinski »babičevski«.

V tistih prvih tednih skoro nihče ni domneval, da bo razkol tako neverjetno globok. Nekaj časa je celo prevladovalo geslo »Tito - Stalin« v upanju, da bodo sovjetski voditelji svojo napako spoznali in se jugoslovanskim voditeljem opravičili. Toda to se je zgodilo šele 6. maja leta 1955, t.j. tri leta po Stalinovi smrti. In tudi po dolgih sedmih letih razkola v tržaškem delavskem gibanju, ki je to gibanje silno oslabil, o čemer danes po 37 letih pač ne more biti dvoma.

PRVE VOLITVE — AKTUALNA FOTOGRAFIJA

Prav tako ne more biti dvoma, da je zaradi oslabilosti ZVU razpisala prve volitve v con »A« šele v letu 1949. Tiste predvolilne kampanje se bo naš starejši bralec spomnil tudi zato, ker je zanj prišel v Trst na Trg Unità sam De Gasperi, ki je takrat predsedoval že svoji sedmi vladi in zahteval obljubljen vrnitev vsega STO. Takrat smo v dnevniku na prvi strani objavili fotografijo istrske kmetice Rože Petrovič iz vasi Rezanci pri Pulju, ki ji je fašist z bajonetom izrezal obe očesi. Fotografijo smo vzeli iz dokumentarne publikacije (s podpisi v štirih jezikih) fotografij, ki jo je delegacija Julijske krajine pod vodstvom Franceta Bevka delila udeležencem mirovne konference leta 1946 v Parizu, predvsem pa novinarjem vsega sveta, ki so konferenco spremljali. Ponovno je bila objavljena v obsežni dokumentarni knjigi »Istra in Slovensko primorje« leta-1952 v Beogradu.

Ta strašna fotografija je postala prav v teh tednih zopet aktualna, ker je tržaški tednik »Il Meridiano« v svoji predzadnji številki na naslovnici in notranjih straneh objavil fotografije žrtve tako imenovanih istrskih »fojb« iz leta 1943. Fotografije so seveda iz kuhinje nemškega nacističnega okupatorja.

Res pa je tudi, da je tednikov članek spomnil bralce, da je celo »Il Piccolo« 12. oktobra 1957 — pred skoraj 20 leti pisal o bazovski »fojbi« tudi naslednje:

»L'opera venne sospesa dopo breve tempo perché la benna recuperava materiale bellico, detriti, resti di salme e carogne di animali e non era possibile nessuna identificazione.«

Sicer pa je takrat ves Trst vedel in naš dnevnik je o tem ponovno pisal, in marsikak Bazovec je tudi gledal, kaj vse je »benna« privlekla iz opuščene rudniške jaskole. Predvsem pa, da je bila zavezniška policija na pritisk vseh sort tržaških fašistov ter drugih nacionalistov in tredentistov (verjetno s škofom na čelu) in njihovega strupenega tiska, skoraj prisiljena s sodelovanjem gasilcev na iskanje trupel »žrtve 40-dnevnega bivanja jugoslovanske vojske«, kar je bilo tudi v skladu s protijugoslovansko politiko ZVU. Njen politični vzrok pa je bil kompromitirati Jugoslavijo na mirovni konferenci, saj ni prav nič slučajno, da so začeli z »raziskovanjem« prav pred začetkom pariške konference leta 1946. Vsi so videli in tudi naš dnevnik je pisal, da so namesto trupel, našli predvsem konjske kosti in po enajstih letih je to — kot vidimo — vsaj delno priznal tudi od mrtvih vstali tržaški italijanski dnevnik. Zato so zavezniški raziskovalci in njihovi hujšaki poskrbeli za preprečenje blamaže in pokrili jasek z veliko betonsko ploščo in s tem nadaljevanje raziskovanja preprečili, češ da je tehnično nemogoče, kot je pisal takrat njihov tisk. Škof pa je poskrbel za posvetitev kraja s primernim napisom: »Onore e cristiana pietà a coloro che qui sono caduti...« in sestavil tudi ustrezno molitev: »O Dio... Dona conforto alle spose, alle madri, alle sorelle, ai figli di coloro che si trovano in tutte le foibe di questa nostra triste terra...« »E a noi dona la rassegnazione e fortezza, saggezza e bontà...«

VRHUNEC HINAVŠČINE

Pokojni župan Gianl Bartoli, ki je te in druge stavke objavil leta 1961 v svoji psevdodokumentirani publikaciji »Il martirologio delle genti adriatiche« ni napisal datuma škofjeve molitve, pač pa je objavil uradne podatke raziskav civilne policije ZVU, iskalcev bomb in min »rastrellatori«, gasilcev in skupine »Speleologi del Comitato per il recupero salme di persone infoibate«, ki so raziskovali kraške jame dve leti in tri mesece od 20. januarja 1946 do 16. aprila 1948. Takrat so raziskali tudi kar štiri bazovske »fojbe«, in sicer:

»Basovizza S. Lorenzo - Jama Oslića«, kjer so našli »1 salma civile« in »1 salma militare«, »identificate« — globina 67 metrov.

»Basovizza Fossa in Prato Est«, »salme civili 1«, »salme militari 13«, »identificate«, globina 2 metra.

»Basovizza Foiba inesplorata« — »salma civile 1«, globina 150 metrov.

»Basovizza Abisso Plutone«, »salme civili 21«, »identificate 18« »sconosciute 3«, globina 200 metrov.

Skupno torej 36 trupel, od teh 13 neidentificiranih vojaških in 5 civilnih, identificiranih pa 18 civilnih. Toda »Coordinatori del Comitato per le onoranze dei Caduti delle foibe« je v »Il Piccolo« 6. t. m. objavil dopis, v katerem trdi, da so v »Foiba di Basovizza« ... 2.500 vittime ivi giacenti« (»donne, vecchi, giovani militari«). »Comitato« pa sestavlja: Federazione grigioverde in rappresentanza di ventiquattro associazioni d'arma, la Federazione combattenti e reduci, Lega nazionale e l'Unione nazionale ufficiali in congedo. Vse te organizacije pozna javnost kot komponente menda že desetega povojnega odbora za italijanstvo. Koordinator pri tem poudarja, da:

»L'iniziativa non vuole certamente rinfoculare odi e provocare nuove lacerazioni, essendo la pacificazione raggiunta un bene inestimabile per tutti e sarebbe criminoso insidiarla.«

Zato napoveduje, da bo v nedeljo, 9. junija zjutraj na »fojbi« pri Bazovici »manifestazione di pietà umana e cristiana« in da bo »il rito religioso celebrato dal vescovo Lorenzo Belomik«. — Na koncu dopisa vprašuje — kljub temu, da mu je uradno poročilo iz Bartoličeve knjige znano:

»Il visitatore che vi arriva impreparato ovviamente si chiede: chi so-

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Stanislav Renko z Ivanom Trinkom v Trčmu leta 1953

(Foto M. Magajna)

arka export srl

podjetje za trgovinsko izmenjavo

33040 PRADAMANO — Videm — državna cesta Videm/Trst km 7 — Ul. Nazionale 31
Tel.: 0432/670815-6, 670820 — Telex: 461064 ARKA I

SODELUJEMO Z MNOGIMI JUGOSLOVANSKIMI TRGOVSKIMI IN INDUSTRIJSKIMI PODJETJI, MED KATERIMI SO:

- **TESLA** — tovarna žarnic — Pančevo
- **ELEKTROKOVINA** — Maribor
- **ISKRA** — široka potrošnja — Spodnja Idrija
- **RUDI ČAJAVEC** — Čelinac
- **TEP** — Zagreb

Dostavljamo materiale in dele jugoslovanske proizvodnje na vsa evropska tržišča.

- Posebno zanimanje posvečamo sestavnim delom za domače stroje; za nekatere izmed njih smo že distributerji na evropskih tržiščih.
- Nudimo komercialno organizacijo za posamezne sektorje s široko in raznovrstno distribucijo.
- Nudimo repromaterial za obutveno industrijo in usnjene proizvode.
- Sodelujemo z našimi partnerji (ADRIACOMMERCE Koper, ZALOŽNIŠTVO TRZASKEGA TISKA - Trst) v maloobmejnem sporazumu.

TRGOVINA ČEVLJEV IN USNJENE KONFEKCIJE

fernando

TRST - Ul. Coroneo 7

se vam priporoča za vaše nakupe

UVOZ - IZVOZ
PREDSTAVNIŠTVA

Impexport S.n.c.

Ul. Cicerone 10 — TRST

Tel. 61436 - 61437 - 61604 — Telex: 460372

Posluje tudi
po avtonomnem tržaškem računu

V GORICI

Giuseppe Kersevani

KORZO ITALIA 90 — TEL. 83954 - 84643

- ◆ **TELEVIZORJI** — HI - FI
- ◆ **HI - FI AVTO** — AVTORADIO
- ◆ **VIDEO IGRE** — RADIO

ELEKTROGOSPODINJSKI STROJI
NAJBOLJSIH ZNAMK.
NAJBOLJ UGODNE CENE.

WINKLER SRL

MEDNARODNE ŠPEDICIJE IN PREVOZI
GORICA

Pisarne in skladišča:

Ul. Terza Armata 187

Tel.: 0481 - 21261/2/3 — Telex: 460216 WINKGO I

Operativni uradi:

Tovorno postajališče - Štandrež

Tel.: 0481 - 20961/2/3 — Telex: 460680 WINKGO I

indules

GENERALNI ZASTOPNIK

TRST

Ulica S. Giorgio 1

Telefon 760222

SLOVENIJALES

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

IMPORT-EXPORT

S.A.C.A.T.

nadomestni deli za

FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA

in za tuje znamke avtomobilov

TRST - Ulica sv. Frančiška 38 - Telef. 794306 - 772002

SYSTEM SOFTWARE HOUSE

INFORDATA s.r.l.

TRST - Ulica Coroneo 1

Telefon 763-588

TEH ŠTIRIDESET LET

*Korenine Primorskega dnevnika
segajo v hribe nad Vojskim,
kjer je nastal Partizanski dnevnik*

BRANKO BABIČ

V množici proslav teh 40 let od konca svetovne vojne, v kateri je o-mahnilo v smrt 50 milijonov življenj, zmage nad fašizmom, osvoboditve in povojnega razvoja, se v to slavlje vključuje tudi 40-letnica izhajanja Primorskega dnevnika. Na prvi pogled majhna, skromna obletnica vpricho drugih, prostorsko omejena, vendar za nas, za Primorsko, Tržaško pa tudi Slovenijo izredno pomembna, nepogrešljiva v množici drugih in tistih dejavnikov, ki so prispevali h graditvi novega sveta, novih horizontov svobode, demokracije in miru. Saj končno iz malega raste veliko.

Primorski dnevnik je naslednik Partizanskega dnevnika, rojenega v času vojne nekje v hribih nad Vojskim. Partizanski dnevnik je bil posebej, bil je edini dnevnik osvobodilnega — odporiškega gibanja v fašistični okupirani Evropi. Po osvoboditvi se je preselil v Trst, kjer je izšlo še nekaj števil, vendar pa v novem okolju, ko niso več pokale puške in grmeli topovi, se ni dobro počutil, ni bil več primeren, zato je prepustil mesto Primorskemu dnevniku, ki si je nadel novo obleko. Kljub preobliki, novim nalogam nasproti, pa je Primorski dnevnik ohranil duha in vsebino, tisto, zaradi česar je nastal Partizanski dnevnik, vsebovano v cilj in pričakovanih ljudi, ki so vse dali in žrtvovali, da bi se po vojni rodil nov svet, naš svet, ki bo našemu ljudstvu zagotovil mir, nacionalno svobodo, odpravo socialnega izkoriščanja in sožitja z ljudmi in narodi vsega sveta.

Tako je Primorski dnevnik šel na pot. V prvem obdobju je postal glasnik nove ljudske oblasti, ki jo je delovno ljudstvo Trsta vzpostavilo po osvoboditvi mesta. To obdobje pa je bilo kratko. Mednarodne sile, ki so v tistem času prevladovali in urejale povojni svet, po svoji podobi seveda, ki se niso brigale za pravice zlasti malih narodov, za samoodlobo, so presodile, da mora Jugoslavija zapustiti Trst, čeprav ga je sama, skupaj s tržaškimi antifašisti,

osvobodila. Da ne bi prišlo do obo-roženega konflikta, se je Jugoslavi-ja umaknila iz Trsta in ga prepusti-la anglo-ameriški vojni upravi.

S prevzemom oblasti od strani anglo-ameriške vojne uprave — ZVU — se stvari temeljito spremenijo. Za-čenja se obdobje restavracije stare oblasti s fašističnim priokusom in se-veda demontaža revolucionarne ljud-ske oblasti. ZVU ponovno uvaja v razne uprave svojega področja lju-di, ki so bili za časa fašizma na čelu teh uprav oziroma služb, ljudi, ki so bili fašistično usmerjeni ali pa celo odkriti fašisti. Posebno je to bilo očitno v sodstvu. Ker je ZVU, po sporazumu med zavezniki, mora-la vojne zločince postavljati pred so-dišče in jim soditi, so znani fašistični zločinci, ki so prišli pred ta so-dišča, bili večinoma zelo milo sojeni ali pa popolnoma oproščeni zaradi »pomanjkanja dokazov«. Primorski dnevnik je ostro obsojal tako postopa-nje ZVU, zato ji je bil trn v peti.

Podobno se je dogajalo na področ-ju šolske uprave pri ZVU za sloven-

ske šolstvo. Ko je Primorski dnevnik objavil vest, da so na odgovornih me-stih v oddelku za slovensko šolstvo izrazili kolaboracionisti bivšega fašizma in sodelavci okupatorja, je ZVU z odlokom AIS-58, veljavnim s 7. decembrom 1945, ukinila izhajanje ča-sopisa za nedoločen čas. Ta odlok je sprožil val ogorčenja in protestov po celi Primorski. Tedaj je še potekala bitka za nove meje, ljudstvo Primor-ske in Hrvaške je terjalo mednarod-no priznanje pravice, ki si jo je že priborilo z osvoboditvijo vsega nacio-nalnega ozemlja. Od Trsta do Bovca, Tolmina, Idrije, Vipavske doline, Go-riške, Krasa, od Brkinov do Slov. Istre je odmeval ogorčeni protest pro-ti ZVU in zahteva, da se prepoved izhajanja Primorskega dnevnika pre-klči. Manifestacije privrženosti Pri-morskemu dnevniku so bile izredne, kajti bil je njihov časopis, oblikova-lec idej in tolmač njihovih zahtev po svobodi in končnem priznanju v boju že doseženih pravic.

15. decembra pa so Enotni sindika-ti proglasili splošno protestno stav-

ko proti diskriminacijskemu ukrepu ZVU. Stavkali so delavci Trsta, Tr-žača, Milj, Gorice in v množičnih de-monstracijah javno manifestirali so-lidarnost s Primorskim dnevnikom. Stavkali so slovenski in italijanski de-lavci in tako izražali svojo enotnost v obrambi demokratičnih pravic, svo-bode tiska, enakopravnosti in sožit-ja med slovenskim in italijanskim pre-bivalstvom. Pod pritiskom vsega pre-bivalstva, enotnim nastopom delav-stva, je ZVU klonila in Primorski dnevnik je 23. decembra 1945 zopet začel redno izhajati.

Kakšni so bili končni nameni ZVU s prepovedjo izhajanja Primorskega dnevnika, ali se je ZVU hotela do-kočno znebiti časopisa, ki je razkri-val in bičal njene nedemokratične metode vladanja oziroma njeno kon-trarevolucionarno vlogo na Tržaškem? Vsekakor, če ne bi s tem ukrepom za-dela na tak odpor prebivalstva, na enotnost delavstva v podpori Primor-skemu dnevniku, bi verjetno vlekla prepoved v nedogled in lažje mane-vrirala še z drugimi ukrepi proti

ljudstvu in delavskemu gibanju. V zadnjih mesecih po osvoboditvi je namreč ZVU krtila najosnovnejše pravice, ki si jih je ljudstvo priborilo v večletnem boju in z velikimi žrtva-mi. Razpustila je narodno zaščito, u-kinila ljudska sodišča, odvzela ljudski oblasti pravico do izvrševanja njenih dolžnosti itd. Ukrep prepovedi izhaja-nja Primorskega dnevnika je bil eden od naslednjih ukrepov, ki bi verjetno obveljal, če ne bi zadel na tak od-por prebivalstva, Slovencev in itali-janskih antifašistov, ki so enotno bra-nili že izbojevane demokratične pra-vice.

Pri opisu tega dogodka nas zani-ma predvsem dejanje kot tako od strani delavstva, ki je bilo v večini italijansko. V tej stavki so italijan-ske delovne množice slovenskemu ljudstvu pokazale izredno solidarnost in zavest enotnosti in bratstva itali-janskih antifašističnih množic, ki se je skovalo že v teku vojne v skup-nem boju proti fašizmu. Ukrep ZVU je bil končno naperjen proti demo-kratičnemu gibanju nasploh in s tem je bil prizadet tudi italijanski del antifašističnega gibanja. Ta zavest pri-ča, kako globoke korenine je pognal skupen boj proti fašizmu, ko so se rodila spoznanja, da je nasproti mračnjstvu, nasilju in sovraštvu nuj-no potrebno zgraditi svet medseboj-nega spoštovanja, enakopravnosti, miru in sodelovanje med narodi, kar je mogoče uresničiti samo v napre-dni demokratični družbi.

Zvest tem načelom je Primorski dnevnik previharil vsa povojna ob-dobja in v najtežjih trenutkih uspel ohraniti svoje mesto in vlogo, ki jo je prevzel od Partizanskega dnevnika oziroma narodnoosvobodilnega boja, ki je izoblikoval vsa ta načela o res-nični svobodi in enakopravnosti slo-venskih ljudi. Primorski dnevnik je in ostaja glasnik vseh Slovencev v Italiji v boju za njihov obstanek in uveljavitev vseh nacionalnih svoboščin, hkrati pa glasnik demokratičnih odnosov med ljudmi in narodi.

Nadaljevanje z 12. strani

Prizorčki iz urednikovanja Primorskega dnevnika

no questi morti? Perché sono qui? E necessario dargli una risposta!» Zakaj pa kar sam koordinatorka na pr. v svojem prihodnjem dopisu ne postreže vsej javnosti, predvsem pa članom svojega Odbora z imeni vseh 2.500 žrtlev? In ker tega očitno ne more, naj bi pri jamarjih poiskal imena vsaj tistih 18 identificiranih trupel, ki jih je gotovo opazil v Bartolovi knjigi in se poznal, zakaj niti po 40 letih niso bila objavljena. Ali se morda boji, da bo v seznamu tudi človek, ki še vedno živi kot se je zgodilo Bartoliju z njegovimi se-znami. Mar ni njegova dolžnost, da postreže z imeni 2.500 žensk in starcev in mladeničev tudi dolinskemu županu, ki mu v svojem dopisu oči-ta, da nasprotuje urejevalnim de-lom okrog »fojbe«? Saj bi tako naj-bolj prepričljivo dokazal, da noče razdirati dosežene pomiritve.

Dokler tega ne bo storil pa bodo morali njegov dopis smatrati za vrhunec hinavščine, kajti poleg dolin-skega župana bi ti podatki prav prišli tudi tržaškemu škofu, ki je do-slej že večkrat dokazal, da je resnič-no iskren pristaš pomiritve.

PRVI LONDONSKI MEMORANDUM

Če preskočim naslednji dve leti — 1950 in 1951 — je treba iz naslednje-ga leta 1952 omeniti malo znani, a za usodo cone »A« STO izredno va-žni »prvi Londonski memorandum«. Podpisali so ga Velika Britanija, ZDA in Italija 9. maja 1952. Določal je, da bodo vodili vse sektorje civilne uprave, razen policije, uprave pri-

stanišča, PTT, pravnega oddelka in oddelka za informacije, italijanski u-radniki, ki jih bo predlagala italijan-ska vlada, imenoval pa poveljnik Z VU. Tako se je zgodilo, da je bilo pred uveljavitvijo tega — prvega lon-donskega memoranduma v ZVU 33 položajev direktorjev, šefov oddelkov, oziroma višjih uradnikov, ki jih je zavzemalo 15 Angležev, 13 Ameri-čanov in 5 Italijanov. Po 9. maju pa je bilo na teh mestih 6 Angležev, 5 Američanov in kar 21 Italijanov.

Istega dne je De Gasperi skoraj upravičeno izjavil, da pomeni london-ski dogovor prvo praktično aplikacijo priznanja tristranske izjave. Točka 5 dogovora je določala tudi imeno-vanje italijanskega političnega sveto-valca pri poveljstvu ZVU: to je bil univerzitetni profesor Diego De Ca-stro (po rodu Pirančan) vse do pod-pisa drugega londonskega memoran-duma oziroma do prihoda italijanske vojske v oktobru 1954 in s katerim smo ves čas v dnevniku zelo ostro polemizirali tudi zaradi njegove pr-ve knjige o tržaškem vprašanju. Pred tremi leti je napisal o tem drugo, dvakrat bolj obsežno knjigo, v kateri je svoje prejšnje presoje omilil in med drugim tudi opustil poglavje o »fojbah«. Verjetno je ugotovil, da za-nje ni prave dokumentacije.

Seveda smo v dnevniku močno po-udarili ta začetek izvajanja tristran-ske izjave že ko so bile opazne pri-prave na deveti londonski maj, ko so bile v Beogradu in Ljubljani zaradi tega velike protestne manifestacije. Med pogajanjmi je odšla v London iz Trsta posebna delegacija vseh pro-ti-anksijskih sil pod vodstvom Branka Babiča. Delegacija je pred-

stavnikom Vel. Britanije in ZDA iz-ročila protestno spomenico.

Po tem pogovoru smo pri OF skle-nili, da se »za vsak slučaj« vsaj za dva tedna »umaknem« v Jugoslavijo in to izkoristim za nabiranje dela gradiva za jubilejno številko. To sem tudi storil. Vendar sem se do odho-da med hojo po tržaških ulicah več-krat ozrl nazaj, če morda le... Kaj kmalu sem na dogodek skoraj popol-noma pozabil.

PRI DEVETDESETLETNEM TRINKU

Se danes ne vem, zakaj je v ja-nuarju leta 1953 tedanje vodstvo Slo-venske prosvetne zveze s sedežem v Ul. Roma 15 določilo prav mene, da v njenem imenu odnesem na perga-mentnem papirju okrasno napisano voščilo v Trčmun za devetdeseti roj-stni dan profesorju msgr. Ivanu Trin-ku skupaj z denarnim darilom v zne-sku 50.000 lir, ker se je vedelo, da zaslužni narodni buditelj prejema ne-navadno pičlo pokojnino. Bil je kar lep zimski dan in povsod navzočemu Ma-riu Magajni in meni se je v Gorici pridružil še pokojni Vilem Nanut, tajnik Demokratične fronte Slovencev v Italiji, v dolini pod Trčmunom pa se nam je pridružil še tedanji ured-nik videmskega »Matajurja« Vojmir Tedoldi. V imenu Slovencev v Ita-liji (Trst takrat še ni bil v Italiji) sta bila glavna voščilca Nanut in Te-doldi in slavljenca izročila tudi »glav-no« darilo. Zelo nas je bil vesel. Tu-di darov. Magajna je napravil nekaj posnetkov, ki se še danes ponatisku-jejo, na pr. tudi na naslovni strani

letošnjega Trinkovega koledarja.

Spominjam se Trinkove visoke po-stave in prav nič starčevske pokonč-ne drže in še vedno lepega — če-prav trenutno neobritega — obličja. Spomnil sem ga, da sta ga v decem-bru leta 1944 obiskala dva partizana od PNOO za Slovensko primorje.

»Partizani, sami mladi fantje, so me večkrat obiskali. Tista dva pa sta se zanimala, kod pravzaprav poteka v naši Benečiji narodnostna meja. Pa sem jima vsaj približno naštel najbolj zahodne slovenske in tudi s Furlani pomešane vasice.«

Partizana sta bila: že pokojni agro-nom in statističar (divaški rojak) Vlado Mahorčič, ki mi je povedal, da si je imena tistih vasic zapisal, in inž. Jože Jošt. Sele več let po o-bisku sem pisal Mahorčiču, naj mi pošle tisti zapis. Res mi ga je poslal šele leta 1971. Ker domnevam, da bo ta »Trinkova narodnostna meja« marsikaterega bralca zanimala, na-vajam po Mahorčičevem zapisu:

Slovenske vasi: Smrdeče, Mala Ma-serija, Štela, Ramandol, Sedilis, Va-le (ali Podcerkev po Čermelju), Tor-lan, Vallemontana (ali po Čermelju: Kanalič), Črneja, Subit, Kančeljere, Gradiškuta, Kostapiana, Klap, Kane-bola, Kostalonga, Maserolis, Kosta, Ažla, Stara gora.

Mešani vasi pa sta: Kanaluto in Praprotno.

GROŽNJA Z ATENTATOM

V letu 1953 smo v uredništvu za-čeli razmišljati o jubilejni številki za deseto obletnico Partizanskega dnevnika. Pa tudi ob desetletnici

sklepa AVNOJ o priključitvi Sloven-skega primorja, kar sta sicer IX. korpus in PNOO dejansko že v veliki meri uresničila. Toda iz tistega leta se včasih spominam na naslednji ne-ugodni dogodek:

»Saj ne zahtevamo, da spite med dvema policajema,« mi je rekel bri-tanski polkovnik Davidson (če se prav spominjam imena), poveljnik po-licije. Pred tem mi je povedal — vse s pomočjo prevajalke iz angleščine v slovenščino — da me je poklical, da bi povedal, da fašisti pripravljajo name atentat in je dolžnost, njegove policije, da me ščiti, kar sicer že nekaj dni dela. In res, že ves teden me je vsako noč po opravljenem de-lu v uredništvu po drugi uri spre-m-ljal policijski džip od Ul. Montecchi do stanovanja v Ul. Rossetti. Takoj sem pomislil, da gre za nekoliko naivno zastraševalno izmišljotino in izjavil, da se moram kot urednik gla-sila OF posvetovati z njenim vod-stvom, saj je bil za ZVU naš dnev-nik trn v peti.

Res sem se posvetoval in naslednji dan vrnil k polkovniku z dr. J. De-klevo, ki je bil takrat podpredsednik tržaške OF. Polkovniku, ki je zaradi zaščite zahteval, da poročam poli-ciji o svojih premikih, sva rekla, da se nam zdi tak način policijskega zavarovanja odveč. (Tovariša Babič in Dekleva sta namreč — sicer ne preveč prepričana — verjela mojemu mnenju o zastraševanju.)

»Tudi našega generala, ki ga je ustrelila fanatična Pasquinellijeva v Pulju, smo pravočasno opozarjali, pa je našo zaščito odklonil...«, je dejal polkovnik.

Uslužbenci Primorskega dnevnika leta 1965, ob 20-letnici izhajanja

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto I. - Štev. 1

TRST, nedelja 13. maja 1945

Cena 1.— liro

Osvoboditev Trsta

Ena najsijajnejših zmag po svojem strateškem in vojni političnem pomenu

Načelnik Generalštaba Jugoslovanske Armade, generalmajor Arsa Jovanović, ki se je te dni vrnil iz operativnega področja pri Trstu, je dal sledečo izjavo o borbi za osvoboditev Istre in Trsta:

«Pod kakšnimi pogoji je bil izvršen prodor na liniji Reka-Klana-Postojna proti Trstu?»

«Za osvoboditev Trsta, Istre in Slovenskega Primorja je maršal Tito že marca določil IV. armado, VII. in IX. korpus. Glavno udarno skupino so sestavljale jedinice IV. armade, ki so bile v tem času v Dalmaciji, medtem ko je sovražnik držal večji del Like, Gorski Kotar in Hrvaško Primorje. IV. armada je morala torej likvidirati vsa ta močna sovražniška oporišča, da bi mogla neposredno začeti bitko za Istro, Trst in Slovensko Primorje. In res, v hitrem naletu je osvobodila Bihac, Gospić, Ogulin, Gorski Kotar, Hrvaško Primorje in vse otoke v severnem Hrv. Primorju in že 25. aprila prispela do Rečine.

Preko silnih težav

Ko je IV. armada prodrla na področje gornja Kolpa-Reka, je VII. korpus ščitil armijski bok na črti Novo mesto-Kočevje, medtem ko je 9. korpus v Trnovskem gozdu la na Nanosu. Hitro prodiranje IV. armade v ta prostor je izrazilo močno sovražniško reakcijo iz Karlovca proti Ogulinu, iz Novca mesta pri Črnomlju na Vinico, iz Ljubljane in Rakeka preko Loza in Gabra na Delnice in iz Trsta ter Istre proti Reki. Svoje glavne sile so Nemci vrgli na področje Opatija-Reka-Klana. Izkoriščajoč stare jugoslovanske in italijanske utrdbe so tu zapirali najkrajšo pot do Trsta. Ujeti nemški oficirji so pozneje izjavili, da so imeli Nemci naloge zapreti to pot in za vsako ceno preprečiti Titovi armadi dohod k Trstu. Res je izginelo, da je IV. armada obkoljena od sovražnikovih sil. Toda vse to ni omajalo štaba armije in borbe v njihovi trdni nameri, da izvršijo nalogo, ki jim jo je zadal vrhovni komandant.

Opločil je drzen manever

Smer Reka-Trst je bila zelo težka. Napadati v tej smeri frontalno bi pomenilo izgubiti dragoceni čas in ne izvršiti naloge. Zato je armijski štab podvel sledeči načrt: Pomozni napad je usmeril na sovražno fronto Opatija-Reka-Klana. V tej smeri so naše sile imele nalogo, da s čim odločilnejšim napadom prikažejo naše glavno sovražniško moč. Glavni manever pa je štab uperil v smeri Delnice - Cabar - Lož z naloge, da v tej smeri prodrejo čete preko Snežnika in Pivke na važni križišči Sv. Peter in Ilirska Bistrica, odkoder bi s pomočjo v Trst. Pomozni maneverski oddelki so se z otokov izkrcali v Istri z naloge, da preko Pazina z južne strani obkolijo sovražniške sile na področju Reka-Klana. V času izvajanja tega manevra je imel VII. korpus nalogo, da z odločnim udarcem v smeri Kočevje-Ribnica-Ljubljana varuje desni armijski bok, medtem ko je IX. korpus imel nalogo, da z akcijo v smeri Gorica-Tržič obkroži Trst z zapadne strani.

Manever preko gorskega terena Snežnika in Pivke je bil zelo težak, toda drzen manever, ki nam je, v slučaju iznenadenja, zagotavljal najboljše rezultate. Napad v tej smeri se je od početka ni mogel izvršiti z velikimi armijskimi silami, zato je armijski štab formiral v tej smeri dve napadni skupini: prva je bila sestavljena od pokretnih enot, pešadije, motorizirane artilerije in tankov, ki je imela nalogo, da se brezobzirno prebije k Trstu; druga skupina, ki je bila sestavljena iz strelskih divizij, pa je imela nalogo, da s postopnim napredovanjem v smeri Sv. Peter-Trst zavaruje boke prve pokretne skupine. Manever desnega armijskega krila je popolnoma uspel. Hitra skupina je po razbitju sovražnika, in kljub srditemu sovražniškemu odporu že 27. aprila zavzela važne točke, križišče Sv. Peter in Ilirska Bistrica, kar je bilo odločilno v bitki za Trst. Na področju Sv. Peter-Ilirska Bistrica je imel sovražnik vsega dva polka pešadije,

ker je glavna njegovih sil bila vezana linijo Reka-Klana. Istočasno je južna manevrska skupina, po izkrcanju na področju Učka-Planina, podvzela nagel pokret k severu, da bi obkolila sovražne skupine na področju Reke. Na desnem manevrskem krilu armije so divizije druge skupine korakale v dolgih kolonah iz doline Kolpe k Cerknici in Snežniku in s tem pokretom varovala severni bok armade.

«Kako je potekala borba za Trst in kako je bilo osvobodeno mesto?»

«S področja Sv. Peter-Ilirska Bistrica je prva skupina nezadržno nadaljevala s prodiranjem proti Trstu in v teku 28. in 29. aprila razbila ves sovražnikov odpor vzhodno od Trsta in v noči od 28. na 30. april prišla z uličnimi borbami v mesto Trstu. V Trstu so trajale borbe dva dni in dve noči in 1. maja je bil likvidiran poslednji odpor. V tem času so jedinice IX. korpusa osvobodile Tolmin, Gorico in Tržič in na široki fronti prodrele do Soče, kjer so se 2. maja srečale z zavezniškimi silami. Prva udarna skupina je prodirala k Trstu, ne da bi zaščitila svoje levo in desno krilo. Toda v času njene prodiranja so prihajale strelske divizije armadnega desnega krila in podvzele akcijo proti severu v smeri Postojna-Rakek-Ljubljana in proti jugu v smeri Ilirska Bistrica-Reka in dajale na ta način stabilnost podvzeti operaciji.

Zagrizene borbe po tržaških ulicah

Borbe v Trstu so bile zelo srdite. Sovražnik je branil vsako ulico in vsako oporišče. Posebno močan je bil ogenj sovražnikovih artilerijev iz obalskih utrd in nemških vojniških ladij. Artilerijski ogenj z ladij je bil z močnim zapornim ognjem na vzhodnih pobočjih Trsta skušal zadržati prodor naših enot v mesto. Toda niti to ni pomagalo, ker so naše jedinice v naskoku prešle to strahovito zaporo in se prebile v mesto, kjer so pričele z boji. Ko je bilo mesto popolnoma osvobodeno, so se razbojniške, nemške ladje zbežale in se v Benetkah predale zaveznikom.

Ko so nekatere zavezniške sile prišle 2. maja v Trst, da bi uprabele pristanišče za oskrbovanje svojih čet, ki so prodirale proti Avstriji, so Nemci v Trstu držali še dve majhni popolnoma obkoljeni oporišči, eno v mestu, a drugo v okolici mesta. Naše jedinice so likvidirale tudi ti dve oporišči.

Bitko za Istro, Trst, Gorico in Slovensko Primorje so izvajale tabor z nadčloveškimi naporom, hrabrostjo in požrtvovalnostjo naše jedinice brez vsake druge pomoči in položile v bitki za to naše kraje preko 8.000 žrtev. V bojih za Trst so se posebno odlikovali naši mladi tankisti.

«Količine so bile sovražniške sile in ali je sovražnik pošiljal na fronto pojačanja? Kakšne izgube je imel sovražnik?»

Sovražnih strt - plen ogromen

«Po osvoboditvi Trsta je močna nemška skupina, ki je štela preko 16.000 vojakov, poskušala, da se s področja Reke prebije proti Trstu, češ da bi se predala zaveznikom. Jedinice IV. armade so popolnoma obkolile to nemško skupino po načinu «kanes» na manevrskem ozemlju pri Ilirski Bistrici in jo popolnoma razbile 4. 5. in 6. maja, njeni žalostni ostanki pa so se 7. maja predali našim enotam. Tako je bil na področju Istre, Trsta in Slovenskega Primorja popolnoma uničen 67. nemški armadni zbor, ki je štel preko 60.000 vojakov. Ko so naše jedinice prodrele na področje Reke, je sovražnik vrgel iz severne Italije, in sicer iz Vidna, na ta sektor črto 187. divizijo, da bi preprečil prodor naših čet proti Trstu. Na sektorju Reke je bilo poleg te divizije tudi še 237. divizija in del 392. divizije. V teh borbah je imel sovražnik preko 20.000 mož izgube. Naše jedinice so zaplenile ogromne količine vojnega materiala, razna skladišča orožja, municije, hran., nepoškodovane tovarne in ladje delnice na vsem tem po-

dročju. Te operacije IV. armade bodo vpisane v zgodovino naših vojn kot ene izmed najbolj sijajnih po svojem strateškem in vojni političnem pomenu.

«Ali je Trst pretrpel velike izgube?»

«Trst je pretrpel samo delne poškodbe. Gre predvsem za oporišča, v katerih so se Nemci upirali do zadnjega. Ta oporišča je naše to pništvo popolnoma uničilo.»

Tržačani so sodelovali

«Kako je prebivalstvo Trsta sprejelo našo armado?»

«Prebivalstvo Trsta, ki je v samem mestu po večini italijansko, v okolici pa pretežno slovensko, je zelo priščno sprejelo naše jedinice in na različne načine dokazovalo svojo pomoč pri osvoboditvi Trsta. Prebivalstvo je našim četam

prinašalo hrano in jim izkazovalo razne druge usluge. Združene italijansko-slovenske skupine OF v Trstu samem, kar je treba posebno poudariti, so pomagale našim enotam pri zavzemanju posameznih oporišč v mestu, ki so nam jih označili prebivalci Trsta sami. Prebivalstvo Trsta vidi, da je njegovo mesto tesno povezano s svojim jugoslovanskim zaledjem in da je njegov razvoj ter gospodarski napredek Trsta samo v demokratični, federativni Jugoslaviji. Za sedaj je to področje samo pod vojno okupacijo Jugoslovanske Armade, dokler se to vprašanje končno ne reši na mirovni konferenci.

Mihajlovič bo sojen pred vsem svetom

San Francisco 11. maja (Spec. kor. TASS): Jugoslovanski ministar za zunanje zadeve dr. I. Subašić, ki vodi jugoslovansko delegacijo na Konferenci združenih narodov, je v razgovoru z dopisnikom lista «Chronicle» izjavil:

«Ko bo Mihajlovič ujet, bo ustreljen. Mihajlovič je izdajalec. Sojen bo pred vsem svetom. Kot priče bomo pozvali vse, ki bodo hoteli govoriti. Vem, da so že sedanj dokazi dovolj za njegovo smrtno obsodbo.»

Italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor - predstavnik tržaškega ljudstva na poti k oblasti

Prinašamo v glavnem tri dokumente, ki sta jih izmenjali Italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor (CEAIS) in Komanda mesta Trst. Te dokumente lahko imamo za prvi korak tega političnega predstavništva tržaškega ljudstva k oblasti in iz njih je tudi razvidno globoko demokratično priznanje in spoštovanje težnj tržaškega ljudstva s strani Jugoslovanske vojske-osvoboditeljice.

Italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor - Trst 8. maja 1945.

Komandantu Komande mesta Trst tov. generalmajorju Dušanu Kvedru.

Italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor mesta Trst je prevzel politično vodstvo protifašističnega gibanja mesta. Omenjeni odbor so izvolili na konferenci zastopniki sledečih političnih organizacij:

Unità Operaia (U. O.), Osvobodilna Fronta (OF), Partito Comunista Italiano (PCI), Democrazia indipendente italiana, Zveza Slovenske mladine (ZSM), Gioventù Antifascista Italiana (GAI), Slovenska protifašistična ženska zveza (SPFZ), Donne antifasciste italiane (DAI).

Konferenca se je vršila 13. aprila 1945, za časa najhujšega nacističnega terorja in je naravnost plod te borbe, ki je rodila edinstvo in bratstvo vseh iskrenih protifašističnih sil, bediši italijanskih, bodisi slovenskih, v Trstu.

Na tej konferenci izvoljeni Izvršni odbor je na najjasnejši način dokazal svojo politično linijo, ko je uspel predati Komandi mesta na razpologo znatne vojaške sile, v trenutku, ko je Komanda mesta vodila strašno borbo, namreč oboroženi upor v samem mestu.

Medtem ko so formacije IV. Armade in IX. Korpusa jurišale na silne zunanje utrdbe mesta, je Komanda mesta z oboroženim uporom pospešila pad sovražne obrambe in istočasno preprečila sovražniku, da bi v zadnjem trenutku uničil pristanišče, industrije in druge naprave.

S tem je italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor popolnoma izvršil prvo nalogo, katero si je zadal protifašistično gibanje in da bi določil nadaljnje smerice dela so se zbrali 7. maja na plenarno sejo vsi zastopniki protifašističnih organizacij, ki pripadajo odboru. Seje se je udeležil tudi predstavnik italijanske socialistične stranke (PSI).

Plenum je ugotovil, da Italijansko-slovenski protifašistični Izvršni odbor združuje v sebi vse zares delujoče protifašistične sile mesta Trst in ima za svojo dolžnost, da sporoči Komandi mesta, da je treba omenjeni odbor upoštevati kot edini politični organ, ki lahko po svoji sposobnosti in dokazani

povezanosti z ljudsko borbo, prevzame začasno dolžnost osvobodilnega sveta za mesto Trst.

Naloge tega sveta so sledeče:

1.) Omogočiti in zagotoviti čimprejšno demokratizacijo ljudske oblasti. Odstaniti v oblasti vse fašistične in profašistične elemente.

2.) Mobilizirati vse delovne in gospodarske sile Trsta za takojšnjo gospodarsko obnovo samega mesta.

3.) Krepiti in poglobljati bratstvo in enotnost Italijanov in Slovencev, ki je zrasla iz sedanj borbe.

4.) Izvršiti vse priprave za demokratične volitve in tako omogočiti, čim bo položaj to dopustil, vzpostavitev Osvobodilnega sveta Trsta z vsemi pravicami in dolžnostmi pravega zastopnika ljudske oblasti z zakonodajnimi in izvršnimi funkcijami.

Dovolite, da vam ob tej priložnosti toplo čestitamo k zmagam Jugoslovanske Armade federativne demokratične Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita v naši skupni narodno osvobodilni borbi. Pošljamo preko vas borcem in oficirjem JA vse priznanje za zgodovinsko nalogo te Armade med to vojno in posebno pa izražamo globoko hvaležnost mesta Trst za osvoboditev pod Jugoslovansko Armado in ustvarjene predpogoje za izvršitev obnove.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Predsednik: Dr. U. Zoratti

Tajnik: R. Uršič Karel

Odgovor Komande mesta je veliko priznanje

Jugoslovanska armada, Komanda mesta Trst - 8. maja 1945.

Italijansko-slovensko protifašističnemu Izvršnemu odboru, Trst. Protifašistično gibanje mesta Trst je doseglo pod vašim vodstvom velike uspehe in pripomoglo k zmagi Jugoslovanske Armade. Komanda mesta, ki je prevzela upravo mesta, vam z ozirom na gornje ugotovitve pripisuje pravico predstavnosti vsega prebivalstva mesta Trst, tako italijanskega kakor slovenskega in je pripravljena sprejeti vašo ponudbo pomoči za vzpostavitev demokratične oblasti mesta Trst. Zato želimo imeti čimprej možnost neposrednega kontakta z vami, da se sporazumno glede načina vaše pomoči v vidu vzpostavitve nove mestne demokratične oblasti.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Generalmajor: Dušan Kveder

V smislu zgoraj omenjenih nalog je isti Izvršni odbor izdal poziv Tržačanom.

Tržačani!

Z odobritvijo Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora (PNOO) prevzema Osvobodilni svet Trsta začasno iz rok Jugoslovanske armade, to je Komanda

Maribor je osvobojen

Cete Jugoslovanske Armade prodre do črte Kranjska gora - Celovec - št. Iij - Popolnoma uničenih 6 nemških in 11 ustaških divizij

V svojem napredovanju proti Avstriji naše čete gonijo sovražnika; ki še nudi odpor in razorožujejo sovražniške čete, ki se predajajo. Uničene so in ujete so 104., 373., 369., 392., «Prinz Eugen» in «Tiger» divizija, ter ustaška 4., 5., 10., 11., 12., 13., 75., 16., 18., 19. in 20. divizija, kakor tudi vsa policija in orožništvo. Veliko število ujetnikov in vojnega materiala je padlo v rokah naših čet. Osvobodjena so mesta: Maribor, Slovenska Bistrica, Brežice, Zidani most, Skofja Loka, Kranj, Tržič, Radovljica, Bled, Jesenice in več drugih krajev. Tovarne in krajuj in Tržiču so bile obvarovane pred uničenjem.

V borbah in operacijah čiščenja dne 10. in 11. maja je bilo ubitih 2800 in ujetih 15.700 sovražnih vojakov in oficirjev, med njimi nekaj generalov. Poleg velike količine orožja in drugega materiala je bilo zaplenjeno 240 topov, 11 tankov, 800 avtomatskih orožij, 1250 strojn in 39 letal. (Beograd, 13. maja)

V borbah za Zagreb od 5. do 10. maja je naša I. armada zadala sovražniku sledeče izgube: 11.000 mrtvih, 16.000 ujetih vojakov in oficirjev, zaplenjenih pa je bilo 192 topov, 520 strojn, 750 lahkih strojn, 200 minometov, 253 kamionov in avtomobilov, 3 tanki, 7 letal.

V svojem napredovanju proti Avstriji so naše čete dospеле na Sent Iij. To pomeni, da so v klesah črte Kranjska gora - Celovec - vse nemške sile in vse ustaške formacije in drugi izdajalci, ki so južno od te črte.

Pogodba med SZ in Poljsko ratificirana

MOSKVA, 12. maja: Prezidium Vrhovnega Sovjeta SSSR je ratificiral Pogodbo o prijateljstvu, medsebojni pomoči in povojnem sodelovanju med Zvezo sovjetskih Socialističnih Republik in Poljsko republiko, ki je bila 21. aprila 1945. leta podpisana v Moskvi.

mešanega prebivalstva spoštovanje pravic vseh meščanov, katerikoli narodnosti pripadajo. Samo tako se odpirajo Trstu široka obzorja kulturnega procvitanja. V nasprotju z mračno fašistično preteklostjo, kjer so se razvijali živinski nagoni, mora Trst postati nositelj človečanske ideje in delavnosti. V tej obliki lahko postane most med vzhodno in zapadno kulturo.

Tržačani!

Zavedamo se velike odgovornosti, ki si jo nadevamo. Zavedamo se odločilnega pomena tega dogodka za bodočnost Trsta. Zavedamo se naloge, ki jo ima in ki jo bo imel Trst v okviru vseh demokratičnih in miroljubnih sil.

Prevzemamo to odgovornost, ker imamo rešitev tržaškega problema s tem, da bo Trst avtonomno mesto v demokratični federativni Jugoslaviji za najboljše in mislimo, da daje Trstu najboljše izgleda.

Prevzemamo to odgovornost, ker smo dobili za to rešitev tržaškega problema odobrenje odgovornih krogov demokratične Jugoslavije. S te strani smo dobili vsa jamstva za kar največjo pomoč našim naporom, da bi vzcvetelo avtonomno mesto Trst v okviru demokratične federativne Jugoslavije.

Prevzemamo to odgovornost, ker smo v tem trenutku edini, ki morejo in zato tudi morajo zbrati okoli sebe vse miroljubne, demokratične in protifašistične sile mesta, tako slovenske kakor italijanske.

Trst je bil vselej enota s svojim zaledjem. Samo v obliki, ki smo jo mi prikazali, je možno zagotoviti to povezanost z zaledjem.

Mnenja smo, da je vsaka druga rešitev tržaškega problema neumestna. Posebno pa odbijamo rešitev tržaške avtonomije izven demokratične in federativne Jugoslavije. Takšna rešitev ni in ne more biti v interesu iskreno demokratičnih sil. Povdarjamo, da je vsaka druga rešitev tržaškega problema, razen one avtonomnega Trsta v okviru demokratične in federativne Jugoslavije, samo želja onih, ki odkrito ali skrivaj težijo po fašizmu.

Tržačani!

Pozivamo vas k sodelovanju, pozivamo vas, da podprete z vsemi sredstvi napore za takojšnjo gospodarsko in socialno obnovo. Pozivamo vas, da mobilizirate vse sile v borbi za uničenje vseh ostankov pretekle fašistične oblasti, da bi zgradili resnično demokratično in ljudsko oblast!

Pozivamo vas, da zberete vse sile za borbo, ki bi mogla oživeti kulturno življenje, ljubezen do domovine in svobode na osno-

309.660 nemških vojakov in 31 generalov ujetih

Moskva 11. maja: Od Sovjetskega obveštelnega urada. Operativno poročilo za 11. maj.

11. maja se je nadaljevala predaja enot kurlandske skupine nemških čet četa Leningrajske fronte. Od 9. do 11. maja se je predalo 133.000 nemških vojakov in oficirjev ter 14 generalov.

Vojni plen obsega: 75 letal, 244 tankov in motoriziranih topov, 948 poljskih topov, 323 minometov, 2932 strojin, 41.310 pušk in brzostrelk, 130 oklopnih avtomobilov, 3478 kamionov, 215 traktorjev in vlačilcev, 223 radiopostaj, 3332 vozov z vojnim materialom, 11.280 konj.

Cete Leningrajske fronte so zasedle Kurlandski polotok in prišle na obalo Rškega zaliva in Baltskega morja.

Cetam III. beloruske fronte se je predalo skupno preko 20.000 nemških vojakov in oficirjev ter trije generali.

Na morški kosi Putziget Nehrung, severovzhodno od Gdinje, se je nadaljevala predaja nemških čet. Od 9. do 11. maja se je predalo 35.000 nemških vojakov in oficirjev

ter 7 generalov. Čete so zasedle otok Bornholm.

Cete I. ukrajinske fronte so 11. maja zasledovale nemške čete gen. feldmaršala Schernerja, ki se upirajo kapitulaciji, in med svojim napredovanjem zavzele na češko-slovaškem ozemlju mnoga mesta. Čete fronte so se na področju Chemnitz in Rokičanov sestale z ameriškimi četami. Od 9. do 11. maja so čete fronte ujele 121.660 nemških vojakov in oficirjev in 7 generalov. Na letališčih so čete fronte zaplenile 272 letal.

Prvi kongres madžarskih demokratičnih organizacij v Romuniji

BUCAREST, 12. maja: List «Scanteia» poroča, da se vrši v Kludzu (severna Transilvanija) prvi kongres madžarskih demokratičnih organizacij, ki predstavljajo zvezo madžarskega ljudstva. Kongres bo trajal nekaj tednov in se bo pečal z gospodarskimi, pravnimi in upravnimi problemi. Romunski propagandni minister Constantinescu je poslal kongresu svoje brzojavne pozdrave.

Nad Japonsko se zbirajo temni oblaki

Super-trdnjave nad Japonsko

(London, 12. maja) Super-trdnjave minirajo že 6 tednov vodje okoli Japonske, kar ovira aktivnost japonske ladje. Vsaka letelca trdnjava nosi po 10 tón. min S paraliziranjem prometa se kopiči vojni material v pristaniščih; tako je pristanišče v Osaiki natrpano z materialom, kar tvori odlično cilj za napade drugih letelcev trdnjav. — Včeraj so bile napadene naprave na sanem Japonskem otočju. Na Filipinih so se Amerikanci izkrcali na novem kraju severno obale otoka Mindanao.

Odhod Amerikancev iz Evrope na daljnji vzhod

Jutri prično pošiljati ameriške armade z evropskega bojišča na Daljni vzhod. Kot je bilo že prej objavljeno, ostane v Evropi samo garnizon od približno 400.000 vojakov.

S tem v zvezi javlja dopisnik londonskega «Timesa» da so vse ameriške sile v Evropi postale čete generala Mac Arthurja.

(London, 12. maja)

vi enakosti med narodi. Pozivamo vas, da razvijete kulturno gibanje na osnovi velike človečanske ideje, ki jo je skušal fašizem vselej slabiti in uničiti.

Zivel avtomatni Trst v okviru federativne demokratične Jugoslavije.

Zivela Jugoslovanska Armada, ki je pod genialnim vodstvom Maršala Tita osvobodila Jugoslavijo, osvobodila Trst in ustvarila pogoje za popolno uničenje vseh fašističnih ostankov ter za olajšo in povratek blagostanja v novem Trstu!

Smrt fašizmu!
Svoboda narodu!

Osvobodilni svet Trsta

Predsednik:
Dr. Umberto Zoratti
Tajnik:
Rudi Uršič - Karel

Amerika naj prekine odnošaje s Frankom

Ameriški listi so ponovili zahtevo, da ZDA prekinejo odnošaje s Frankom in podpro španske republikance.

(Beograd, 11. maja)

Angleško priznanje Rusiji

LONDON, 12. maja: V komentarnju predaje Nemčije piše «Daily Express» v svojem uvodniku sledeče: «Pri vašem zborovanju se mora napiti Rdeči Armadi. Angleškega naroda ni treba posebej opozarjati na doprinos, ki ga je doprinesla Rdeča Armada za zmago in spominjati na trpljenje, ki ga je prestala Rusija. Angleški narod ve in ne bo nikdar pozabil, da je bila vsaka bomba, ki je padla na Stalingrad, prihranjena angleškim mestom».

30.000 manifestantov v Rimu pred poslanstvom Sovjetske Zveze

Rim: V Rimu so se vršile ob kapitulaciji Nemčije velike manifestacije. Manifestacij se je udeležilo okoli 30.000 članov komunistične, socialistične in krščansko-demokratske stranke. Manifestanti so nosili napise «Zivela Rdeča Armada!», «Zivela Rusija!», «Zivela maršal Stalin!» Manifestanti so šli pred poslaništvo Sovjetske Zveze.

(Beograd, 11. maja)

V Milanu čistijo temeljito

MILANO, 12. maja: Število fašistov, ki so jih v Milanu aretirali partizani in jih izročili zvezniški policiji, je do 5. maja doseglo dvatisoč oseb. Partizani so justiciirali v Milanu 406 fašistov.

RADIO TRST

Program za nedeljo, 13. maja:
12: Lohka glabana ploščah;
12.15: Radioporočila v slovenščini;
12.30: Koncert pod vodstvom maestra Cergolija; Radioporočila v italijanski; 13.30: glasba; 14: otroški kotiček; 17: oglaš; 17.10: ura za vojsko; 18: zbor harmonik Zecutti; 18.25: «Doživljaj na polovanju» od Roberta Bracca; 19: Radioporočila v slovenščini; 19.15: orkester pod vodstvom maestra Erlach; 20: signal ure in radioporočila v italijanski; 20.15: govor komandanta Brigate d'Assalto Garibaldi «Trieste»

Štab repatriacije vojnih ujetnikov in internirancev za Slovenijo

ODLOK

V bodočih dneh bo prispelo večje število izseljencev vojnih ujetnikov, internirancev in drugih vojnih žrtev — ki jih je okupator preganjal iz njihovih domov. Tem žrtvam fašističnega nasilja brez ozira na narodnost so vse naše civilne oblasti dolžne nuditi vsako pomoč. Da se prepreči morebitno širjenje nalezljivih bolezni in da bo mogoče nuditi organizirano pomoč

ODREJAMO

1. V vsaki vasi kjer se pojavijo begunci naj se odloči za njih nastanitev prostore ločene od ostalega prebivalstva. Iz teh prostorov se begunci ne smejo odstraniti od odhoda. Iz zdravstvenih razlogov je strogo prepovedan vsak kontakt s civilnim prebivalstvom. Ta kontakt mora preprečiti narodna zaščita.

JUGOSLOVANSKA ARMADA
Komanda mesta Trst

ODREDBA ST. 13

Na območju Komande mesta Trst so razveljavljeni vsi zakoni in vse odredbe bivših fašistično-nacističnih režimov, ki določajo rasno, nacionalno in družabno neenakopravnost pripadnikov semitske in drugih nearijskih ras.

Ta odredba ima retroaktivno moč.

Trst, 12. maja 1945.

Komandant mesta Trst
generalmajor: DUŠAN KVEDER s. r.

POKRAJINSKI NARODNO OSVOBODILNI ODBOR
ZA SLOVENSKO PRIMORJE

ODLOK

Cl. 1. — Vsa imovina nemškega rajha in njegovih državljanov, nadalje vsa imovina oseb nemške narodnosti z izjemo Nemcev, ki so se borili v vrstah NOV in POJ Jugoslovanske Armade ter zaveznikov, kakor tudi vsa imovina vojnih zločincev in njihovih pomagačev, se stavi pod zaporo in začasno upravo za to pooblaščenih organov.

Cl. 2. — Vsa zapuščena imovina vseh oseb kakršnekoli narodnosti pride pod začasno upravo in se bo upravljala kot zaupano premoženje do ugotovitve pravih lastnikov.

Cl. 3. — Vsi pravni posli fizičnih in pravnih oseb, omenjeni v Cl. 1. med seboj, ali s tretjimi osebami so neveljavni in nični brez predhodne odobritve Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje.

Cl. 4. — Ta odlok stopi v veljavo z dnem objave.

Za tajnika: Predsednik:
dr. BOGDAN BRECELJ l. r. FRANCE BEVK l. r.
V Trstu, dne 11. maja 1945.

POKRAJINSKI NARODNO OSVOBODILNI ODBOR
ZA SLOVENSKO PRIMORJE

ODLOK

Cl. 1. — Slovensko Primorje se deli na: Goriško okrožje, Tržaško okrožje in avtonomno mesto Trst.

Cl. 2. — Meja med Goriškim in Tržaškim okrožjem poteka na meji med dosedanjima okrožjema za Srednjo Primorsko in Severno Primorsko ter med dosedanjim okrožjem za Južno Primorsko s sledečimi spremembami: ozemlja bivših občin Devin-Nabrežina in Zgonik v Komenskem okraju, kakor tudi okraj Sežana z izjemo ozemlja bivše občine Stanjel pripada Tržaškemu okrožju. Od Ajdovsko-vipavskega okraja pripade Tržaškemu okrožju ozemlje bivše občine Stjak. Podnanski okraj se vključi v Tržaško okrožje.

Cl. 3. — V roku dveh dni skličejo dosedanja okrožni izvršni odbori, ki pridejo po gornji razmejitvi v sestav določenega novega okrožja, skupno sejo, na kateri izvolijo nov Okrožni izvršni odbor. Člani dosedanjih okrožnih izvršnih odborov, ki so izvoljeni v krajih, ki pri novi razmejitvi ne dele usode sedanjega okrožja, se udeležijo seje in volitev Izvršnega odbora tistega okrožja, kamor bodo njihovi kraji po novi razmejitvi priključeni.

Cl. 4. — Ta odlok je obvezen takoj.

Za tajnika: Predsednik:
dr. BOGDAN BRECELJ l. r. FRANCE BEVK l. r.
Trst, dne 12. maja 1945.

Prva pomoč Trstu

Dolga kolona kamijonov je vozila skozi Dalmacijo dalje proti severu. V Hrvaškem primorju in Istri smo se vozili mimo porušeni in požgani vasi ter srečevali vesele ljudi. Gbrazi so jim žareli od sreče, vsaka kmetinja je izdajala njihovo notranje razpoloženje: svoboda je tu, končno po dolgih letih!

«Zdravo tovarisi!» so nam klicale od sonca ožgane žene in dekleta, ko so drveli naši avtomobili mimo njih. «Kam se vam mudi, da tako hitro vozite?» Tovarisi na težko naloženih kamijonih so jim samo mahali v pozdrav in oddrveli dalje.

Nam pa se je mudilo. Čimprej motamo priti v Trst! Okupator in italijanski izdajalec so v času svoje strahovlade Trst gospodarsko uničili. Ljudje niso dobili hrane. Toda ne samo to, Nemci so jim odvzemali celo tisto, kar so imeli. Ko so odšli iz Trsta, so si ljudje oddahnili, sedaj se ne bo treba več bati nemške lakomnosti.

Kamijoni so se vedno bolj blizili Trstu. Soferji so komaj čakali, kdaj bodo zagledali pred-seboj morje in mesto. Večina izmed njih je doma lukaj na Primorskem, nekateri so celo Tržačani. Bili so dvakrat srečni. Ne same zato, ker gredo domov, ne, oni vozijo celo darila s seboj. Darila Jugoslovanskih narodov izmučenemu Trstu! Darila tistemu Trstu, kjer so si po dolgih desetletjih Italijani in Slovenci bratovsko segli v roke ter se odločili pomesti z vsem, kar je do sedaj kalilo njihovo mirno sožljje.

Soferji so vodili svoja vozila po serpentinah v tržaška predmestja. Vsak je čutil na sebi pogled ljudi, ki so stali na pločnikih in opazovali kamijone. Vsak si je mislil pri sebi: «Jaz vozim meso, jaz krompir, jaz konzerve in jaz moko, moko, iz katere bomo v Trstu mesili nov kruh za vse dobre Tržačane».

Komijoni so se ustavili na trgu v Trstu. Nekaj manj kot 80 jih je bilo. V vseh je bila hrana za tržaško prebivalstvo. Prva pomoč iz Jugoslavije.

Tržačani so se zbrali okrog kamijonov in hvaležno gledali naše vojske, ki so takoj začeli z izlaganjem. Vsak je hotel osebno izraziti svoje misli in svoje začudenje nad našimi ljudmi. Čudili so se skrb, ki jo nova oblast posveča Tržačanom. Vedeli so, da je bilo treba premagati tisoč zaprek, preden so si kamijoni prispeli v Trst. Okupator je pri svojem umiku porušil skoraj vse mestove in ceste.

Soferji so se zapletli v prisrčen razgovor z ljudmi. Tisti, ki so doma iz Trsta, so se zanimali predvsem za življenje v Trstu in hoteli vedeti vsako malenkost. Vsi skupaj pa so občudovali ljudem, da se bodo kmalu vrtni iz Jugoslavije s polnimi kamijoni in pripeljali s seboj še nove tovarise. Naši ljudje ne bodo nikoli pozabili Trsta. Trst bo kmalu spoznal, kako življenje ga čaka v demokratiški federativni Jugoslaviji!

Goličnik

Prva italijanska slovenska kulturna prireditev v osvobojenem Tršču

Pred petimi leti so v Tršču ugasnile luči. Tema je naznanila strašno vojno, ki nam je zadajala tako težke udarce, da se danes čudimo kako da jim nismo podlegli.

Letos 9. maja zvečer je osvobojeno mesto zopet zažarelo v popolni razsvetljavi. Ulice so razsvetljene in ljudstvo živahno vrvi po njih še v poznih večernih urah. Na glavnem trgu visi prekrasna velika zvezda. Zarnice razsvetljejo rob peterokrake zvezde, nad njo na ploščadi zastave: italijanska, jugoslovanska in zavezniške. Zvečer je bila v na novo prebujenem mestu kulturna prireditev. Množica je naplavila gledališče, kjer so borci 31. Divizije z recitacijskimi, pevskimi in dramskimi točkami prikazovali življenje v borbah za svobodo. Silno je presunila občinstvo dramskizacija Borove pesmi «Žrtvam». Črno oblečena mati ki kliče v gozdne ti-

šine padlega sina partizana, je spomnila gledalce na nesteto mater iz Trščia: italijanskih in slovenskih, ki danes žalujejo za svojimi sinovi, kateri so padli za svobodo. Ob koncu točke se je vsa dvorana z globokim spoštovanjem dvignila, da počasti spomin padlih žrtev. V svetlanem molku so se vsi poslušalci zakleli, da jih bodo masčevali s tem da bodo pomagali uničiti poslednje ostanke fašizma, in da bodo razkrinkali vse tiste fašiste, ki nas probelečeni v demokratične plašče skušajo ovirati na poti k obnovi domovine, na poti k redu, miru in blagostanju.

V odmoru je godba zaigrala venček narodnih in partizanskih pesmi, potem pa so nastopili tržički igralci. Množica jih je z navdušenjem pozdravila. Na svobodni oder so prvič stopili igralci iz tržičkega italijanskega ljudstva, domači nadarjeni talenti. Zlasti velik uspeh je dosegla in žela tovarišica Mattijussi ter tovariši Fumi, Panisusat na našem gledališkem odru. Za zaključek je orkester tržičkih igralcev, ki so po večini delavci v ladjedelniški in tekstilni industriji, zaigral kvejak lnejak veselih. Tržič je prvo kulturno prireditvijo znova dokazal, da hoče kakor prej v borbi, tudi zdaj v miru najtesneje sodelovati s tisto vojsko, ki mu je prinesla svobodo in ki mu zagotavlja srečnejše življenje v demokratični Jugoslaviji.

Roži Handus

Zahvalne maše v Beogradu

Beograd: Po vseh beograjskih cerkvah so se vršile včerajšnje zahvalne molitve za konec vojne.

Razdeljevanje mesa

SEPRAL javlja da s 13. t. m. pričneta oddaja mesa, prenotiranim pri prodajalcih skupin V, VI, IX, X, XI in XII. Delež se bo po 100 gramov mesa s leda s kosmi po odzemu št. 136 karte za mesano blago, ki je zdaj v prometu.

V te svrhe bodo imeli mesarji odprto od 7. do 12. ure.

Cene na drobno: Zmrzlo meso s kostjo I. in II. presek 50 lir na kg., III. presek 39 lir na kg.

Razdeljevanje kondenziranega mleka

SEPRAL javlja: 14. t. m. se bo pričela oddaja skateli 385 gr. glajenega mleka (kondenziranega), doč občine Trst izpod enega leta, ki se umetno doji.

Razdelitev se bo vršila pri tvrdki F.lli Postir, via Pascoli 10, proti odvzemu posebnega bona, ki ga bo izdajal «Ufficio Anonario Comunale», via Rettori 2, soba 201 — po pregledu rojstnih listov in dodatnih bonov za sladkor, ki so bili izdani za umetno dojenje istim. Oddaja se bo završila 18. t. m.

Razdeljuje se prepečenec za otroke

Javljamo, da bodo prebivalci mesta Trst lahko dobivali prepečenec za deco od 0 do 3 let tudi v mesecu maju za uporabo listka «di prenotazione» XLIV in boni od 150 do 154 karte za mesano blago. Podrazumeva se, da se prepečenec lahko dobi namesto kruha.

Potrti globoke žalosti nar nanjamo tužno vest, da nas je 11. t. m. za vedno zapustil v 48. letu starosti naš preljubljeni so-prog, oče oz. tast

RAFAEL BELTRAM

trgovce

Za pokojnim žaluje neotolajljiva vdova FRANCESKA roj. MACUZ, svin BORIS, hčerka DANICA s soprogom UGOM GUGLIELMINETTI, sorodniki in prijatelji.

Pogreb se je vršil v Gorici.

Radiotelegrafisti!

PODRUŽNICA TANJUG-a za Slov. Primorje potrebuje več perfektnej radiotelegrafistov, ki sprejemajo Morse na sluh. Prijave se sprejemajo v Ljudskem domu (Casa del popolo), III. nadstropje, soba št. 186.

Jevgenij Petrov:

Vojaški dnevnik

V zgodnji spomladi leta 1941 me je «Izvestja» poslala kot zastopnika sovjetskega tiska na lajpeški velesej.

Imam to srečo, da dosti potujem po svetu, dobro poznam Ameriko in Evropo, a leta 1928 sem tudi precej časa živel v Berlinu. Tega leta se je Evropa že precej dvignila in rane prve svetovne vojne so se že zacelile. Tudi Nemčija, ki je ameriškim denarjem dvignila svoje gospodarstvo, je dajala vtis žive in poslovne dežele. Z naglico je zbiral sile. V Berlinu so se zidale nove sodobne hiše. Gledališča niso občutila pomanjkanja v dohodkih, niti v dramskih časopisih. Književna založbe so na veliko izdajale nemško in inozemsko književnost, kinematografija se je zelo hitro razširjala. V tem času se je mogla pogotovati za prvo mesto v Evropi, če že ne za svetovno.

Nasproti nam, ruskim sovjetskim ljudem so se Nemci lepo ponašali. Spominjam se, kako sem se nekoč na potu iz Münchena v Berlin z strojnikom I. razreda in sprevoznikom kurirskih vlakov celo noč

pogovarjal. Bil je to zelo dostojen, spoštovanja vreden in čist starček. Po obrazu bi sodil, da rad pije pivo. Nekoliko časa me je ogledoval, a potem pa vprašal: «Z Leninovega carstva?» — «Da», sem odgovoril in začela sva se pogovarjati. O čem lahko celo noč govorita dva popolnoma nepoznana človeka, mlad Rus in stari Nemec, slučajna soseda kupeja? Naravno, o svetovni politiki, o odnošajih Nemcev nasproti Rusom in Rusov nasproti Nemcem, o Wilhelmu II. in o revoluciji, o Versajlu in o Amerikancih in o tem, kako je bila strašna vojna in o tem, kako strašno je bila Nemčija poražena in o tem, kako bi bilo lepo, da se vojna nikoli več ne bi ponovila itd. itd.

V splošnem je bil to precej nevezan pogovor, dveh srednjih mešanov iz dveh velikih držav, ki se slabo skladata v svetovni politiki. Bili smo diletanti v politiki, kakršni smo pač bili, toda mi smo vendar predstavljali javno mišljenje svojih dežel.

— Dvigajoč kazalec — mi je rekel starček, Zapomnite moj dra-

gi prijatelj, vsa nesreča Nemčije je bila v tem, da je bil Wilhelm porinil v vojno z Rusijo. Bismarck je bil pameten človek in on je govoril, da se Rusijo ne sme kregati. Wilhelm je bil neumen človek in se je začel vojskovati z Rusijo. Ne vem, ali sem pameten, ali pa neumen. Sem pač navaden Nemec. Ne pripadam niti eni od vseh teh strank, toda po prepričanju sem nacionalist. Povejte vam, z Rusijo je treba biti v prijateljskih odnosih, neodvisno od tega, kdo je tamcar ali pa boljševeki.

S starčkom sem se pogovarjal do jutranje zore. Izgledalo je, da ni bilo teme, katere se nisva dotaknila. Sedaj se spominjam: Nisva govorila o Hitlerju. Starček, pa tudi jaz sem se slišal o tem človeku. Njegova škandalozna popularnost je že tedaj bila velika. Toda mi ga v tem času in v tej meri nismo vzeli resno, še na pamet nam ni prišlo, da govorimo o njem, kot o neki resni, politični pojavi.

In evo, preteklo je vsega trinaest let in jaz odhajam v Hitlerjevo Nemčijo.

II.

Ze v vagonu nemškega vlaka mi je bilo jasno, da Nemčija sploh n podobna tisti Nemčiji, ki sem jo videl in spoznal do prihoda Hitlerja

na oblast Od spalnega vagona «Mitropa» (nekadaj je bil to vzor čistote in opreme), je ostalo le še samo razkošno ime. Polirana oprema v vagonu je bila opraskana, tla zamazana, od kupejskih vrat se je odločilo dolga kovinasta sipka in do rane bi opraskala tistega, ki bi se ji neoprežno približal. Konduktor je pokimal z glavo, se dotaknil sipke s prstom, napravil neuspešni poizkus, da jo s pomočjo nožiča spravi v red, potem je pa kar mahnil z roko. Vseeno... Na koncu nas je konduktor še ogoljufal za nekoliko mark, dvomim da bi se tak slučaj zgodil v predhitlerjevi Nemčiji.

Nikakor se pa ni moglo zgoditi v stari Nemčiji to, kar se mi je zgodilo v pristojnem berlinskem hotelu v Friedrichstrasse. Da se je to zgodilo neki drugi osebi, bi ne mogel verjeti!

Iz moje sobe v hotelu so mi neramno in presto ukradli klobaso, fund in pol moskovske klobase in blebec.

Na obmejni postaji sem naletel na nesača z belim trakom na poki z napisom «P» (bo Poljak, «nižje rase») človek razcapan, z izmučenim sivim obrazom in očmi so mu govorile, da je preklel vse (nikoli ne bom pozabil teh oči). Hotel mi je poljubiti roko, ko sem mu dal dve marki. To je bil suženj.

Potem smo še videli sužnje na celi poti do samega Berlina. Bili so to ujetniki, v glavnem Francozi v beretah, v rdečih kapicah in nekadaj dobrih sinjelnih grahaste barve. Sedaj so bili sinjeli razcapani in umazani. Ujeti sužnji so delali svoja dela počasi, s krvavimi žulji na rokah.

Evro Berlin. Postaja Friedrichstrasse. Unter den Linden. So še vedno iste. Monumentalna poslopja. Ista poslopja. (To je bilo še par dni pred velikim angleškim bombardiranjem, ko se je porušil center mesta). Trgovske izložbe, splošne z možkimi in ženskimi modnimi stvarmi, cigarete, klobuki, barvanimi prospekti prekomorskih petcvanj. Restavracije in pivnice, tiste iste restavracije z marmornatimi stolčki in kartonskimi krožniki za piske kozarce. Isti prometniki, ki urejujejo ulčni promet. Z eno besedo, to je bil stari Berlin. Toda prvi vtis je trajal le nekaj minut. Takoj, kakor na fotografirski plošči, spušeni v močan afiks, so začele risati druge konture do tedaj še neznane Nemčije-Nemčije, ujeete za vrat od morilske roke Hitlerja.

Vse ulice so bile smetne in umazane. Nisem mogel verjeti svojim očesom. Blato v Berlinu. Sveži vetrček je brez vsake ceremonije širil

po ulicah Berlina oblake prahu. Mimoidoči so si ves čas brisali oči. Kakor na vasi. V trgovinah se ni moglo ničesar kupiti. Izložbe so predstavljale brezobzirno cinično dekoracijo. Za prazniki predali, v praznih trgovinah so sključeno stali stari gospodari in njihove žene. Sel sem v lepo in fino trafiko kjer je bila velika reklama in sem mislil, da bom dobil najmanj 20 vrst cigaret. Sklonjeni so mi pokazali na plakat: «Razprodano». Na moje vprašanje, kdaj ne bo blago razprodano, se je gospodar samo žalostno nasmehnil.

V pivnicah in restavracijah je bilo pusto. Posebnost te pusto se poskusil kasneje na lastnem želodcu v Laipzigu, kjer nisem mogel vst dan najti nobene jedi, čeprav sem nosil karte za hrano s seboj. Prometniki in svetleči signali, ki so regulirali promet, so predstavljali ravno tako dekoracijo, kakor izložbe. Po ulicah premetá skoraj ni bilo. Samo včasih si videl kakšne vojaške ali službene vozove, ki porabljajo male benecine. Težko so vozili in grozno so škripali stari berlinski avtobusi, posebno glasno so bili pred postajami, ko so jih zavirli.

To so ljudje — to je glavno.

(Dalje prihodnjé!)

agroforest

s.r.l.

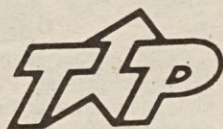
**IMPORT
EXPORT
ZASTOPSTVA**

TRST

tel. 631002, 61242, 61060
Ulica Geppa 9
telex: 460134 agrof

GORICA

Ulica Trieste 160
Tel.: 0481/20982

IMPORT - EXPORT

**ZAŠČITNA SREDSTVA ZA POLJEDELSTVO
KEMIKAJIJE IN BAZNA KEMIJA**

teknoprogres s.r.l.

Sedež:

GORICA

Ul. Duca d'Aosta 146
Tel: 0481/34763, 84776
Telex: 460655

Filiala: **TRST**

S. PELIKAN & Co. s. n. c.

TRGOVINA Z LESOM EVROPSKIH VRST IN EKSOTI

TRST - Lesno skladišče - Scalo legnami
Tel. 820-030 - 820-023
Telegr.: PELIKAN TRIESTE
Telex: 660603

PROIZVODNJA — UVOZ/IZVOZ — PREDSTAVNIŠTVA

hobles SPA

SPETER OB NADIZI (SAN PIETRO AL NATISONE)

Tel. 0432/727321 - 727286
Telex: 450504 HOBLES I

Posluje tudi po
goriškem in tržaškem
avtonomnem računu

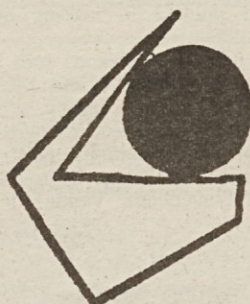
TRAD TRIESTE

Kompletne avtomatizirane linije
in posamezni stroji za industrijo pohištva

Repromateriali in proizvodi za
splošno industrijo s kompletnim servisom

TRST — Ul. Cicerone 8 — Tel. 68-812 - 69-489 - 630-336
Telegram: TRAD TRIESTE Telex: 460187 TRADEX

KONZORCIJ

gometal

GORICA — Korzo Italia 205
Tel. 32-980 - 87-042
Telex: 461152 GOETAL

kooperacije - import - export

Kodermac Luigi Suco

**ŠPEDICIJA IN MEDNARODNI PREVOZI
34170 GORICA**

Uprava: UL. ALVIANO 56 — Tel. 83411

Urad za promet: Terminal S. Andrea-Štandrež
tel. 21131-32-33-34, teleks 460119

**GORIZIANA
EXPORT** S.R.L.

34170 GORICA — Ul. Terza Armata 165

Tel. 20111 — 20112 — 20728
Telex 460694 MIKLUZ I

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

**SCORIANZ
SERGIO**

**PODGORA (GORICA)
Ul. IV Novembre 24**

FRIUL EXPORT IMPORT-EXPORT-RAPPRESENTANZE
s.r.l.

VIDEM - TRST

Sedež 33100 Videm - Ul. Adige 27/7 - tel.: (0432) 282967
Podružnica 34135 Trst - Scala Belvedere 1
Tel.: (040) 43713/4 - Telex: 460319 - FRIEX

C.G.R.

SPLOŠNA TRGOVINA IN ZASTOPSTVA

D.Z.O.Z. - Uvoz-izvoz
Telefon: 61579 - 69316 - 69558
Teleks 460559
TRST - Ulica Geppa 9
P.P. 185

Filiala GORICA:
Piazzale Martiri per la Libertà d'Italia 5

FARCO

s.r.l.
FINE CHEMICALS

34132 - TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel.: (040) 65134/5
Tx: 461012

**KEMIJA
FARMACEVTIKA**

Filiala GORICA: UL. TRIESTE 160 - TEL. (0481) 20769

S. R. L.

IMPORT-EXPORT

TRST/TRIESTE - UL. GHEGA 2
TEL. (040) 64535 - 64449
Telex 460517 TECHNIA I

helvetius

TRST
Trg Libertà 3 — Tel. 040/65577
Telex: 461109 HELTS - I

FILIALA:
GORICA — Ul. Trieste 160
Tel.: 0481/20982

UVOZ - IZVOZ MEDICINSKE OPREME IN MEDICINSKIH
POTREBSČIN ZA ENKRATNO IN VEČKRATNO UPORABO.

Ekskluzivisti firme »LIMA« za cementirane in necementirane endoproteze
iz jekla ali titana — osteosintetski material sistem A. O.

Ekskluzivisti firme »KIMAL - ARROW« za posebne endovenske katetre za
anestezijo, rentgen in kardiologijo.

RESIM

ZASTOPSTVA
UVOZ-IZVOZ

Ulica Cicerone 8
34100 TRST P.P. 101
Telefon: 61-241 — 61-478
62-112 — 62-995
Telex 460561

Filiala:
Korzo Italia 205
34170 GORICA
Telefon (0481) 30840

SIAT

SERVIZIO TECNICO INDUSTRIALE

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

TRST,
Ul. F. Severo 21 - tel. (040) 62176

Filiala v GORICI:
Korzo Italia 205 - tel. (0481) 87213

TRIMAC

s.r.l.
IMPORT - EXPORT

Tel. 211-732 - Telex: 460405 - OPČINE - Ul. Nazionale 28

Zastopstva: CMS - ZOGNO
BIESSE
S. CREMONA
OLM
OLIMPIC
GIBEN - IMPIANTI

OPREMA
ZA LESNO
INDUSTRIJO

OMNIA COMMERCE

di S. SAVARIN

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

TRST - Ul. F. Severo 21
tel. (040) 631301 - 631880
telex 460129 OMNIAC I

POMORSKA AGENCIJA

Mediterranea

s.a.r.l.

TRST - Ul. Milano 4/1
Tel. 040/7369

Telex 460087 MEDMAR I
Telegr. MEDIMARE

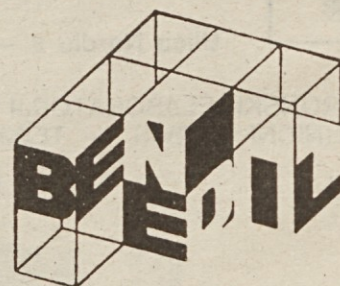
Novi prodajni center
aparatorov in materiala za
zobozdravnike
in zobotehniko

TRST
UL. DEL LAVATOIO 2/b
TEL. 040/60-729

GRADBENO PODJETJE

BENEDIL

S.p.a.

ČEDAD - Ulica Manzoni 14 - Tel. 0432/730-614

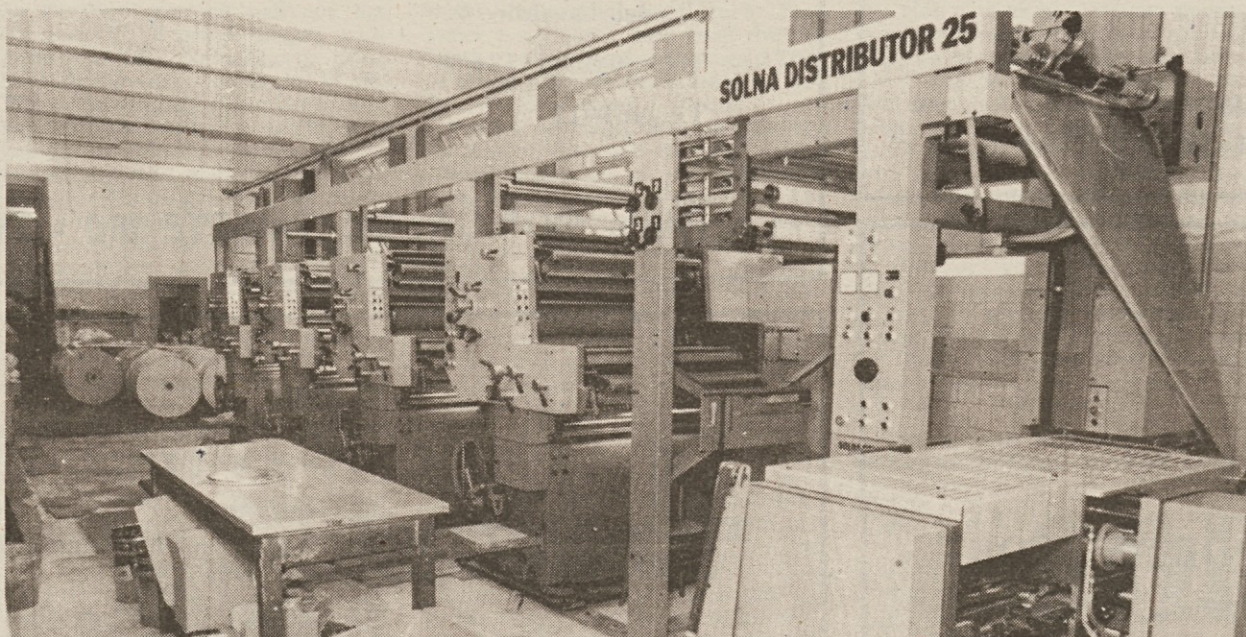
Postopek tehnološke preosnove, ki se je začel s prehodom na mali format, se nadaljuje

Primorski dnevnik se je prav ob 40-letnici odločil za prehod na novo tiskarsko tehniko

IVAN FISCHER

Ni še dve leti, odkar je Primorski dnevnik začel izhajati na majhnem formatu. Odločitev je bila sad daljše razprave v redakciji in v bistvu prvi korak na poti k tehnološki preosnovi, ki se bo zaključila tam nekje konec prihodnjega leta. Prehod na tabloid ni bil samo prehod z velikega formata na manjši, ki je po našem mnenju bolj pripraven za branje, zato da smo opustili velik format smo morali tudi zamenjati rotacijo, katere letnica rojstva je segala tam v začetku stoletja in za katero je bilo po tolikem času skoraj nemogoče najti nadomestne in rezervne dele, ki so bili nujno potrebni, zato da se je stroj lahko še naprej vrtel noč za nočjo. Tovariši v rotaciji so morali dan za dnem skrbeti za to, da so ročno izdelovali obrabljene dele, da je Primorski dnevnik redno izhajal. Skratka, s staro rotacijo, s starim Albertom, kot ga je marsikdo imenoval, ni bilo več mogoče naprej. Zato je padla zgodovinska odločitev: zamenjali bomo rotacijo in čimprej, kakor hitro bo to mogoče, bomo zamenjali tudi stavnico, ki je imela v bistvu iste probleme, ki jih je imela rotacija. Poleg tega pa je sedanji sistem stavljanja časopisa počasen, okoren, ni več v koraku s časom.

Nova rotacija se je začela vrteti, v redakciji smo se postopoma privadili na novi sistem dela, na novo obliko dnevnika. Ni bilo lahko; nov format ne trpi več dolgih člankov, računati je treba vsak dan na 12 strani, ne več na 6, vsaka stran pa ima približno toliko naslovov kolikor jih je imela tudi stran Primorskega dnevnika na velikem formatu. Bistveno se je spremenila podoba prve strani, ki je postala nekje ogledalo celotne vsebine dnevnika, predvsem pa je postala bolj odprta do krajevnih problemov, do problemov, ki od blizu zadevajo naše ljudi, ni bila več oddaljena, zamaknjena v svoj svet visoke politike in mednarodnih dogajanj. Na njej so dobile svoje vidno mesto vesti iz naših vasi, vesti, ki zadevajo boj za uveljavitev naših pravic, pomembne športne vesti, kot na primer vesti o naši elitni košarkarski ekipi. Filozofija, ki nas je pri tem vodila, je bila zelo preprosta: če se na tekmi Jadrana, ko igra doma, zbere vedno od 2 do 3 tisoč ljudi, pomeni, da je to dogodek, ki naše ljudi

Prvi korak na poti tehnološke preosnove Primorskega dnevnika: rotacija Solna, ki je začela delovati julija 1983

zanima in mu je torej treba dati poudarek, ki ga zasluži. V naših načrtih je, da ves dnevnik, posebno pa njegovo prvo stran, še bolj približamo našim bralcem, ki nam že štirideset let zvesto sledijo. In to ni retorika, temveč dejstvo, ki izhaja iz podatkov o številu naročnikov.

Komaj smo se sprijaznili z novim načinom dela, z novim načinom oblikovanja strani, že smo morali sprejeti drugo pomembno, rekel bi zgodovinsko odločitev. Stara stavnica ni več ustrezala našim potrebam, treba je iti v sodobne rešitve, ne moremo več biti edini dnevnik v Italiji, ki še vedno vztraja pri svincu in pri počasnih linotipih v času, ko so povsod v svetu časopisi že dobro desetletje na fotostavku. Sledilo je obdobje mrzličnih posvetovanj, povezano z vrsto sindikalnih težav, ki so še vse prej kot rešene. Posebna komisija, ki je bila za to imenovana, je obkrožila celo vrsto časopisov v Italiji in v tujini, da si je ogledala sisteme dela v drugih redakcijah. Vsak je hvalil svoj sistem, proizvajalci tehnologije so jim pritrjevali, mi pa smo bili vedno bolj v škripcih in vedno bolj neodločeni. Vsak sistem je bil po svoje privlačen: ta je imel to dobro lastnost, da bi se odlično obnesel v stavnici, drugi pa je bil

kot narejen za redakcijo, še tretji je bil kompromis obeh prejšnjih lastnosti. Bili smo vedno bolj v zadregi, čeprav smo si postopoma ustvarili idejo o tem, kar hočemo. Sistem, ki ga bomo izbrali bo moral biti predvsem tak, da se bomo z njim v veliki meri lahko izognili repetitivnosti dela. Ko namreč novinar enkrat napiše svoj članek, je potrat časa in delovne sile, če ga mora stavec še enkrat postaviti. S sodobnimi redakcijskimi elektronskimi sistemi se je bilo mogoče temu izogniti. Novinar je lahko sam svoje sreče kovač, v smislu, da lahko v naprej določi, s katerimi črkami mora biti članek postavljen, kako mora biti širok stolpec, kako mora biti dolg članek itd. Seveda to pomeni odpravi dosedanj sistem dela, odpravi pisalne stroje ter presedlati na videoterminal, se pravi na tipkovnico, ki je povezana s televizijskim ekranom, vse skupaj pa je povezano z bolj ali manj močnim računalnikom, ki ves sistem vodi in krmili.

In končno je padla odločitev! Prav v začetku maja smo se odločili in že naročili sistem Solstice 2000 francoske družbe Cerci. Poleg dejstva, da je tehnologija Cerci mnogo bolj prožna od drugih, ki smo jih videli in da jo bo mogoče v bodočnosti še izpolniti, je bilo odločilno dejstvo, da je sistem pripraven za novinarje, da pri delu ni treba vnašati zapletenih kod, temveč je mogoče vse funkcije opraviti samo z enostavnim pritiskom na tipko. Močna centralna enota VAX 750 ameriške družbe Digital bo krmilila ves sistem od videoterminalov, na katerih bodo delali novinarji in tiskarji (videoterminal je francoski Sirius 20, o katerem bomo spregovorili še kasneje) do stroja, iz katerega bodo prihajali trakovi s fotostavkom. Lastne članke bomo novinarji sami postavljali, določali širino stolpca in tip črk, medtem ko bo gradivo dopisnikov še vedno domena tiskarskih delavcev.

Kot z vsemi podobnimi sistemi bo mogoče tudi s sistemom Solstice 2000 pregledovati tiskovne agencije kar na zaslonu videoterminala, saj se bodo agencije vključile neposredno v osrednjo enoto, ki jih bo memorizirala. Vrnimo se za trenutek k videoterminalu Sirius 20. Gre za »inteligenten« terminal, ki lahko sam opravlja nekatere funkcije, kot na primer da pokaže na zaslonu, kako bo videti tekst v širini, ki smo jo prej določili. To je pomembno zato, ker tako ne obremenjuje cen-

tralne enote (CPU), ki v tem času lahko opravlja druge funkcije.

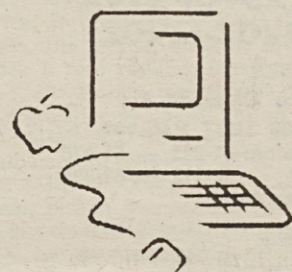
Če preidemo k nadaljnji fazi v bodočem procesu tiska, bo treba trakove s fotostavkom nalepiti na milimetriran papir, ki bo imel dimenzije strani našega časopisa, kar bodo seveda opra-

vili tiskarski strokovnjaki. Ko bo tako vsa stran nared bo šla še v fotosekcijo, kjer jo bodo preslikali na aluminijasto ploščo, ki bo šla na rotacijo, kjer se proces tiskanja materialno zaključuje.

Prehod k novemu sistemu dela ni kakor ne bo lahek in enostaven. Treba bo predvsem urediti prostore za uredništvo in za stavnico, tako da bodo ustrezali temu tehnološkemu procesu. V uredništvu smo se po daljši razpravi odločili za skupen prostor za vse oddelke redakcije. Okolje, v katerem bo delal novinar bo moralo biti primerno zračeno in osvetljeno, da se viri svetlobe ne bodo odsevali z zaslonov videoterminalov. Prostor bo moral biti tudi primerno zvočno izoliran, tako da ne bomo motili drug drugega, denimo s telefonskimi pogovori itd. V času, ko bodo v teku dela za preureditev sedanjih prostorov redakcije, se bomo morali stisniti včasne prostore. Dela se sicer še niso začela in se najbrž pred koncem poletja niti ne bodo. Od takrat pa bo najbrž trajalo spet kakšnih šest mesecev, da se bomo lahko vselili v prenovljene prostore. Komaj zatem bo mogoče v te prostore postaviti videoterminalne in komaj nato se bomo začeli učiti delati z novimi tehničnimi sredstvi. Realno gledano bomo novo tehniko osvojili tam nekje konec leta 1986 in komaj takrat bomo lahko redakcijski sistem v polni meri izkoristili.

To bo delovno orodje novinarja in stavca v bližnji bodočnosti

Macintosh

samo
z enim
prstom

computermarket

Ul. Valdirivo 6 — TRST — Tel. (040) 61946

pooblaščen prodajalec

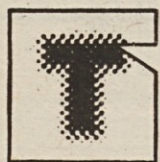
NABAVI SI SVOJ RAČUNALNIK PRI

METROMARKET

COMMODORE 64 + REGISTRATOR	460.000 lir
SINCLAIR SPECTRUM 48K + 8 PROGRAMOV	340.000 lir
SINCLAIR SPECTRUM PLUS + 8 PROGRAMOV	460.000 lir

TISKALNIKI — DISC DRIVE — JOYSTICK
— PROGRAMI — PRIROČNIKI — ITD

METROMARKET S.p.a. - Ul. F. Filzi 4 - TRST — Tel. 630164

TECNODELTA

Ulica Nordio 9 — Tel. 741-189

ELEKTRONSKI ELABORATORJI — PRIPRAVA PROGRAMOV
IN TEHNIČNI SERVIS — TEČAJI ZA PROGRAMERJE

DEMONSTRACIJE IN STROKOVNI NASVETI

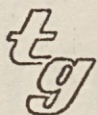
Široka izbira
profesionalnih elaboratorjev.
Priprava programov
za posamezna podjetja.

commodore
COMPUTER

typographic

J. G. STAVAR

TRST — Ulica sv. Frančiška 4
tel. 730022/3, tlx. 460170 GRAF I

EXPORT — IMPORT — ZASTOPSTVA

STROJI IN REPROMATERIAL
ZA GRAFIČNO INDUSTRIJO

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO
KMETIJSKI STROJI VSEH VRST

Kmetijska zadruga - Trst

z o. j.

SEDEŽ: TRST, Ul. Foscolo 1 - Tel. 749-386

POSLOVALNICE: TRST, Ul. Flavia 62 - Tel. 812-397
MILJE, Ul. Tonello 6 - Tel. 272-494

UPRAVA IN SKLADIŠČE:
Industrijska cona - 3. trasv. Est - Tel. 817-235

Zavarovalnica **UNIPOL** — MILJE - Ul. Curjel 2 — Tel. 274-986

tipo - lito

GRAPHART

Trst

Ul. Rossetti 14 — Tel. 772151

BENECO S.P.A.

CEMUR (VIDEM)

Tel. 0432/723112 (3 linije)

Telex: 450841 Beneco I

PROIZVODNJA:

SPORTNIH COPAT
SMUČARSKIH ČEVLJEV
SMUČARSKIH PALIC

SAVITEX S.N.C.

izvoz-uvoz tudi po maloobmejnem sporazumu

TRST — Ulica Lavatio 5 — Telefon 040/60179 - 65892
Telex 460520 savtex

FILIALA

MILAN — Ulica Principe Amedeo 1 - Telefon 02/6592885

TEKSTILNI STROJI TOVARN:

— OFFICINE SAVIO S.p.a. Pordenone
— SAVIO - COGNATEX Imola
— SAVIO - SAN GIORGIO Genova
— SAVIO - MATEC Scandicci (Firenze)
— NUOVA PIGNONE Bari
— ROJ ELECTROTEX Biella
— TALLERES ROF — Sabadell (Španija)

UTENZILIJE: cevke — predilniški in drugi jermenčki, valčki itd.,
oprema za statve — rezervni deli — jacquard dezeni

VOLNENI ČESALCI — ČESANA IN MIKANA PREJA

Obleci svoje sanje...

Obleci enega od novih modelov **Novella Pellicceria** iz kolekcije 1985: to so elegantni, športni, klasični ali moderni, pa tudi izredno natančno krojeni in izdelani modeli

Izberi si »svoj« krzneni plašč, izdelan iz pazljivo izbranih krzen: **Novella Pellicceria** daje pečat avtentičnosti za vsak model

Presenetila te bo izredno ugodna cena: **Novella Pellicceria** si namreč z nakupom velikih količin krzen zagotavlja precejšnje popuste, ki gredo v korist njenih cenjenih kupcev

PROMOCIJSKA PRODAJA S POPUSTOM 30%

PLAČILO NA OBROKE DO 24 MESECEV BREZ MENIC

Novella
PELLICCERIA

te pričakuje

TRST - UL. PALESTRINA 10

Varese, Ul. Cavour 3 — Como, Drev. Masia 61 — Monza, Ul. Italia 50

MATJAŽ HMELJAK

Eidomatika novo okno v svet fantazije

Razmišljanja ob binomu »računalniki-umetnost«

Binom »računalniki in umetnost« obstaja že več kot dvajset let. Prvi grafični poizkusi uporabe računalnikov v likovni umetnosti segajo v začetek šestdesetih let, malo časa po tem, ko so bile zgrajene prve grafične prave, ki jih je krmilil računalnik. Kisalniki in računalniški ekrani so nastali iz potrebe znanstvenikov in tehnikov, da grafično — to je, bolj nazorno prikažejo zamotane geometrične ali tehnične strukture. Računalnikova prednost je v hitrosti in preciznosti ter v možnosti, da se vsaka slika more z lahkoto ponoviti nespremenjena ali pa z bolj ali manj obsežnimi variacijami. Nova možnost proizvajanja slik je seveda pritegnila tudi nekatere likovnike. Število takih poizkusov je tedaj bilo omejeno, ker so bili računalniki bolj malo razpoložljivi za umetniške poizkuse.

Preračunano v današnji denar, je stal leta 65 računalnik približno take zmogljivosti kot spectrum tisočkrat več kot podobni spectrum danes, in si ga umetnik ni mogel privoščiti v svojo izključno rabo: umetniki so se posluževali računalniških centrov raznih ustanov.

Leta 1968 so organizirali že prve razstave računalniško proizvedenih slik, približno istega leta je John Whitney proizvedel prve abstraktne filme z računalnikom, ki mu ga je v ta namen dal IBM in je Edvard Zajec sicer mnogo skromnejšimi sredstvi realiziral svoje prve računalniške grafike.

Osnovne težave pri rabi računalnika v likovnem ustvarjanju so bile težka dostopnost in še težja uporaba. (Knowlton, 75) »Ena glavnih značilnosti programske definirane računalniške umetnosti je izredno velika stopnja oddaljenosti med ustvarjalno zamisljo in končnim rezultatom«. Kdor bi si, pa čeprav pazljivo, ogledal štideset strani dolg program »LMC« bi le z veliko težavo mogel razbrati estetske strukture, ki so v njem kodirane, in ki so (sicer zamudna) formalizacija kompozicijskega stila »LMC«, ki si ga je Zajec zamislil in katerega rezultati so bili razstavljeni v galeriji Forum v Trstu leta '77.

Danes je stanje v mnogočem drugačno. Računalniki so postali razmeroma poceni, lahko dostopni in proizvajajo tehnično dovršene barvne slike tako na ekranu, kot na papirju. Z računalniki se proizvajajo barvne slike umetnih pokrajin oziroma poljubnih ambientov, ki ne obstajajo nikjer drugje kot v avtorjevi zamisli in pa v računalniku, in katerih tehnična kvaliteta je že presegla kvaliteto televizijske slike.

Še leta osemdeset je bil odnos do računalniške umetnosti mnogokrat odklonilen, in so se morali umetniki zagovarjati pred vprašanji »zakaj pa sploh uporabljate računalnik v vašem delu?«

Odgovorov na tako vprašanje je seveda več, od enostavnega »zakaj pa ne?« pa do bolj radikalnega »ker se morejo s pomočjo računalnika uresničiti stvari, ki jih brez tega ne bi bilo mogoče?«

In tukaj pridemo do jedra sodobnih tendenc v računalniški umetnosti. Mnogo iskanja in dela v moderni umetnosti je težilo k dinamični organizaciji likov in barv oziroma napetosti in energije v sliki. Dejansko gre za dolg proces muzikalizacije likovne govorice. »V koreninah nastajanja (slike) je vedno gibanje. Ko točki dodamo gibanje nastane črta, ko se črta premika nastane površina, in končno z gibanjem površine dobimo pro-

stor: povsod sta čas in gibanje«. Tako Klee leta 25. V resnici si more vsakdo brez težav zamisliti abstraktne arhitekture, ki se spreminjajo v obliki in barvi po zamolanih ritmičnih glasbe. Barvne in prostorske strukture se v času prepletajo z ritmi in harmonijami, ki so nam domače iz glasbenega sveta. Tako mnogi »gledajo« na koncertih glasbo z zaprtimi očmi.

Sorodnost med glasbenimi (časovnimi) strukturami in barvnimi to je prostorski kompoziciji so ljudje opazili že dolgo časa od tega. Leta

1896 piše G. Santayana: »Obstajajo strukture, ki dajejo vsakemu človeku užitek, druge pa zbujaajo neprijetne občutke, kot občutimo glasbene akorde oziroma disonance; razširjenost in razvoj te občutljivosti bi nudil možnost za novo abstraktno umetnost, kjer bi se barve obravnavale slično kot zvoki v glasbi«.

In še: »Naravni ritmi in strukture, ki jih znanost obravnava, so dostopni samo redkim, ki morejo razumeti in ceniti abstraktne matematične formalizme; vendar obstaja neko skupno zanimanje tako v znanosti kot v umet-

nosti za ritme in strukture, in prav na podlagi te sorodnosti je mogoče, da bo prišel čas, ko bodo te harmonije, ki obstajajo danes le v znanstvenikovi zamisli in ki jih znanost kodira v suhe simbolizme, postale predmet in jedro umetnosti, in torej objekt umetniškega doživljanja in uživanja« (Dewey, 34).

Želja, organizirati likovno spreminjanje v času v kinetične harmonije, ki naj nudijo podobne estetske učinke kot jih morejo dati glasbene strukture, je zelo stara (sega nekje do Leonarda!). Ta želja je postala uresnič-

ljiva s pomočjo računalnika. Danes obstaja umetnost, ki uresničuje, pa čeprav v še okorni obliki, harmonične strukture v prostoru in času, ki jih more oko dojeti in ki omogočajo estetske užitke nove vrste.

Kdor je lani poleti videl video filme Edvarda Zajca (morda bi jih lahko označili za računalniško proizvedene abstraktne dinamične kompozicije), je prišel v stik z novo obliko umetnosti. To umetnost imenuje Whitney »kompozicijske periodike«, Zajec »digital-video«, Ken Pierce (študent Zajčevega oddelka za computer art na univerzi v Syracuseju) »vistikas«, Daniele Marini (raziskovalec na institutu za kibernetiko milanske univerze) »eidomatika« (eidos=slika).

Digital-video je likovna kompozicija raztegnjena v časovno dimenzijo, kjer je dinamika ne samo statično nakazana (kot so jo doživljali Klee, Kandinski, futuristi itd. med vojnama) ampak dejansko izvedena in kot tako to je, kot prostorsko-časovno strukturo, jo sprejema gledalec.

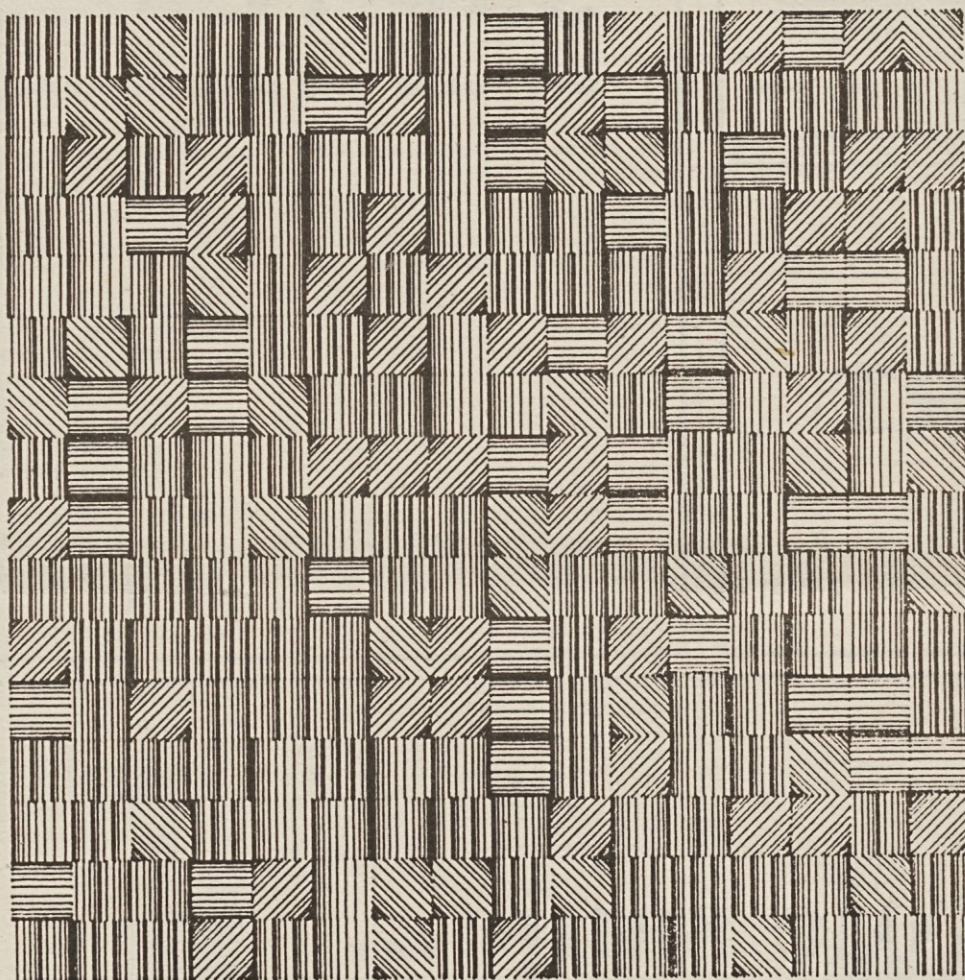
Realizacija takih video filmov je še vedno precej zamudna stvar in je v glavnem osnovana na formalizaciji celotne kompozicije v obliki programa (napisanega v razpoložljivem programskem jeziku). Ta program naknadno izvede in lahko kompozicijo končno vidimo — direktno, to je ko računalnik program izvaja, to dogajanje sproti prikazuje na ekranu, ali indirektno, če slike, ki jih računalnik izdelava, eno za drugo počasi snemamo na film in kasneje vrtimo film z normalno hitrostjo. Ta drugi način mora uporabljati avtor, ki želi prikazati slike z zelo kompliciranimi strukturami, katerih računalnik ne more izdelati oziroma spreminjati z dovolj hitrim tempom.

Preizkušnje in spreminjanje neke kompozicijske zamisli je torej tudi s tehnične strani zamuden proces. Današnja tehnologija (bodisi hardverska bodisi softverska) je sicer že zmožna zgraditi računalniške grafične sisteme, na katerih bi bilo mogoče video-kompozicije igrati, kot moremo igrati poljubne glasbene kompozicije na glasbenih instrumentih. Taki »video-sintetizerji« pa danes še ne obstajajo. Morda ni še nihče zgradil takih video-orgel tudi zato, ker ne obstaja primeren in splošno sprejet formalizem, v katerem bi se moglo video kompozicije zapisati na čim bolj neposreden in naraven način.

Povsem razumljivo je, da za to novo umetnost še ne obstaja nobena družbeno sprejeta in ustaljena oblika uživanja (digital-video koncerti).

Kot zaključek, na kratko še ena misel.

Mnogo se govori o uporabi računalnikov v šoli. Prav na področju likovne izražanja bi lahko računalnik nudil velike didaktične in izrazne možnosti tudi s skromnimi sredstvi. Kakšne grafične in zvčne efekte lahko dosežeta tudi skromni spectrum ali commodore 64 pa vidimo lahko že pri videoigrah, ki jih igrajo danes naši otroci. Današnja mladina je torej prva publika teh prvih masovno razširjenih video-kompozicij, ki so sicer estetsko še zelo primitivne. Uporaba video igrice brez dvoma vzgaja (v kakšno smer?) kulturno ozadje bodočih gledalcev digital-video koncertov. Da bi naša mladina ne ostala zgolj pasiven uporabnik računalniških igrice in bi tudi sama poizkusila računalniško risalno desko, bi se morda le lahko našlo mesto za tako aktivnost tudi pri pouku risanja na naših šolah?

Edvard Zajec »RAM 9«, (Northfield, Ohio, USA, 1968)

Pozabljeni začetki računalništva

Glede na to, da je osnova današnjih računalnikov mikrop procesor, ki je izdelan na silicijevi ploščici, lahko rečemo, da začetki računalništva ležijo pravzaprav v zemlji. Točno tako. Dovolj je namreč lopata in samokolnica, da bi iz vsake 100 kilogramov »povprečne« zemlje dobili približno 26 kilogramov silicija. No, teh 26 kilogramov pa lahko izločimo zgolj s serijo izredno zapletenih postopkov, ki zahtevajo ogromno energije in so zaenkrat tudi najboljše čuvana tehnološka in državna skrivnost.

Na svetu je danes devet družb, ki lahko izdelajo čist silicij, ki ga uporabljajo pri proizvodnji mikrop procesorjev in je seveda precej dražji, kot pa silicij, ki ga uporabljajo v metalurgiji. Cena takšnega čistega silicija je tudi do tisočkrat večja od cene »navadnega« silicija. Italiji in njeni družbi Dynamit Nobel silicon iz Novare pripada v svetu eno najpomembnejših mest na tem področju: lani so v Novari izdelali 7 milijonov silicijevskih pogač in so tako na petem mestu na svetu.

Začetki proizvodnje računalnikov, kakršne poznamo danes, pa so bili podobni razvojni poti skoraj vseh velikih izumov. Še pred kakšnimi 15 leti strokovnjaki niso predvideli razvoja, ki je sledil, čeprav so nekatere tovarne takrat podobne izdelke že izdelovale. Pobuda za razvoj prvega mikrop procesorja je prišla pravzaprav iz Japonske, kjer je 1969. leta firma Busicom, ki je izdelovala namizne

kalkulatorje, ponudila ameriški firmi Intel pogodbo za razvoj družine integriranih vezij, ki naj bi jih kasneje uporabljali pri proizvodnji nove serije namiznih kalkulatorjev. Pri tem omenimo, da je firma Intel imela takrat le 12 zaposlenih, kar tudi po svoje kaže na odnos, ki je takrat veljal do takšnih izdelkov.

Strokovnjaki omenjene družbe so takrat recimo govorili, da v letih, ki bodo sledila, ne bo večjih možnosti za proizvodnjo in prodajo cenjenih računalnikov, saj so menili, da jih ne bomo imeli za kaj rabiti.

Teh nekaj že »zgodovinskih« dejstev pa je v popolnem nasprotju s tistim, kar se je dogajalo kasneje in se dogaja tudi danes. Mikroelektronska tehnološka revolucija z nezadržnim tempom osvaja svet in vso človekovo osebno in družbeno aktivnost. V bistvu gre za zaton industrijske družbe in vstop v informacijsko družbo. Ključna tehnologija bo v prihodnje obdelava informacij v mikroelektroniki: leta 2000 bo menda v razvitem svetu v industriji zaposlenih le še kakšnih 10 odstotkov aktivnega prebivalstva, vsi ostali pa naj bi tako ali drugače »služili« informacijski tehnologiji.

Mikroelektronska vezja so »vtisnjena« na majhno ploščico silicijevega kristala s pomočjo zahtevnih fizikalno-kemičnih postopkov. V bistvu gre za povezan sistem več sto tisoč osnovnih funkcionalnih celic. Na pomnilnem vezju nekaj kvadratnih mili-

metrov je moč shraniti tekst povprečno debele knjige. Največji dosežek mikroelektronike pa je mikrop procesor: gre pravzaprav za kompleten računalnik, izdelan naenkrat na silicijevi ploščici. Ta omogoča, da ga programiramo z naborem najrazličnejših logičnih ukazov. Zaradi takšnih značilnosti je postal mikrop procesor osnova računalniških sistemov, ki se vključujejo v vsa področja našega življenja.

Za leta od 1971 do danes lahko zato upravičeno rečemo, da so bila tudi leta skoraj neverjetnega napredka, ki je v zadnjem času tudi vse bolj povezan z robotiko. Pradavni strah, da bodo nekega dne roboti vladali ljudem, je prisoten tudi še danes: prisoten pa je tudi drugačen strah in sicer, da bodo roboti odvzeli ljudem nekatera delovna mesta, kar se ponekod tudi že dogaja. Seveda za to ni kriv razvoj ali pa roboti, temveč načrtovalci, katerim so važni predvsem zaslužki manj pa skrb za zagotovitev novih delovnih mest za ljudi, ki so ostali brez dela zaradi robotizacije.

Računalništvo, oziroma mikroelektronika zato sproža tudi številne nove dileme, katerim se ne bomo mogli izogniti. Nobenega dvoma ni, da se je z razvojem mikroelektronike začela uresničevati nekoč utopijska vizija odnosa med človekom in strojem. Zaradi vsega tega je mikroelektronika danes prav gotovo temeljna razvojna podlaga sodobnega sveta.

POČITNICE V NARAVI
v zelenju Goriških Brd

La Subida

Jožko Sirk

- Gostilna »PRI LOVCU«
- Počitniški APARTMAJI
- Sportno - rekreacijski objekti (teniško igrišče, plavalni bazen, jahanje, kolesarjenje, otroško igrišče).

INFORMACIJE IN REZERVACIJE
»La Subida«
Monte Subida 22
34071 CORMONS (KRMIN)
Telefon: (0481) 60531

PROIZVODNJA IN TRGOVINA PAPIRNATIH IZDELKOV

Ul. dell'Industria 6 — 34170 GORICA

Tel.: 0481/20985 - 21975 — Telex: 461156 PAPER I

EDOARDO FURLANI SpA

KMETIJSKI STROJI VSEH VRST

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST — Ulica Milano 25
Telefon: 62200, 65383/4
Telex: 640631 FURLAN I

Ul. Valdirivo 30 — Trst
Tel. 040/69244

VELIKA IZBIRA
VSEH NADOMESTNIH DELOV
ZA VSE KMETIJSKE STROJE

AGRARIA FURLANI S.r.l.

Ul. Milano — Telefon 62229 - 62097 — TRST
VSE ZA KMETIJSTVO

TOMOS ITALIANA

MOTOCIKLI — IZVENKRMNI MOTORJI ZA ČOLNE —
MOTORNE ČRPALKE — MOTORJI ZA INDUSTRIJSKO IN
DROBNO KMETIJSKO MEHANIZACIJO — HOLANDSKI BICIKI

G O R I C A — Ul. S. Michele 334 — Tel. 21621 - 21622

Centralsped

TRŽAŠKA ŠPEDICIJSKA DRUŽBA z o. z.

Trst - Drevored Miramare 3

GORICA, Ul. Cravos
Blagovni terminal Standrež
FERNETIČI
Blagovni terminal
FILIALA MILAN
Ul. Palazzi 2/a

ČARINSKA SLUŽBA — SKUPNI PROMET — SKLADIŠČA
AVIOPROMET — PREKOMORSKI PROMET — MEDNA-
RODNI KOPNI TRANSPORT

SEDEŽ
VOLKSWAGEN

AUTOSACCHETTI

NOVI SEDEŽ:

GORICA

Ul. Lungo Isonzo Argentina 9 - 11

Telefon (0481) 83771

TRGOVINI
OBUTVE

KOSIČ GORICA

»KOSIČ BENEDIKT«

Ulica Raštel 7 — Telefon 85162

»KOSIČ K2«

Ulica Oberdan 7 — Telefon 85520

KOSIČ A.

Ulica Raštel 21 — GORICA — Telefon 84884

VELIKA IZBIRA ŠPORTNIH ARTIKLOV

Motel

NANUT

GORICA

Ul. Trieste št. 118-253

Tel. (0481) 20-595

Sobe - Restavracija

Tenis - Bazen

ALPEX^{SRI}

IMPORT — EXPORT

TRST — Ul. Pindemonte 4

TELEFON (040) 575-170 — 577-363

TELEX: 460371 ALPEX I

VELOX^{Sar.l.}

IMPORT — EXPORT — ZASTOPSTVA

TRST — Ul. Rismondo 9

Tel. 761-884 — 761-819

EKSKLUZIVNA GLAVNA ZALOGA

Radenska mineralna voda - Rogaška mineralna voda -

Kraški pršut - Pršut »S. Daniele«

Pivo: Puntigam in Reininghaus

Mineralna voda in pijače Plöse in Crodo

Briška vina in Kraški teran

Sicem

IMPORT - EXPORT

Martino Lozar

34010 Trst — Sv. Križ 404

Tel. 220-142

Eplo s.r.l.

DEVINŠČINA 21
34010 ZGONIK (Trst)

Tel. (040) 225-477

Telegr.: ELPPO-Sgonico

Razvoj računalništva, oziroma informacijskih sistemov, beleži v zadnjem času hitre in dramatične spremembe: danes je že popolnoma jasno, da bodo v prihodnjih letih lahko računali na razvoj le tisti, ki bodo posegli tudi na to področje. Informacijska tehnologija je izraz, ki ga v zadnjem času uporabljajo za računalništvo in mikroelektroniko: gre za širši pojem kot je le obdelava podatkov, ki jo v glavnem poznamo sedaj in o kateri tudi najpogostejše beremo.

V senci tega je v zadnjem času prišlo do pravega spopada planetarnih razsežnosti: ne gre za vojaški, temveč za tehnološki spopad, v katerem so na eni strani ZDA in Japonska, na drugi pa evropske države, predvsem članice EGS. Tehnološka revolucija pa do držav v razvoju še zdaleč ni prišla in to bo v prihodnjih letih samo še močno povečalo prepad med razvitimi in nerazvitimi.

Strokovnjaki so izračunali, da v Evropi vgradijo v enem letu za 10 dolarjev mikroelektronike na prebivalca, v ZDA pa 25 in na Japonskem za 30 dolarjev. Takšne številke so seveda v Evropi povzročile preplah in nastalo je že nekaj projektov, s katerimi želijo zaustaviti zaostajanje za ZDA in Japonsko.

Najbolj konkretni so bili veliki proizvajalci računalniške opreme iz Evrope — francoski Bull, nemška Siemens in Nixdorf, nizozemski Philips, angleški ICL in italijanski Olivetti — ki so sklenili pakt, ki pa je ostal odprt tudi za druge proizvajalce takšne opreme. Razlog tega dogovora je le eden: zaustaviti prodor ameriškega giganta IBM, ki je v zadnjem času osvojil že kar precejšen delež evropskega tržišča in ga osvaja še naprej. IBM je močen predvsem zaradi dejstva, da kupcem lahko ponudi precej več »mehke« opreme, kot sicer imenujejo programski del računalnikov. Ni seveda slučajno, da kupci najraje posegajo po izdelkih ameriškega koncerna: vsak uporabnik ob nakupu želi seveda vedeti, kaj bo delal z računalnikom in pri tem je IBM zaenkrat še daleč pred vsemi.

Tako bo verjetno še nekaj časa, saj samo v ZDA najmanj 30.000 majhnih programskih družb proizvaja uporabniške programe MS-DOS; operacijski sistem, ki ga je uveljavil IBM. V svetu zato cvetijo posli za opremo, ki je združljiva z IBM in temu standardu so se svojčas uklonili tudi vsi ostali veliki proizvajalci podobne opreme.

No, Evropa naj bi v bodoče nastopala s sistemom UNIX, katerega že samo ime pove, da gre za programe, ki

Svet pred informacijsko revolucijo

Tehnološka revolucija bo v prihodnjih letih še poglobila prepad med razvitimi in nerazvitimi

ROBERT MECILOŠEK

omogočajo prenosljivost uporabniških programov med sicer različnimi računalniki. Takšen nastop evropskih proizvajalcev pa bo kljub vsemu združen z ameriškim sodelovanjem, saj je ta dogovor povezan tudi z vstopom svetovnega telekomunikacijskega velikanu ATT v informatiko. Ta družba bo v prihodnjih letih lahko edina vsaj približno enakovreden nasprotnik IBM, saj so prav v njej strokovnjaki v zadnjih letih razvil lasten operacijski sistem, ki smo ga že omenili — UNIX.

To je ozadje tega dogovora, ki pa je ostal odprt tudi za druge: pri tem seveda ne gre za kakšno posebno velikodušnost, temveč le za dobro premišljeno potezo. Več ko bo družb, ki bodo delale programe za ta sistem, lažje bodo tudi zaustavili konkurenco IBM. Seveda pa ostaja še vedno veliko vprašanje kako bo sedaj reagiral IBM? Kaj če bodo sistem UNIX sprejeli tudi za svoje računalnike?

Preplah je po drugi strani prisoten tudi v ZDA, kjer pa gre za povsem druge razloge. Doslej je namreč veljalo pravilo, da so vse, kar je bilo najboljšega na področju računalništva, izdelali v ZDA. Tako je bilo tudi s super računalniki, ki sicer na tržišču ne zavzemajo kakšnega večjega deleža, so pa pomembni zaradi tehnologije, ki se uporablja pri njihovi izdelavi. Tisto, kar je najbolj napredno pri njihovi izdelavi, so namreč vedno prinašali v proizvodnjo v celotni računalniški industriji in tako dobili naskok pred tekmečem. Japonski izziv na tem področju je zato povzročil pravi pretres v ZDA, saj bi zaostanek na tem področju lahko imel hude posledice predvsem na vojaškem področju.

V to se logično vključuje tudi Reaganova vojna zvezda, ki je v bistvu predvsem tehnološki izziv, ki sili v nove rešitve. Informacijska tehnologija bo v bodoče vse bolj pogoj preživet-

ja in te prvine bodo dale dežlam, ki se razvijajo v tako imenovano informacijsko družbo, izredno prednost v organiziranosti in s tem tudi produktivnosti in konkurenčnosti na svetovnem trgu.

Zadevo pa lahko gledamo tudi s povsem praktične strani: proizvajalci osebnih računalnikov računajo, da bodo do leta 1990 podvojili promet predvsem na osnovi proizvodnje zmeraj novih programov. Lani so na svetu prodali 3,2 milijona računalnikov, leta 1989 pa naj bi jih prodali že 10,2 milijona.

Pri vseh teh razmišljanjih zaenkrat ne moremo omeniti cele vrste držav, ki so še zelo daleč od informacijske družbe, saj morajo pogosto razmišljati zgolj o golem preživetju. Je pa tudi cela vrsta držav, ki so sicer v boljšem položaju, pa kljub temu že močno zamujajo »vlak prihodnosti«. Prava neznanica je recimo SZ, za katero po eni

strani pravijo, da je v precejšnjem zaostanku na tem področju za ZDA, so pa spet nekateri, ki trdijo, da SZ ima zgrajeno računalniško osnovo, ki pa jo uporabljajo zgolj na vojaškem področju. Sovjetsko izredno »zanimanje« za tovrstne tehnične podatke in tudi izdelke pa daje slutiti, da zares precej zamujajo in tudi to je lahko eden vzrokov za tolikšno razburjenje ob napovedi »vojne zvezde«. SZ se namreč zaveda, da bo morala na takšen ali drugačen način slediti takšnemu ameriškemu izzivu, kar pa bo precej večje breme kot bo to za ZDA.

Zahodnoevropske države se relativno izredno hitro prilagajajo spremembam na tem področju. To velja tudi za Italijo: pri vsem tem je morda nevarnost le v veliki odvisnosti do svetovnih računalniških velikanov kot je recimo IBM. Tudi to je bil razlog, da je prišlo do pobude, ki smo jo omenili na začetku. Olivetti je lani »nadzoroval« 8 odstotkov tovrstnega evropskega tržišča, kar je seveda malo v primerjavi z 23 odstotki IBM.

Kratek pregled na tovrstno tržišče v Jugoslaviji pa daje malce specifično sliko. Na eni strani je dejstvo, da je del jugoslovanske industrije že precej časa relativno dobro opremljen z računalniki, ki so bili dolgo časa izključno izdelani v tovarnah IBM. Zaradi številnih razlogov, tudi strateških, pa je prevladalo spoznanje, da ne bo šlo brez lastnega razvoja mikroelektronike. Na tržišču je zato vse bolj prisotna Iskra - Delta. Pri tem pa ne gre zgolj za proizvodnjo računalnikov, temveč za povsem nov koncept tovrstnega razvoja. Cilj ni le prodaja programske in strojne opreme, temveč ob tem ponujajo tudi organizacijske rešitve, s čimer naj bi presegli čiste kupoprodajne odnose.

V primeru Iskre - Delta sicer ne gre za nikakršnega jugoslovanskega IBM pač pa za normalnega proizvajalca evropskega tipa. Precej nespornim razumov pa izvira iz dejstva, da so izdelki Iskre - Delta precej dražji od podobnih uvoženih, kar pa je cena takšnega razvoja. Žal je pri tem manjkala strategija na ravni cele države, ki bi morala na različne načine spodbujati takšno proizvodnjo kot to recimo počnejo v Veliki Britaniji, Franciji in drugih državah. Ko smo na začetku omenili spopad planetarnih razsežnosti, smo imeli v mislih tudi transfer tehnologije, ki je pogosto povezan v različnimi omejitvami, ki imajo ob preveliki naslonitvi zgolj na tuje proizvajalce lahko dramatične posledice. Zato tudi potreba po razvoju lastne mikroelektronike, čeprav je v tej fazi še precej dražja kot izdelki svetovnih računalniških velikanov.

Silicon Valley - potovanje v prihodnost Tukaj se začneja tehnološka revolucija

Vsi najpomembnejši izumi na področju računalništva v zadnjih letih so tesno povezani z imenom območja v bližini San Francisca, ki se imenuje Silicon Valley. V bistvu sploh ne gre za dolino, temveč za kos ozemlja južno od San Francisca, dolgega 50 kilometrov. Zaradi številnih razlogov lahko mirno zapišemo, da se je bodočnost v Silicon Valleyu že začela, enako pa v veliki meri velja tudi za Kalifornijo.

Ta ameriška zvezna država je za Italijo osma gospodarska sila sveta, samo območje Los Angelesa pa ima recimo večji družbeni proizvod kot Avstralija ali pa Mehika. Tudi to samo po sebi kaže, da v Kaliforniji danes »normalne« primerjave ne veljajo več, saj pravijo, da je tukaj zbranega toliko bogastva kot redkokje na svetu. To potrjuje tudi število tukajšnjih milijonarjev: v Silicon Valleyu so pred kratkim ugotovili, da imajo najmanj 15.500 milijonarjev, seveda dolarških.

Kaj je tisto, kar daje takšno magično moč temu območju? Prav gotovo dejstvo, da se je tu zbralo vse, kar nekaj pomeni na področju najnovejših tehnologij, v zadnjih dvajsetih letih pa se je tu začela in se nadaljuje tudi danes tehnološka revolucija, ki spreminja svet.

Sprehod po Silicon Valleyu tako pokaže, da je na tem območju sedež 1111 družb, združenih v ameriško združenje elektronske industrije. To je nekajkrat več kot recimo v Massachusettsu, ki je na drugem mestu s 112 podobnimi družbami. V Silicon Valleyu so danes koncentrirani raziskovalni laboratoriji genetskega inženiringa, letalstva in telekomunikacij, ki že danes delajo na tistem, kar je bil še večeraj scenarij znanstvenofantastičnih filmov ali zgodb.

Za takšno sliko današnje Kalifornije pravijo, da povsem odgovarja tistemu, kar se bo zgodilo jutri. Leta 2010 bo 60 odstotkov svetovnega prebivalstva živelo v državah, ki imajo izhod na Pacifik: Kalifornija naj bi takrat postala nekakšno »glavno« me-

sto tega območja, ki bo največje seveda tudi, ko gre za porabo.

Takšna Kalifornija in Silicon Valley še posebej, sta medtem postala tudi pravi ljudski babilon. Na to območje se je namreč v zadnjih letih priselilo več milijonov ljudi vseh ras, ki so v Silicon Valleyu našli novo obliko sožitja, kjer te nihče ne vprašuje za politične ali verske opredelitve. Zato tudi pravijo, da je v bistvu vsak prebivalec Silicon Valleya ali Los Angelesa pripadnik ene od etničnih skupin, kar velja tudi za belce.

Kljub temu, da Silicon Valley ni sinonim samo za računalnike, pa je najhujši spopad kljub temu vezan na te čudežne naprave. Gre za spopad med Kalifornijo in Japonsko, v katerem naj bi se odločilo, čigavi strokovnjaki bodo hitreje izdelali superčip, srce vsakega računalnika. Ta štiri kvadratne milimetre velik kos silicija, na katerem je vgrajeno elektronsko vezje, je osnovna enota ali spomin računalnika. Danes najmočnejši čip lahko sprejme 65.536 osnovnih informacij ali bitov, že letos pa naj bi se na tržišču pojavil čip, ki bo lahko sprejel 262.144 bitov, v laboratorijih pa že preizkušajo čip z zmogljivostjo 524.288 bitov. Načrti pa sežejo še naprej, saj so teoretično že dokazali, da bi na čip lahko spravili tudi več kot dva milijona informacij, s čimer bi dvaintridesetkrat povečali zmogljivosti sedanjih računalnikov, ki so že tako ali tako fantastične.

To so seveda načrti, ki jih povprečen človek težko razume: strokovnjaki ob tem pravijo, da ni daleč dan, ko se bomo z računalniki že pogovarjali, namesto današnjega precej zapletenega sistema simbolov, števil in kod.

Ob takšni dirki pa tudi življenje v Silicon Valleyu ni »normalno«: ni dovolj, če povemo, da večina zaposlenih dela po 80 ur na teden, da letno izkoristijo morda teden ali deset dni dopusta, vendar so tudi možnosti zaslužka velike. Večina družb stori vse, da bi se zaposleni počutili dobro. Nekateri so sredi tovarniškega dvorišča zgradili luksuzne telovadnice in bazene, dru-

gi so v pisarni vgradili tuše. Tamkajšnje tovarne so zato bolj podobne športnim klubom, končni cilj pa je seveda isti — čimhitreje zaslužiti čimveč denarja.

Takšna proizvodnja in trgovina pa imata tudi svojo drugo plat — vohunjenje, oziroma kraje posameznih zanimivih podrobnosti. V Silicon Valleyu pravijo, da gre za posel, ki je vsako leto »vreden« vsaj trideset milijonov dolarjev, kupci pa so na raznih straneh sveta. Sovjetska zveza se recimo »zanimajo« za nekatere vrste čipov, ki so vgrajeni v vrsto ameriških letal in raket: če takšnemu čipu spremenijo program, ga lahko tudi nadzorujejo. V zadnjem času jih najbolj zanima čip Z 8000, ki ga izdeluje družba Zilog in je namenjen za upravljanje raket cruise. V ZDA celo trdijo, da ima kar polovica sovjetske vojaške tehnologije svoje korenine v Silicon Valleyu.

Radovedni pa so tudi Japonci. Lani smo v časnikih lahko prebrali, da sta družbi Hitachi in Mitsubishi plačali IBM nekaj milijonov dolarjev, da ne bi končali na sodišču. Razlog pa je bilo preveliko »zanimanje« Japoncev za nekatere računalnike IBM.

Takšen vsakdan Silicon Valleya seveda po svoje deluje na prebivalce tega območja. Kljub vsem ugodnostim, takšen ritem zdrži le malo »izbranih« in za izredno zaposlene v Silicon Valleyu veljajo zato tudi psihiatri. Število ločitev je tukaj precej večje od števila porok, najodgovornejši uslužbenci različnih tovarn pa so že in bodo še končali v bolnišnicah z uničenimi živci. Nekateri psihiatri pravijo, da je vse to posledica svojevrsnega sindroma silicija, ki ima v devetih primerih od desetih razloge v besednjaku: on govori z jezikom znastvenika, ona pa emotivno. Psihiatri so zato postali redni obiskovalci številnih tovarn, kjer poskušajo vodilne delavce naučiti kako nadzorovati stresne situacije, ki pa jih tukaj ni malo.

V Silicon Valleyu namreč ne veljajo sindikalne pravice, kakršne poznajo v drugih ameriških zveznih državah:

vsak je lahko v vsakem trenutku odpuščen in zato ni potrebnih nobenih dodatnih pojasnil. Pravijo namreč, da mora biti vsaka napaka plačana, tako kot je to tudi vsaka dobra ideja: zato tukaj beležijo tudi ogromno število tistih, ki se selijo iz tovarne v tovarno in tako iščejo zase boljše možnosti. Dve leti dela v isti tovarni je za tukajšnje razmere že izredno veliko.

Takšna bi bila na kratko skica Silicon Valleya, ki je v zadnjih letih postal sinonim za najnaprednejše ideje sodobnega sveta. Kljub vsemu je to območje, kjer delajo ljudje, ki so sprožili največjo tehnološko revolucijo tega stoletja: za Kalifornijo pa ima to podoben pomen kot ga je imelo osvajanje Zahoda v letih, ko se je ameriška država šele rojevala.

»Pa bom znal uporabljati osebni računalnik IBM«
Poskusi!

Pooblaščen predstavnik za IBM osebne računalnike

DITTA MURRI

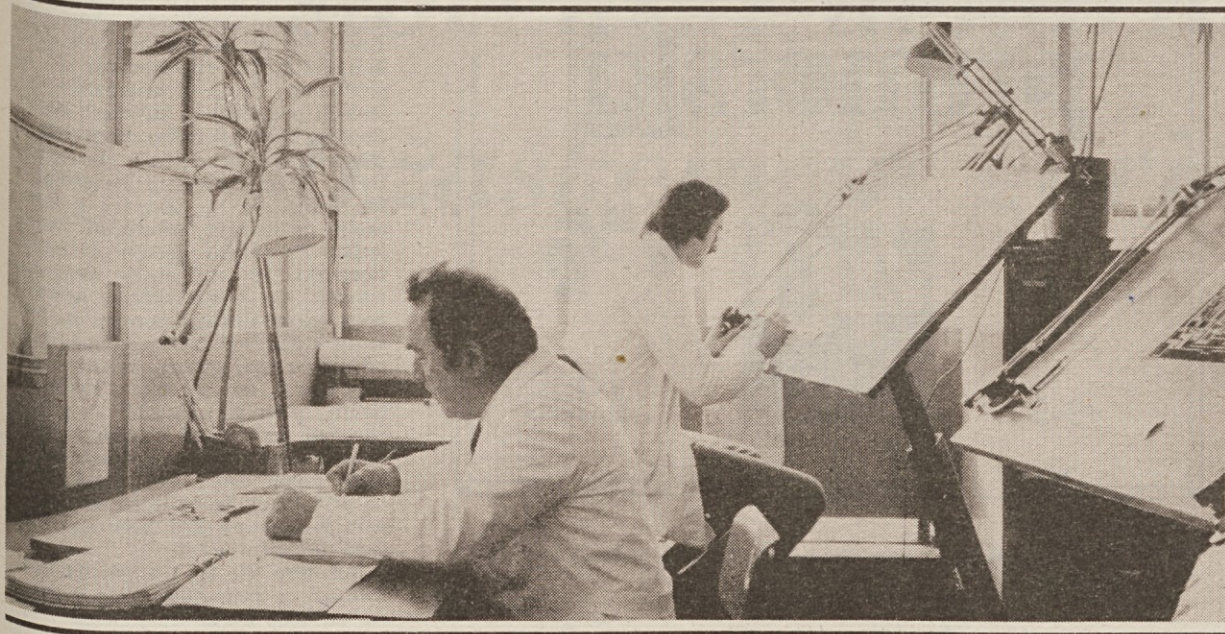
Ul. A. Diaz 24/a - TRST - Tel. (040) 733253 - 734383
Ul. Roma 48 - RONKE - Tel. (0481) 776055

iet

SPA

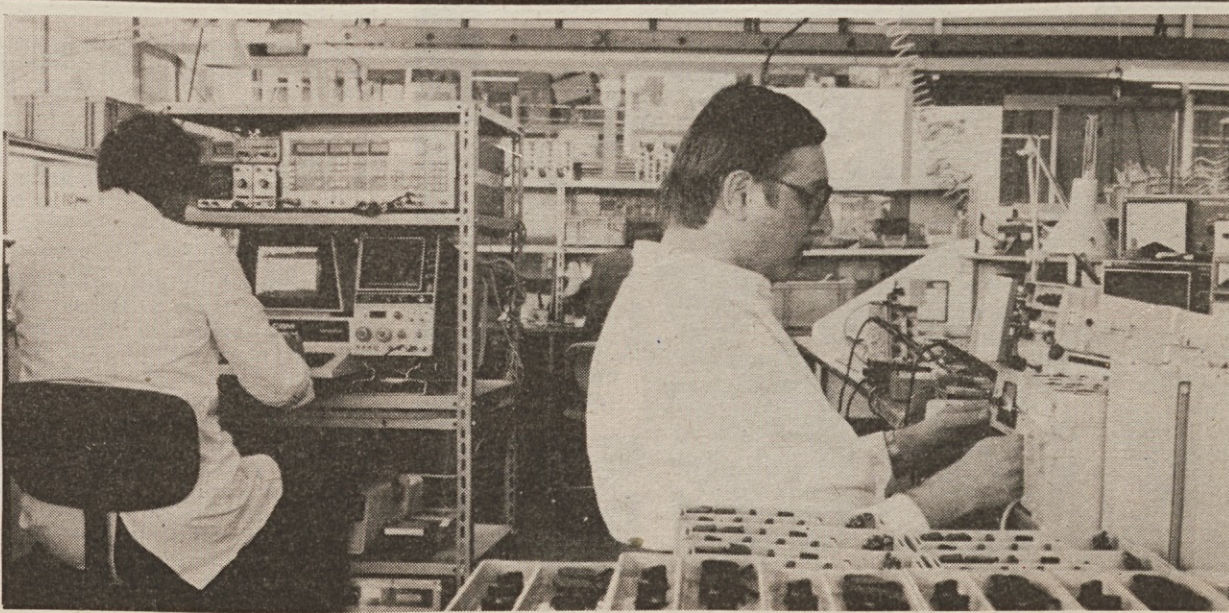
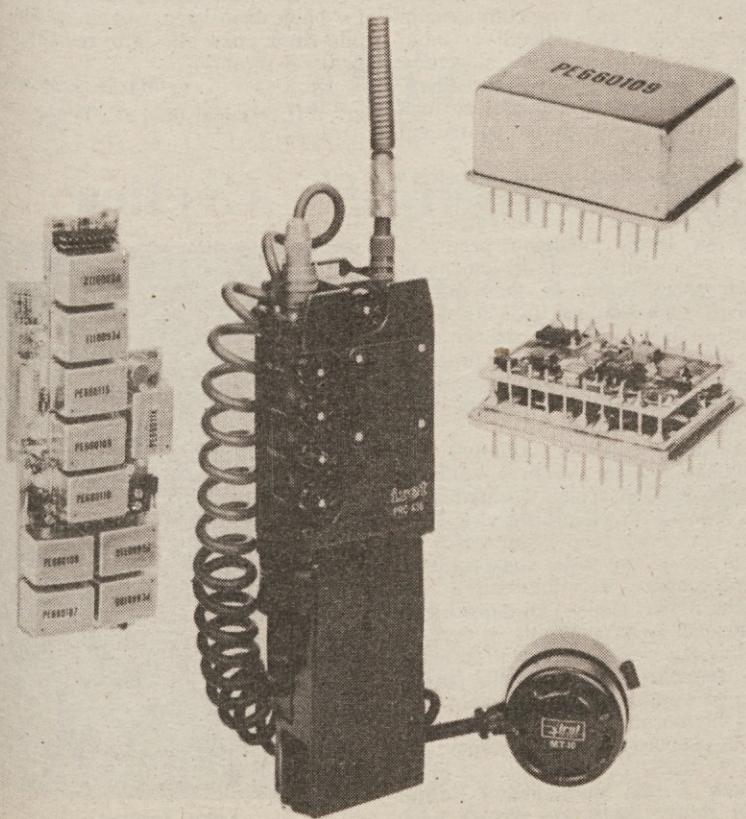
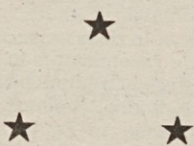
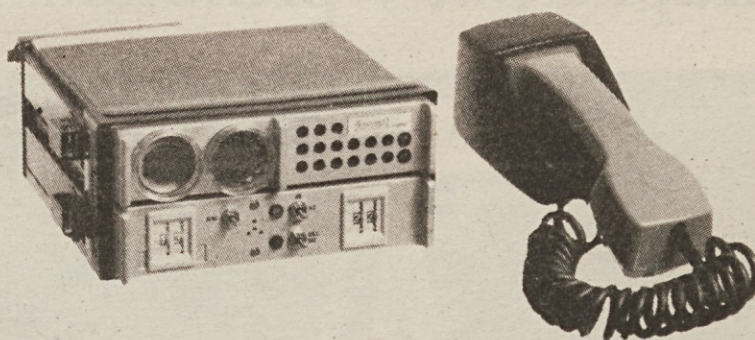
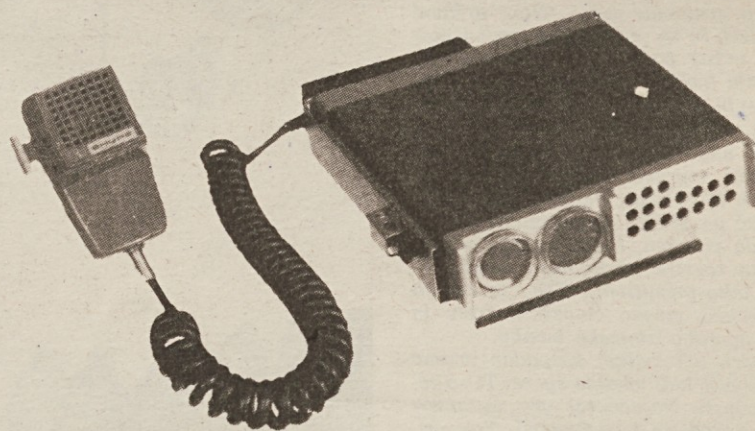
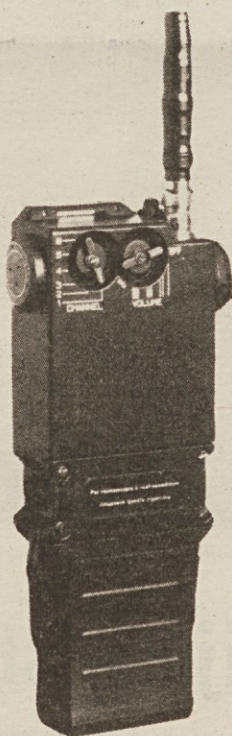
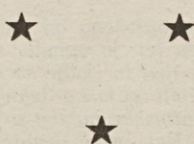
Ul. Caboto 16 - P.O.B. 2739 - 34100 TRST - ITALIA / Telex 460233 - Tel. 827281

INDUSTRIA
RADIO
ELETTRICA
TELECOMUNICAZIONI

*Od leta 1950 dalje je
prisotno na področju
profesionalnih in vojaških
primopredajnikov na
mednarodni ravni.*

*Podjetje izvaža
več kot 80 %
svoje proizvodnje.*

Natečaj Primorskega dnevnika »Sožitje in naša prihodnost«

Beseda in risbe slovenske mladine

Primorski dnevnik je ob svoji štiri-desetletnici razpisal natečaja za našo osnovnošolsko in srednješolsko mladino, in sicer likovni natečaj za učence osnovnih šol in dijake srednjih šol ter literarni natečaj za dijake višjih srednjih šol s skupnim naslovom: »Sožitje in naša prihodnost«.

Odziv na likovni natečaj je bil nad vsakim pričakovanjem, saj smo prejeli kar 305 izdelkov učencev in dijakov 19 osnovnih in nižjih srednjih šol s Tržaškega in iz Goriške. Izbira med tolikšnim številom risb ni bila lahka. Prvotno smo nameravali objaviti vsaj po en risarski prispevek iz vsake šole, kar pa nam pri urejanju strani zaradi velikega števila sodelujočih, žal, ni uspelo.

Manj odziven je bil literarni natečaj. Na njem so sodelovali dijaki le ene od naših višjih srednjih šol — klasičnega liceja France Prešeren iz Trsta. Njihove prispevke danes tudi objavljamo.

Prispevek mladih k sožitju med obema narodoma

Sožitje in naša prihodnost. Ko mislim na sožitje, v Trstu, mi pridejo na misel odnosi med Italijani in Slovenci v tem mestu. Svoje misli ne bom zgradil na domnevi, da so Tržčani italijanskega porekla hudiči, ki nas hočejo potisniti o ozadje zaradi naše kulturne manjvrednosti (»Slovenci ste še pasli krave, ko smo mi Italijani prebirali Dantejevo Božansko komedijo«) niti jih ne bom zgradil na domnevi, da so Slovenci angeli, ki od vekomaj prenašajo krivice, ki jih drugi prizadevajo.

Nacionalni problemi v stari Avstriji, prva svetovna vojna, fašizem, druga svetovna vojna, NOB, hladna vojna, Kominform, to so važne etape naše zgodovine, to so časi, ki so jih naši očetje in dedi preživeli; danes jih moramo objektivno analizirati, ne smemo pa špekulirati z njimi.

Prav v zadnjih mesecih se stopnjuje nacionalistična gonja nekaterih razpitih nacionalistov, ki ob podpori sredinsko-desničarskih sil razširjajo lažne novice na račun Slovencev tu v Trstu kakor tudi v Rimu. Slovenci pa se upravičeno potegujejo za to, da bi imeli globalno zaščito. V teh težkih trenutkih se moramo boriti za sožitje vsi, Italijani in Slovenci skupaj.

Udeležil sem se raziskovalnega tabora v Prekmurju, pogovarjal sem se z Madžari in Slovenci. Tam so nastali

odlični pogoji, da je dvojezičnost postala praksa. (Tudi v Prekmurju so naleteli na težave, predvsem zaradi Kominforma). Zavlada je skupna volja, da se te težave premostijo. Danes je mladina dvojezična, tujec ne ve, ali se pogovarja z Madžarom ali Slovincem, saj bodisi eden bodisi drugi

uporabljata pri medsebojnem poročanju oba jezika.

Tudi na našem področju ob jadranski obali, v slovenski in hrvaški Istri, je dvojezičnost postala praksa. Lani sem spoznal fanta, ki mi je povedal, da se je do šestega leta starosti pogovarjal z drugimi v slovenščini, ko pa

je prestopil šolski prag, se je moral obvezno naučiti tudi italijanščino.

Ali se učijo Italijani v Trstu slovenščino? Ne.

Mladi pa prispevajo k temu, da bi nastalo sožitje med obema narodoma: nekateri predstavniki zavodskega sveta naše šole (licej France Prešeren) se srečujejo z nekaterimi predstavniki zavodskih svetov italijanskih šol z namenom, da bi jim obrazložili probleme slovenske narodnostne skupnosti v Trstu. Zdi se, da kažejo predstavniki italijanskih šol razumevanje do teh problemov. Drugi so zastopani v italijanskih političnih in kulturnih organizacijah, ki delajo nekaj podobnega.

Nekatere sile znotraj slovenskega življa takim pobudam nasprotujejo, saj trdijo, da se Slovenci v takem okolju ne morejo posluževati svojega jezika. Po mojem mnenju se moramo slovenski in italijanski demokrati združiti, da bomo skupno nastopali proti nacionalistični nevarnosti, bodisi na kulturnem bodisi na političnem prizorišču (saj gre za razmerje sil). Šele takrat, ko se bomo v Trstu uveljavili, bomo lahko mislili na sožitje: Slovenci bodo imeli globalno zaščito kakor druge manjšine v italijanski državi; mladi bomo šele takrat mislili na prihodnost, ki bo lepša od tiste, ki nam jo napovedujejo razni specializirani statistični uradi.

Nekatere sile so mnenja, da mladi Italijani ne bodo dobili dela v primeru, da bodo uvedli dvojezičnost v Trstu: ni res. V tržaški provinci je okoli 6.000 brezposelnih, Slovenci niso krivi, če obstaja težka ekonomska kriza.

Naša prihodnost bo lepša, ko bodo ljudje, ki imajo oblast v Trstu, postali pošteni, ne bodo težili za osebnimi interesi, ampak bodo delovali za vso skupnost na pošten način ter ne bodo delali diskriminacij na račun teh ali onih državljanov samo zato, ker so jim različni po jeziku, socialnem izvoru, veroizpovedi, političnem prepričanju; prihodnost bi bode zgradili tisti, ki imajo danes moja leta: posebno oni, morajo biti pošteni, delavni, strpni do drugih.

Osebnost sem pesimističen: živimo ob meji, nacionalizem in provincializem sta bila v tem mestu vedno prisotna; pred sto leti so se »liberal-nacionalni« zoperstavili Slovincem tako, da jim niso dovolili, da bi ustanavljali slovenske šole v mestnem središču; danes se potomci tiste politične skupine zaganjajo proti Slovincem ter jih hočejo izolirati, ker »ogrožajo italijansko podobo tega mesta«.

Kakšno bo stanje čez petdeset let? Ali bo prišlo do kake spremembe? Do spremembe bo lahko prišlo, če se bodo napredni Italijani združili s Slovenci v boju proti nazadnjaškim silam, ki imajo svoje sedeže v središču mesta: če jim bo to uspelo, bo moral biti dogodek zapisan v zgodovinski knjigi tega mesta z zlatimi črkami.

Cristina Marussi (srednja šola I. Trinko - Gorica)

Poročilo o tretjem planetu manjšega osončja

Danes, v tretjem stadiju sedemdesete kalende, pišem poročilo o tretjem planetu manjšega osončja v Rimski cesti. Domačini imenujejo svoj planet »Zemlja« in zvezdo »Sonce«, zato se bom pri nadaljnjem pisanju držal teh imen.

Ti domačini — »ljudje« — živijo v tako imenovanih metropolah ali mestih. Kopičijo se drug na drugem, tako da pride, po statistikah, v mestih tudi po več prebivalcev na kvadratni meter.

Zadnji važnejši dogodek je bil zanje druga svetovna vojna. Neki državni voditelj, ki se je baže imenoval Hitler (ali nekaj podobnega), je trdil, da obstaja biološko razvitejša rasa ljudi, ki naj bi torej morala imeti vrhovno oblast nad ostalimi ljudstvi. Zaradi teka je napovedal vojno svetu in začel pobijati milijone ljudi v koncentracijskih taboriščih. Našel je zaveznike, še več pa je bilo nasprotnikov. Bil je seveda poražen. (Ljudje sicer nimajo visoko razvite inteligence, vendar le niso tako primitivni). Toda ta zmaga je terjala mnogo človeških žrtev in tudi uporabo atomske bombe.

Razen teh velikih spopadov imamo na Zemlji tudi lokalne spore. Ti so zelo pogosti. Največkrat gre za trenja med narodi in narodnostmi. Tak primer ustvarjajo, recimo, Slovenci v Trstu, čeprav to ni osamljen primer. Ob

tem, kako se njihova zadeva razvija, bi mogli sklepati, da bodo manjšine ugonobile večino. Tako pojmovanje je seveda že v svoji formulaciji smešno, vendar je videti, da ljudje temu verjamejo, saj nastajajo organizacije za obrambo večine. Samo na tem planetu velja logika tako malo, da se

čuti večina ogrožena od manjšine... Štirideset let je minilo od konca svetovne vojne in ljudje so od takrat že izpopolnili vojaško tehniko in orožje. Od atomske bombe so prešli na vodikovo. Eni proti drugim gradijo rampe, s katerih naj bi poletele rakete z jedrskimi naboji. Iz tega je raz-

vidno, da se bliža tretja svetovna vojna, ki viši nad glavo človeštva kot Dmoklejev meč.

Na kontinentu, imenovanem Afrika, pa umira od lakote na tisoče ljudi. Organizacije, ki se zavzemajo za pomoč tem nesrečnikom, so nemočne, včasih pa tudi v svojih izjavah neiskrene.

Od takrat, ko smo zadnjič stopili na Zemljo, se stanje torej ni bistveno spremenilo. Toda takrat so bili spopadi vsaj lokalni — če se spomnite na Grke, Perzijce, Rimljane; bojevali so se s sulicami, meči, kopji. Dandanes pa je zavzelo človeško samouničevanje velikanski obseg.

Ko se bo človeštvo podalo na svoje prve plete izven svojega osončja, se mi zdi nujno, da ga uničimo — seveda, če se samo ne bo prej uničilo. Niso vsi ljudje vojne željni, toda ker jih ne moremo razlikovati in ker se lahko sami spremenijo v nasilneže, moramo vsem izreči smrtno obsodbo. Mi si ne želimo krvi in klanja, toda človek bi lahko razširil svoje vojne tudi na zvezde in tako porušil tisti galaktični mir, ki smo ga mi le s težavo in v teku dolgih kalend dosegli.

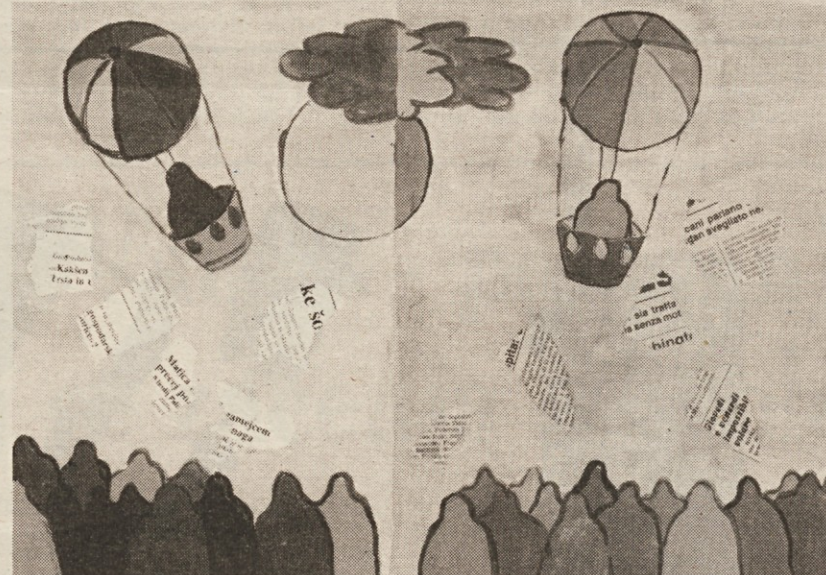
Tako končujem svoje poročilo z, žal, zelo kruto, a neizogibno obsodbo.

Luisa Antoni

III. kl. licej »F. Prešeren«

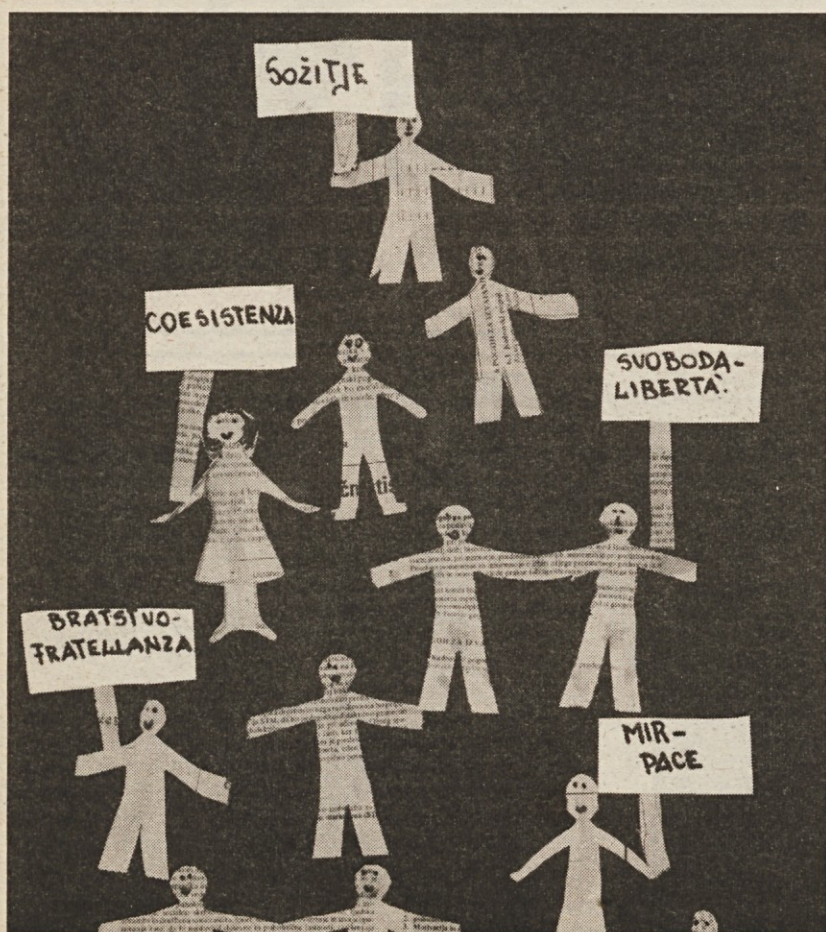
Sandro Hrovatin

III. klas. licej »F. Prešeren«

Adriano Ferfoglia (srednja šola I. Gruden - Nabrežina)

Skupna pot v prihodnost Prijateljstvo - temelj za dobre odnose

David Kralj, Danijel Malalan, Igor Marc (srednja šola S. Kosovel - Opčine)

Sožitje je res naša prihodnost. Ne mine dan, da ne bi kje brali ali slišali, da je prijateljstvo med narodi temelj vseh dobrih odnosov, temelj, na katerem je mogoče graditi trdno in pravično državo, v kateri ne bi bilo več sovraštva in diskriminacij. Sožitje, prijateljstvo, razumevanje in predvsem zaupanje: to so temeljni pogoji za sodelovanje — dobro sodelovanje — med dvema stranema in če tega ni, tudi takšnih posebnih uspehov ni.

Sožitje med narodi, sožitje med manjšino in večino, sožitje med Slovenci in Italijani — žal so vse to samo lepe besede.

Res žalostno je dejstvo, da se moramo Slovenci 40 let po osvoboditvi še braniti pred fašističnimi napadi, kot če bi bili mi krivi, da smo Slovenci in da smo se rodili na svoji zemlji, na zemlji, ki je prepojena s krvjo naših dedov in sorodnikov. Vse kaže, da naših bojov ni še konec. Oni so branili našo zemljo in branili jo bomo tudi mi. Ni zločin bili Slovenci...

Vse mirovne pogodbe, vsi sporazumi, vse konference in obljube, ki se niso nikoli izpolnile, so bili očitno zaman. Ne gre mi v glavo, kako morejo odločati o naši prihodnosti ljudje, ki naših razmer sploh ne poznajo, oziroma o njih vedo le toliko, kolikor so slišali od — večinoma — nam nenaklonjenih poročevalcev ali kolikor so prebrali v kakšnem starem in zaprašenem poročilu. Za take ljudi smo zamejski Slovenci le tista večna nezadovoljna in uporna »peščica« državljanov, ki zahteva, poleg vseh mogočih »olajšav«, ki nam jih že itak nudi

država, še dodatne privilegije. Skratka — pravi trn v peti.

Za to smo pa malo krivi tudi mi. Beremo, slišimo, govorimo in razpravljamo o svojih manjšinskih težavah in problemih le v naših »zaprtih« krogih.

Čakamo, kaj bodo odločili v Rimu, in to je vse. Vso »težo« slovenske manjšine nosijo torej naši predstavniki, in če se kje kaj zatakne, so tega takoj krivi oni. To je pa po mojem mnenju zgrešeno.

Kaj sem jaz storil za dobro sožitje? Nič ali toliko kot nič. Vsak zamejski Slovenec bi si moral prizadevati — ne glede na lastno politično prepričanje — da naredi kaj, da bi končno le prodrli skozi ovire, ki nam jih je postavila tista skupina ljudi, ki se tega prijateljstva, oziroma sožitja, boji in ki uživa le v izzivanju in v prepiru. Ko bi nam to uspelo, bi lahko nemoteno navezali trdne vezi z našimi italijanskimi soždravljanji.

Pomembno vlogo igra pri tem tudi informiranje ljudi. Večkrat opažam, da niso Italijani sploh seznanjeni z našo stvarnostjo. Neinformiranje ljudi je pa kot vemo, zelo lahko voditi za nos in to je za naše »nasprotnike« (prave mojstre v natolcevanju) kot nebeška mana. No, v tem smislu smo se Slovenci že premaknili, vse več je skupnih zborovanj, kulturnih programov, seminarjev in podobnih pobud. To je pa vsekakor zelo pozitivno: Slovenci bi morali računati tudi na pomoč in podporo naših someščanov, saj niso vsi ljudje za v en koš. Če bi se povezali z nam naklonjenimi Italijani, bi gotovo dosti prej dosegli našo zaščito in naše pravice kot pa sicer.

Saj je navsezadnje sožitje tudi sodelovanje med dvema stranema ali ne?

Prepričan sem, da se bo ta naš problem, za katerega se že 40 let borimo, pozitivno rešil. Samo malo dobre volje in obojestranskega razumevanja bi bilo treba pokazati. Je to res taka nemogoča stvar?

Marko Leghissa

II. klasični licej »F. Prešeren«

Cvetica

Loris Jerman

(osnovna šola F. Bevč - Opčine)

slovenski denarni zavodi na tržaškem in goriškem

so bančne ustanove,
ki jim lahko
vedno zaupate!

KMEČKA BANKA GORICA

KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH

KMEČKO OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH

KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. TRST

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.00 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101 603 45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš: Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20% IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I. iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI

primorski

dnevnik

19. maja 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Natečaj Primorskega dnevnika »Sožitje in naša prihodnost«

Jubilej Primorskega dnevnika

Matej Gruden (osnovna šola V. Šček - Nabrežina)

Rokovanje

Elizabeta Antonič (osnovna šola J. Murn - Aleksandrov - Mavhinje)

Pohod prijateljstva

Martina Favetta (osnovna šola Bazoviški junaki - Rojan)

Številna udeležba

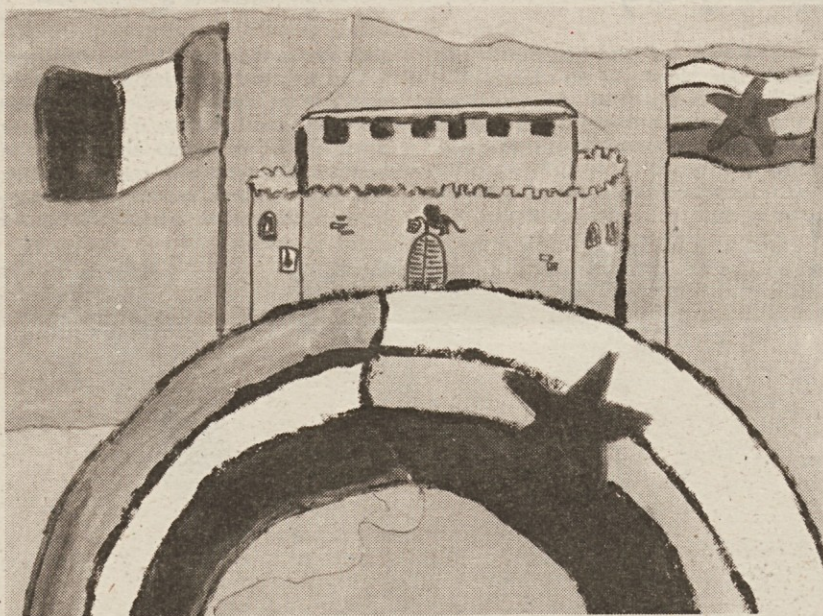
Likovnega natečaja ob 40-letnici Primorskega dnevnika na temo »Sožitje in naša prihodnost« se je s svojimi izdelki udeležilo skupno 352 učencev.

Na natečaju so sodelovale naslednje šole:

Osnovne šole: France Bevk (Opčine), Josip Murn - Aleksandrov (Mavhinje), Kared Destovnik Kajuh (Gropada), Fran Saleški Finžgar (Barkovlje), Bazoviški junaki (Rojan), Prosek, Pesek, Virgil Šček (Nabrežina), Stanko Gruden (Šempolaj), Milje, Dragotin Kette (Trst), Oton Župančič (Gorica), Vrh, Ivan Pregelj (Rupa) in Josip Abram (Pevma).

Nižje srednje šole: Igo Gruden (Nabrežina), Fran Erjavec (Rojan), Srečko Kosovel (Opčine) in Ivan Trinko - Zamejski (Gorica).

Most med narodi

Manuel Kovic (osnovna šola I. Pregelj - Rupa)

»Ne boj se...«

Katja Vodopivec (osnovna šola F. S. Finžgar - Barkovlje)

Ladje plujejo v pristan

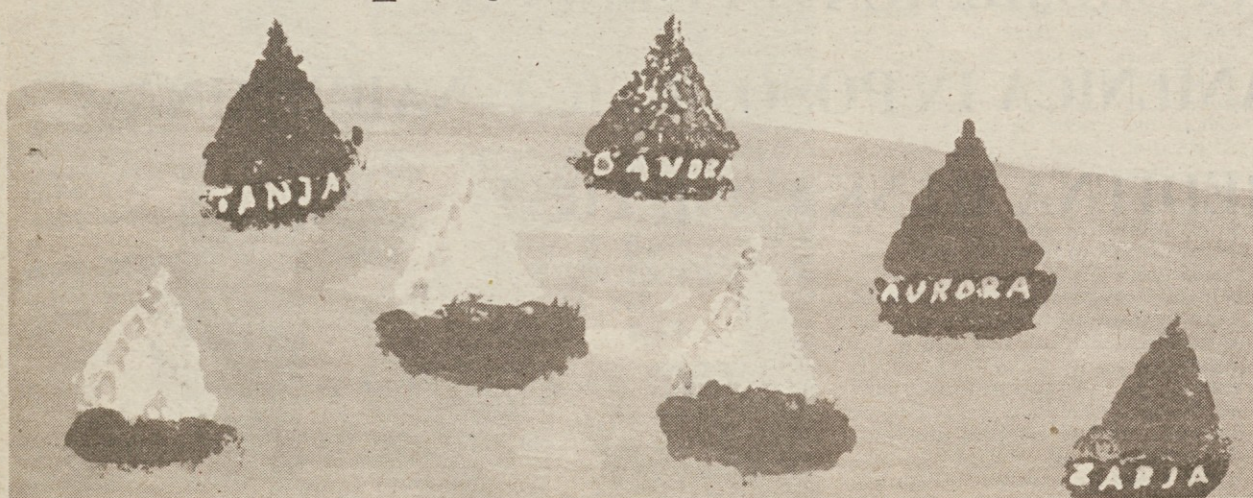
Erik Feri (osnovna šola J. Abram - Pevma)

Veseli otroški ringaraja

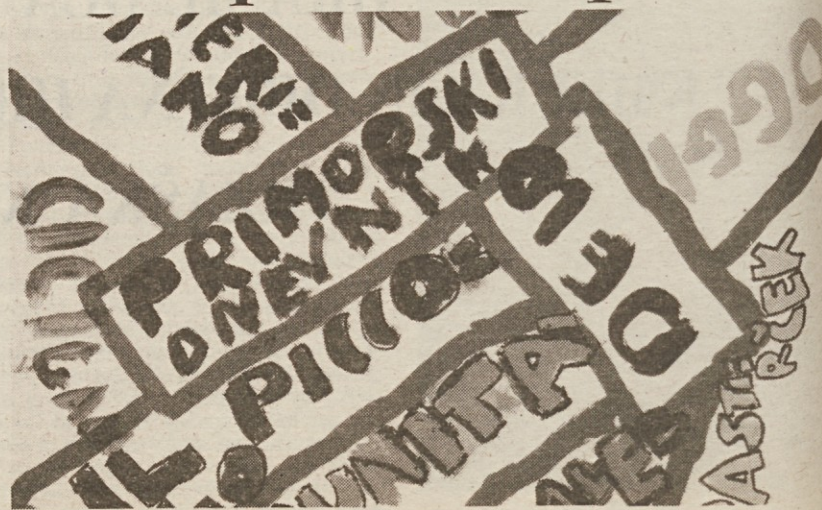
Aleksandra Posilippo (osnovna šola O. Župančič - Gorica)

Jadrnice prijateljstva na morju

Valter Krašovec (osnovna šola S. Gruden - Šempolaj)

Časopisi, časopisi!

Patrik Berzi (osnovna šola K. D. Kajuh - Gropada)